

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארת שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת וירא תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורשי עם
							התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט

או הרבה כפי הפנאי.

7ג מנחות. פרק שישי - רבי ישמעאל דף עב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" תוספות

1 רבי מאיר סבר לה כרבי עקיבא בחודא - בלא הביא שליש, ופליג עליה -
2 ברביא שליש. **מאי עקבא** - 'אבא' - ואיבת המדרש קאי, דנטיעה נפקא לן
3 כדלעיל. ממוקם שאי אתה מבאי - אתה קוצר, ומבית האילן אין מביאין עומר,
4 (דכאמרינן בפרק 'בל קרבנות' - מנחות פ"א.) ללשאון דפרשתא לעיל, משום
5 כלאים. מהדר אף 'אבא נטיעה' - קצירום -

6 'ראשית קצירכם' (ויקרא כג) - לקצירכם
7 תנאו לו רשות, ולא לקציר מנחה. מה
8 תלמוד לומר - והא כתיב בספיה דקרא
9 'תקציר מנחת כבודיך' - מן הקצב - דכתיב
10 'הרמש בקמה'. מן הלה - דכתיב 'כרמול'.
11 כלילה - כדאמרן ברש פירקין; אי אתה
12 מוצא 'תמימות' אלא אם כן אתה מחדש
13 מביערה. כל שהוא - אף מן העמרם. סבל
14 מקום - אף מן הדרוקן מדרשלים. ולהקטיר
15 הלילים - מה שמתעבל מן המזבח מחוץ כל
16 הלילה. ששנותו כל היום - בנות ששיתו
17 חרוקת דמים, דכתיב (ויקרא ז) 'ביום צותו
18 את בני ישראל'. וגו'. מה דיום כלילה לא
19 יקדשין ששנתו כלילה - פסולין, דאמר
20 במסכת נדה (מ"א.) 'זאת' היא 'ועולה'
21 - דרי' אלו מיטעין, פרט בלשונא כלילה
22 סתלה כו', בפרק 'ירמא דופין' (שם.) א"כ
23 יש אחרת - אפילו במזבח, מביאין אחרת
24 תחתיה, וקוצרין וטוחנין אותה ביום. שלא
25 יאמר: מותר להקריב מנחה טמאה, ואפילו
26 דיהיה. שנקצר שלא כמצותו פסול - (הלכות)
27 ומנחת קצירה - כלילה, ולא ביום. ולחך, הא
28 דחגי לעיל 'נקצר ביום כשר' - רבי היא, והא
29 דתנא 'פסולי' - רבי אלעזר ברבי שמעון,
30 [ובו של אביו] - רבי שמעון תלמידו של
31 רבי עקיבא, כדאמר ביבמות בפרק 'יבא על
32 יבמתו' (פ"ב.) והיה העולם טמא, עד שבא
33 רבי עקיבא כו'. בלא אמר רבי עקיבא -
34 במילה קא מירי, כפי רבי אליעזר דמילתא.
35 וכבר לה - רבי אלעזר כרבי ישמעאל דאמר:
36 קציר העומר - מנחה, דוחה שבת. ואי הוה
37 תיקון נקצר שלא כמצותו כשר אמאי הוה
38 שבת - הא חבידא לן כרבי ישמעאל, וכל
39 שאפשר לעשותה מערב שבת - אינה דוחה
40 שבת. אלא מדרחי שבת - שמע מינה נקצר
41 שלא כמצותו - פסול, ומצותו לא הוה אלא
42 כדמצינן יום טוב, וגבי לילה נמי - מצותו
43 כלילה לא ביום. ורבי לא תפריחיה דרבי
44 שמעון הוא - בתמיה. ואמאי לא שמעו
45 ליה מדרבי שמעון, דסבר לה כרבי עקיבא
46 דכל שאפשר מערב שבת - לא הוה שבת?
47 היינו מעלין לו כו' - ורבי שמעון לעומתה,
48 דאמר בערובין (פ"ט.) אחד גנת תעירות
49 - רשות אחת לזן כללים ששבתו בתוכן.
50 אלונית - גנר הלחפסו בו. כבר לה בארדי
51 דרבי שמעון - דאמר: הביכה מצוה בעתה
52 הלכה, אף על גב דכשרה מערב שבת, ביה
53 לה בשעתה, ורדא שבת. וגבי מילה דאמר,
54 ככל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת.
55 אינה דוחה שבת - נון הבאת אומלי, דאין
56 לה זמן קבוע. אברים ופירות כשרין כל הלילה ולא היה פסולין - לאברי תמידין ומוספין דשבת עד שתחשך. אלא, דחזן כותב משום חביבה בישתה.

1 **סבר** לה כותיה בחודא - בכדאי; גונא היה מצי לשנויי לעיל דאמר בישתה רבי שמעון,
2 אלא ניהא ליה לאוקומי רבי עקיבא רביה, ואיכא השתא שלשה תנאי. **קצירום**
3 ולא קציר מנחה - בפרק 'כזי שעה' (פסחים כ"ג.) דרשי: 'קצירום' - שלכם היא, ואיך
4 'קצירום' - דכל ישראל. **כריכות** - פירש בגומטוס: אלומוח, ואבי אפשר לומר כן,
5 בדומה פרק 'אלו מציאנן' (בבא מציעא כ"ב.)

6 **מנין** שאם נקצר ביום כשר ודוחה את השבת -
7 לרבי אלעזר דאמר (ד"א) דאפילו אפשר
8 לעשות מערב שבת, דוחה את השבת - נידחו,
9 אבל לרבי עקיבא - לא יתכן, אף על גב דמנחה
10 כלילה, כיון דבעידני ביום כשר. וצריך לומר:
11 דדוחה את השבת - ולא אקצירא קאי, אלא
12 אהקריבה. והא דלקטו דרשנוי ליה 'ממועדי ה',
13 שכתובו קבוע מועד אחד לכלול, והבא מייתי לה
14 מ'קצירי' - לאו דוקא. דהא טומאה נפקא לן
15 לקמן ממועדי ה', והבא מייתי לה מ'תקריב'.
16 **אי** הליכה ביום לא - כן ברוך ביום
17 שלמחרת קאמר, דאי ביום שלפניו - הרי
18 הקטר חלים, וכדריש ביום שחטוקן, ותמה:
19 דאם כן, מאי קשה לימא מתנוהין, דלמא 'נקצר
20 ביום כשר' - היינו ביום שלפניו. דבמקטת
21 הלכיסו ויש לומר: דלענין קצירה לא שייך לחלק
22 בין יום שלפניו ליום שלאחריו. כדפליגי בירש
23 פירקין (ס"א.) קצירה וספירה. **אי** רב את רבי
24 אלעזר רבי שמעון - כסחם משנה דמילה
25 (כ"ב.) הלכה. כדפרשית ברש פירקין (ס"א.) דיבר
26 המתחיל (ז"ר.) **הבא** אחרת תחתיה - בפרק
27 קמא דיומא (נ"א.) פפרש. דאפילו למאן דאמר
28 טומאה הותרה היא בעיבור, מבאי אחרת להחיי
29 שריים.

30 **בשיבת** רבי עקיבא ברא אמרה - מילתיה
31 דרבי עקיבא בפרק 'רבי אלעזר
32 דמילה' (שב"ט פ"א.) ובפסחים בפרק 'אלו
33 דברים' (ט"ט.) ולקמן בישתי הלחם' (צ"א.) ולא
34 כבר לה כותיה לומר, אלא בחודא היכל
35 מלאכה שאפשר כו' דפליגי רבי אלעזר, ולא סבר
36 ליה כותיה. דשמעון הוא. אבל בחודא דימה
37 דרש רשות - סבר לה כרבי ישמעאל לא כרבי
38 עקיבא. דמוקי קרא לחריש ש ערב שביעית.
39 **אמאי** דדח שבת נקצרה מערב שבת - ואף
40 עב לג דלכתחילה מצותו כלילה, כיון
41 דדיעבד כשר - לא הוי דמיא תמיד דכתיב בה
42 'מועדי' לומר. דרדח שבת, ומסתברא דדומיא
43 דתמיד בענין.

44 שצאמר
45 **רבי** עקיבא מנחה. דתנן, **רבי**
46 ישמעאל אומר: מה חריש רשות - אף קציר רשות, וצא קציר העומר שהוא מנחה. ואי פקא
47 דתקצר נקצר שלא כמצותו, כשר, אמאי דחי שבת? נקצירה מערב שבת! אלא מדרחי שבת,
48 שמע מינה: נקצר שלא כמצותו - פסול. ורבי לאו תלמידיה דרבי שמעון הוא? והתניא,
49 אמר רבי: משהינו למדין תורה אצל רבי שמעון בתקוע, היינו מעלין לו שקן ואלונית
50 מחזיר לגג ומנגן לפרפים ולקורפין אחר, עד שאנו מגיעין לפעוין שאנו רוחצין
51 בו! סבר לה פאודד דרבי שמעון. דתניא, אמר רבי שמעון: בא וראה כמה חביבה מנחה
52 בשעתה, שהרי הקטר חלים ואברים כשרים כל הלילה, ולא היה ממתין להן עד שתחשך.
53 רבי

מנחות. פרק שישי - רבי ישמעאל דף עב עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" תוספות

שנאמרו בן במעודה במעודה אפילו בעת במעודה אפילו בטומאה - פסח רחויא טומאה
איתא לן - מרתיבין אישי נדחה, ואין ציבור נדחין, ומייד רדחו שבת - דאמר
קרא 'עלמא שבת בעתה', ודר לוי מהרדי בנייה שוה, דכתיב ברו' 'במעודה', ובי איתא
בפסחים בפרק 'אלו דרבי' (סא,ו), הוקבעו ולא חוקבעו - פירשתי בפרק 'החבלת'
(מנחות מ,א. דיבור ומתחיל 'ואחר').

ורבי אלעזר רבי שמעון לא שמיע ליה - דהא חכמים מצוה בשעתה; בתמיה,
אלא בעל ברך; שמיע, ולא נטר מניה. דהתם גבי אבריה שאני רדחו שבת - משום
חכיותה מצוה, שרדו דחתה שחיטה את השבת קודם להקטרה, דאי אפשר לעשותה
מערב שבת, ומיין דיתין שבת לדחות אצל השבת, נדחו נמי איני, ודקטרה, אבל
למימר - לביבא חכמים אבלי דבשעת קצירה

ורבי אלעזר רבי שמעון לא שמיע ליה? אלא שאני
התם, שהיה דחתה שחיטה את השבת, ורבי, הכי נמי
דחתה שחיטה את השבת! אלא קסבר רבי: קצירת
העומר לא דתיה שבת. - ולא? והתנן והקמים
אומרים: אחר שבת ואחר חול - משלש היה בא? -
דלא כרבי. - 'הקמים אומרים: אחר שבת ואחר חול
בשלשה, בשלש קופות ובשלש מלכות!' - דלא
כרבי. - 'ובשבת - יאמר להם שבת זו' - ולא כרבי.
הוא ששעתי
בשבת - ביום - כשר, ודוחה את השבת. - דמאן שמעתי
ליה דאמר: נקצר ביום פשו? רבי, וקתני: ודוחה את
השבת, מאי לאו קצירה! - לא, להקרבנה. - אגב
לקצירה - לא? והתניא, רבי אומר: 'יודבר משה את
מטריה ה'" - מה תלמוד לומר? לפי שלא למדנו אלא
תלמודי ופסח שאמרו בהן "במעוהו", "במעוהו" -
ואפילו בשבת, "במעוהו" - ואפילו בטומאה, שאר
קרבנות הצבור מינו? תלמוד לומר: 'אלה תעשו לה'
במעוהיכם'. - מינו לרבות עומר הקרב עמו, שתי הלחם
והקרב עמה? תלמוד לומר: 'יודבר משה את מטרי
ה'" - והתובן קבע מועד לכולן. למאי? אלימא
להקרבנה - שתי הלחם בני הקרבנה ניהו? אלא פשיטא לטחינה והקרבנה, ודכתיבה גבי עומר
לקצירה, וקא דחי את השבת! אלא, עומר הקרבנה, ושתי הלחם לאפני, וקסבר רבי: תגור
מקדש, אי אפי לה מאתמול אויפילה לה בלינה. - וקסבר רבי: תגור מקדש? פכשי
עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה. ביצד? שתתן לשמן וירק דמן לשמן - קדש הלחם,
שתתן שלא לשמן וירק דמן שלא לשמן - לא קדש הלחם, שתתן לשמן וירק דמן שלא לשמן -
הלחם קדוש ואינו קדוש, דברי רבי. רבי אלעזר רבי שמעון אומר: לעולם אינו קדוש, עד
ששחיטו לשמן וירוקו דמן לשמן! אמר רב נחמן בר יצחק: הוקבעו ולא הוקבעו קא אמר.

הדרן עלך רבי ישמעאל

ואלו מנחות - (בארת), חיטין לא קמיבעיא
לן - דמהווא קרא נפקי מיזאת תורת
המנחה, וסדמ מנחה באה חטין, הילכך חזיא
קרא בבארת חטין מירי, כך פירש בגמסטרס.
וקשה, לדעיל בפרק 'כל המנחות באות מעה'
(גב,ו) דקמרי: מנין לכל המנחות שזון באות
מנחה? וקמרי: דכתיבא - כתיבא, ולא כתיבא -
כתיב אומר: וזאת חטת מנחה, וזה ליה קמנמי כי
הבא: תנח באה חטין, באה שעורין מנא ליה
לכך נראה דרוקא הבא, ומיירי לענין אביה
ששיריהו נאכלין כותביה, דלא נפקא לן ביה
שעורין מיזאת תורת המנחה, משום דשעורין
הוא מנבל בתמה, דכדכוס בפרק קמא דפסחים
(גב,ו) שעורין נעשו יפות, אמר לו: צא ובשר
למסית ולמזכיר, ונתן בפרק שני דסוטה (ד,א).
כשם שמעשה מעשה בתמה - אף קרבנה מאכל
בתמה.
אם אינו ענין לרביה של חטין - דמתריבא
מיזאת תורת, אף על גב דפרשתא מיירי בשש
בה שמן.

להקרבנה - שתי הלחם בני הקרבנה ניהו? אלא פשיטא לטחינה והקרבנה, ודכתיבה גבי עומר
לקצירה, וקא דחי את השבת! אלא, עומר הקרבנה, ושתי הלחם לאפני, וקסבר רבי: תגור
מקדש, אי אפי לה מאתמול אויפילה לה בלינה. - וקסבר רבי: תגור מקדש? פכשי
עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה. ביצד? שתתן לשמן וירק דמן לשמן - קדש הלחם,
שתתן שלא לשמן וירק דמן שלא לשמן - לא קדש הלחם, שתתן לשמן וירק דמן שלא לשמן -
הלחם קדוש ואינו קדוש, דברי רבי. רבי אלעזר רבי שמעון אומר: לעולם אינו קדוש, עד
ששחיטו לשמן וירוקו דמן לשמן! אמר רב נחמן בר יצחק: הוקבעו ולא הוקבעו קא אמר.

הדרן עלך רבי ישמעאל

משנה אלו מנחות נקמצות ושריהן לפתנים: מנחת הפסלת והמקבת והפורחשת, והחלות
והרקיקין; מנחת גוים, ומנחת נשים, ומנחת העומר, ומנחת חומא ומנחת קנאות.
רבי שמעון אומר: מנחת חומא של פתנים נקמצת, וקומץ קרב לעצמו ושריהן קריבים
לעצמן. גמרא אמר רב פפא: כל היכא דתנן - עשר תנן. מאי קא משמע לן? לאפוקי
כרבי שמעון, דאמר: מקצה חלות ומקצה רקיקין יביא, קא משמע לן דלא. 'ואשריהן
לפתנים' מילין? דכתיבא - פתיבא, ודלא פתיבא - פתיב בה: 'וזאת תורת המנחה הקרב
אותה בני אהרן' וגו' והתורת מנחה יאכלו אהרן ובניו! - באה חיטין לא קמיבעיא לן,
כי קא מיבעיא לן - באה שעורין - באה שעורין נמי, מדנקמצת, שרייה לפתנים! - אויפא
דרבן לא קא מיבעיא לן, כי קא מיבעיא לן - אויפא דרבי שמעון, דאמר: אויפא מנחה
דמיקמצא וקא מיתאכלא. דתנן, רבי שמעון אומר: מנחת חומא של פתנים נקמצת, והקומץ
קרב בעצמו והשריהן קריבין בעצמן. מילין? - אמר חזקיה, דאמר קרא: 'וכל מנחה בלולה
בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה', אם אינו ענין לבלולה של חיטין - תגהו ענין לבלולה
של שעורין, ואם אינו ענין לחרבה של חיטין - תגהו ענין לחרבה של שעורין - והאי
להכי הוא דאיתא? הא מביעי ליה לכתביה, מינו שאין חולקין מנחות פגוד לחיוב?

הדרן עלך רבי ישמעאל

משנה אלו מנחות, מנחת הפסלת -
היתה נקמצת פסיה, ומנחת חומא
של ישראל - נקמצת, אבל מנחת חומא
של כהנים - לא היתה נקמצת כלל, אלא
כולה היתה כליל. גמרא דכתיבא - בתמיה,
דכתיב בהו נקמצת לחיובים, כגון
בתוש מנחות, דלא כתיב בהו - כותן
מנחת גוים ומנחת נשים, כתיב 'וזאת תורת'
מנחת חומא, ואין כתיב לשנות הלחם לזבח
דמוסע, וזהו אצל לכל המנחות, ככל
מנחה הנקמצת - נאכלין השריהם לחיובים.
בא היפין לא קמיבעיא ליה - ד'התורת'
מנחה' כתיב בתוש מנחות, שנאמר בן
'סלתה שזון חטין, באה שעורין - כגון
מנחת העומר ומנחת קנאות. מדנקמצת -
דכתיב בהו (ויקרא ו) 'אבותה', איפא דרבנן
דאמר במתניתין, ואלו מנחות נקמצת,
ודאי מדנקמצת - שרייהן לחיובים. כי
קמיבעיא ליה אויפא רבי שמעון דאמר
איפא מנחה - ויאבא למימר: אתי נמי
מנחת העומר ומנחת קנאות, אף על גב
דנקמצת, איבא למימר שרייהן אין נאכלין,
אם אינו ענין לבלולה - שכבר נאמר בן
(שם) 'התורת מנחה יאכלו אהרן ובניו'.
בלולה של שעורין - מנחת העומר, הריבה
ולחבורה; טול אתה וזבחים, ואני מנחות;

הלמוד

הלמוד

מנחות. פרק שביעי – אלו מנחות נקמצות דף עג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שינויוולין)"
 רש"י

1 תלמוד לומר לבל בני אהרן תהיה – שלא יחלקו זה כנגד זה, אלא בין כולם יחלקו
 2 המנחות. שלא קמו – מנחות תחת ובהם. כדלות – שאין מביא מנחה אלא ברזל דלות,
 3 שאנא "אם לא תמצא ודו" עד יחלק שתי תרומים" שהי קמו תחתיהן כדלות –
 4 שהמחוייב קנין ואין לו – יכול להביא מנחה. תלמוד לומר ועל מחבת לבל בני אהרן
 5 – אם אינו ענין למנחות, ונתנו ענין לבהים
 6 ועופות. עשייתו ביד – מליקה בעיפוף. בבלי –
 7 בסבין. יכול לא יחלקו בקדשי קדשים אבל
 8 יחלקו בקדשים קלים – שלא יתנו טהא כנגד
 9 אשם, ולא מנחת מנחה כנגד מנחת כנגד
 10 הדולם קדשי קדשים הן. אבל יחלקו בקדשים
 11 קלים. כגון שלמים. כנגד תודה. תלמוד לומר
 12 איש כאחיו – וסמך ליה "אם על תודה" 6
 13 דמקרא נדרש לפניו. ויתקדש קדשים קלים
 14 לקדשי קדשים למנחות לענין חלוקה. ואין קנין
 15 חולק – אבל אוכל בהלק אביו. הייא –
 16 ברייתא שאין חולקין. אבל נפקא – וכל מנחה
 17 כלולה בשמן (ויקרא ו). הא אפיקתיה – ליכל
 18 מנחה כלולה" לעיל בפרק על המנחות" (ס"ב).
 19 לכדריב יוסי ברבי יהודה דאמר: מה הלך האמור
 20 למטה שני מיניו. והוא הוה מוכל נפקא – ברייתא
 21 "מ'כ'ל, והא ד"אם אינו ענין כו' נתנו ענין
 22 לחריבה של עטרין – נפקא ליה ממנחה".
 23 לרבות לוג שמן של מצורע – שהשיריים
 24 שמשתייר משל בהונת הוה לכתך. מן האש
 25 כתיב – דרבר שבמנו לאישים הוא. שיריים
 26 לכתבים. אבל לוג, שאן ממנו לאישים, אמאי
 27 לא ליהוי לכתון – ולחזיה כתיב "כלכל קרבנם".
 28 לרבות מנחת העומר ומנחת קמח – שנקמצו.
 29 שיריים לכתבים, ומרובי אתיא דנקמצות
 30 שיריים לכתבים, ומנחת העומר לכתבים
 31 חדש אתיא. ואידך – מנחת קמח – לברד –
 32 ען אתיא, ולא לכפרה, אמאי: לא ידו שיריה
 33 נאכלין קמחשמן לן. לרבות מנחת העוף –
 34 שאכלת לכתבים. גבילה היא – בשאת מליקה
 35 ורלא האכלי קמחשמן על, להבישי אתי –
 36 לחילול עליה מנחת טהרה, ולא היא נאכל. וה
 37 גזל הגר – דכתיב (במדבר ח) "אם קא לאש
 38 גואל האשם המושב לכתון" – זה הקרן. שאם
 39 גזל את הגר, ומת הגר, ורוצה להחזיר גזלו,
 40 ואין לו יורשין – יחזירו לכתבים, וביא קרבן
 41 אשם על השבועה שפטר ונשבע לו. שלום הם
 42 – כל הני דמתרבו מהאי קרא. לקדש בו –
 43 כדמאר (קידושין ע"ב ג' ע"ג שם): המקדש בחלק
 44 בקדשי קדשים – מקודשת. שלמי

1 תלמוד לומר: "יכל המנחה אשר תאפה בתנור לבל
 2 בני אהרן תהיה איש פאחיו". יכול לא יחלקו מנחות
 3 כנגד ובהים, שלא קמו תחתיהן כדלות, אבל יחלקו
 4 מנחות כנגד עופות, שהי קמו תחתיהן כדלות?
 5 תלמוד לומר "יכל געשה כפרהשת לבל בני אהרן
 6 תהיה". יכול לא יחלקו מנחות כנגד עופות, שהללו
 7 מיני דמים הללו מיני קמחים, יחלקו עופות כנגד
 8 ובהים, שהללו הללו מיני דמים? תלמוד לומר "ועל
 9 מחבת... לבל בני אהרן תהיה". יכול לא יחלקו
 10 עופות כנגד ובהים, שהללו עשייתן ביד הללו עשייתן
 11 בקבל, אבל יחלקו מנחות כנגד מנחות, שאילו ואלו
 12 עשייתן ביד? תלמוד לומר "יכל מנחה כלולה בשמן...
 13 לבל בני אהרן תהיה". יכול לא יחלקו מחבת כנגד
 14 מרהשת ומרהשת כנגד מחבת, שזו מעשיה קשין
 15 וזו מעשיה רכין, אבל יחלקו מחבת כנגד מחבת
 16 ומרהשת כנגד מרהשת? תלמוד לומר "והרבה לבל
 17 בני אהרן תהיה". יכול לא יחלקו בקדשי קדשים,
 18 אבל יחלקו בקדשים קלים? תלמוד לומר "איש
 19 כאחיו..." "ואם על תודה" – כ'שם שאין יחלקין
 20 בקדשי קדשים, כך אין יחלקים בקדשים קלים. "איש"
 21 – איש חולק, ואפילו בעל מום. ואין חולק,
 22 ואפילו תם! – והוא מ'בל" נפקא. והא אפיקתיה
 23 לכדריב יוסי ברבי יהודה! – אלא והוא מ'יכל"
 24 רבינא אמר: אתיא מדתני לוי, דתני לוי: "לבל
 25 קרבנם ולבל מנחתם ולבל תפאתם ולכל אשמן",
 26 "כל קרבנם" – לרבות לוג שמן של מצורע. סלקא
 27 דעתך אמניא: "מן האש" כתב רחמנא, קא משמע
 28 לן. "לבל מנחתם" – לרבות מנחת העומר ומנחת
 29 קמח. סלקא דעתך אמניא: "ואכלו אתם אשר כפר
 30 בהם" אמר רחמנא, והא לתיה קא אתיא, ואידך
 31 גבי לברא קא אתיא, קא משמע לן. "לבל תפאתם"
 32 לרבות תפאת העוף. סלקא דעתך אמניא: גבילה
 33 היא, קא משמע לן. "לכל אשמן" – לרבות אשם נזיר ואשם מצורע. אשם מצורע –
 34 כדריא כתיב ביה: "כי תפאת האשם הוא לפכה!" אלא לרבות אשם נזיר פאשם מצורע.
 35 סלקא דעתך אמניא: להכשיר קא אתי, קא משמע לן. "אשר ישיבו" – זה גזל הגר.
 36 "ף היא ולבניו" – שף היא ולבניו, אפילו לקדש בו את האשה. אמר רב הונא:

1 תלמוד לומר איש כאחיו – ואם על תודה. כרבי יהודה מסקינן דף ברייתא בפרק
 2 שני קידושין (ג"ב ג"ג). גרסינן התם "זמיר ליה תודה" – משמע ומסומן
 3 דרשי, ושקאי רבי יהודה לא דרשי מסומן, בפרק קמא דיבמות (ה"א) התם פירשהו.
 4 איש חולק אפילו בעל מום – לשון "חולק" – לא ארוקא. דהא קאמר אין חולקין, אלא
 5 כלומא אין מקפדין בו, אבל חלוקה מנחה – לא
 6 עבדי לישול כשוד. וכן הא דתנן בשילהי בבורם:
 7 וזון מתחלק בניהם כקדשי מקדש, וכן הני
 8 דברשי "טבול יום" (ובחס ג"מ). לשון חלוקה –
 9 לאו דרוקא. וקצת קשה מוא דתנן בפרק "שאל"
 10 (שבת קמ"ב). ומטילין חלשים על הקדשים ביום
 11 טוב. ושמיא מפני דרבי שלום גלמא דזון ערשי.
 12 ועוד רביא: דרוקא קאמר יא"א חולקין, לענין
 13 שיהא שלו לקדש בו את האשה, דהכי מייתי
 14 ליה בפרק שני קידושין (ג"ג). אי ימני שי לומר:
 15 דלא ממעטין האב אלא שאין מחלקין מנחה
 16 ריביה וזו כנגד מנחה ריביא אחרת, אבל מנחה
 17 אחת בפני עצמה – מחלקין, וכן זבח אחד. והא
 18 דפירך התם בפרק "איש מקדש" (שם) הוא
 19 דתנא "הענינים מושבין יחדיו, והגורגורין חולקין,
 20 ולא משני: כמנחה אחת אמאי משני דרתם
 21 לאו משלשן "חולקין" גירדא דיק, מרלא מייתי
 22 ממתניתין דטבול יום' ומתניתין דביבורם,
 23 ולאן כדפירש התם כפטרסו. וסלקא דעתך
 24 דהאי "חולקין" – לאו לישול חלק המגיע קאמר,
 25 דגבי לחם הפנים (ומא ט"א). ותיא: ארביעים שנה
 26 ששימש שמעון הצדיק היהה ברבה מנחה בלחם
 27 הפנים, וכל כזון שמגיע ביותו, ש אוכל ונשע
 28 ויש שבע ומותר. כאבאן וילק, תשלחה מאיזה
 29 בלחם הפנים, וכל כזון מגיע פול בו, וכן דייקו
 30 פול – למאי חזי אלא דרך עילוי חולקין. מנח
 31 חלקו לחבירו, ונטול כנגדו במקום אורי. אלמא
 32 אתי בזה וין חולקות ומשני: חלק המגיע קאמר,
 33 ומכאנן שיהי לו – חסוק חלקו ויבטול ואוכל.
 34 והא דתנן במסכת סנה' (נ"א, ג"ב) ודריש לקדש בו
 35 בצפון – חלקו המגיע קאמר, ובעוד שהיתה
 36 בו ריבה.
 37 והא אפיקתיה לכדריב יוסי ברבי יהודה –
 38 ואם תאמר: ויהי מסקינן כולה דף
 39 סוגיא רבי שמעון, ואידו פליגי עליה בסוף
 40 "כל המנחות באות מצד" (מנחות ס"ג). ועדי
 41 ומקמינן לך ברייתא בקידושין (ג"ג). רבי
 42 יהודה, ואידו פליגי עליה ויש לומר: דדיק
 43 הכא: אם איתא, ויהי יוסי ברבי יהודה את
 44 ליה דף ברייתא, הדי דרשיש מן האש כתוב
 45 – תימה! לא לכתוב מן האש, ולא בני
 46 "כלכל" זה הל גר – ואתא קרא לאשמעינן
 47 כדדרשינן ביהוול לקמ" (בבא קמא ק"א):
 48 "האשם המושב לה" קאמר, ובספחים שקימ
 49 גרסינן בפרק "בית שמאי" בוחכים (מ"ב). גזל
 50 הגר – כדריא כתיב ביה, דכתיב פירשהו שאם
 51 הגר ידוהי, ופירש שם בקטרסו. ולא גר גרסינן
 52 ליה, משום דהטאות ואשמו ושאר האמורים בפרשה כדריא כתיב, כל אחד ואחד במקומו, וסידרו לו התבונם לאורין כאן – מפני שמחלקות של קרד. וקשה לפרש: דאם, כן מאי קא פריך אשם מצורע, כדריא כתיב ביה אלא כל הני דאתא קרא לרבויו לזו – לא כתיב בשום מקום, כגון לוג שמן של מצורע ומנחת העומר ומנחת קמח וטהא חולקת וקא משמע לן. וכן רשאר כתיב כלולה ברייא, והני לא כתיב, ומנחת תורת המנחה" ואת תורת האשם" כל זה הדיענין, ויהי ויהי "אין יחלקו לקדש בו את האשה" – הא דרדשינן בסוף "הגזל קמא" (בבא קמא ט"ב) ואת ט"ב, ובמסכת ערכין בסוף "המקדש" (כ"ג) גבי לוי הגר: "האשם המושב לה" לכתון – קמא השם ותתנו לכתון שבאנתו משמר – על כרחין אית לו למישר דלאו משלוחן גבה קא וכו'. דאם לא כן, היאך מקדשין בו את האשה? והא אמרין בפרק "איש מקדש" (קידושין ג"ב). ומקדש בחלק

מנחות. פרק שביעי - אלו מנחות נקמצות דף עג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - שטיינזולץ"

רש"י

1 בלוקו בין בקדש קדשים קלים - אנה מקדשתו, ומשולח גבה קא
2 זכו, אלא לענין אחר קאמר, דאין יכול ליתנו לכל כהן שרצה. ומיהו הא מילתא
3 דרש תהם דמרבית "מלכר" אבי הכפרים" ומנא אתא קרא לאשמועינן דמעלין בו
4 עד שיבא אל הרי, כדאמר גבי חרמים בסוף "המקדש" (ערכין כטא); וכן על שהם
5 ביד בעלים - דהוה דן בקדש לכל דבריהם.
6 נתנו לבחן - הרי דן חולין. ומקדישה דמנא
7 "אשם" - לא היה רענא דין חולין. ולא
8 היה מסותר לאוקמי הכי. ואם תאמר: והיאך
9 מדרשן בו את האשמה הזו לאו ממון כהן
10 הוא, כדמשמע בסוף "הנולק קמא" (בבא קמא
11 ק"א) ומזכירין בלילה, החזירה חזאני - לא
12 יצא ד"אשם" קריה דרמנא. כדע מסיק דהם
13 (ק"ב) דאין חולקין גול הנה כנגד גול הנה
14 משום דקדם קריה דרמנא ושל לומר: דהני
15 מילי אודם חולקה; אבל לאורו שיעג לכל
16 אתר הלוק - בעשה ממון כהן. "אש" שא
17 לרבות הגוים שנודדים נודים כו' - תמה:
18 התיפס ליה דמרחבי בני גבעי ממוין ויקרא
19 (בב) "ומיד כן נבר לא תקריבו מכל אלה", הא
20 תמימים - הקריבו ואין לומר: דהיינו ישראל
21 מומר, מנן "וכי נבר דפסה. דהא אמרין בפרק
22 קמא דתמורה (ו'א ושם) "ומיד כן נבר לא
23 תקריבו למה לך? ולסלק דתתק דמנא: הויל
24 ולא נעשו בני נח אלא על מחסרי אברים.
25 קא שנו מנבוח דידעו ולא שנו מנבוח דידן
26 קא משמע לן. ויש לומר: דאי לאו "איש אש"
27 דהא אמנא: בבבלי ממוין - הוא דקא? וקלא.
28 אבל מתימים - נהו דלביב לא. אשורא
29 מיהא איבא. ועוד יש לומר: דהאי קרא, בקרבן
30 ציבור מוקמינן ליה בתורת כהנים. דהכי נמי
31 דהם: מנין שהן מקבלין שקלים מן הוהים?
32 תלמוד לומר "ומיד כן נבר לא תקריבו את
33 להם", אלא "אין תמידן, שקראו להם",
34 שאר קרבנות ציבור מנין? תלמוד לומר "מכל
35 אלה, וקא משמע לן קרא דאפילו בלא הנהו
36 תוסר לציבור - לא מקבלין ממנו. וכל שכן
37 שאר קרבנות ממנן קרבנות של בעצמו ויש
38 השתא דאשמועינן "איש אש" דתקבלין מהן
39 נודים ונדבות, מוקמינן נמי קרא בבבלי ממוין.
40 כדאיתא בתמורה (שם) "א" לרבי יוסי הגלילי
41 אפילו אין נמי - ולא מצי לממנן דין נמי
42 דאמר רבי יוסי הגלילי, בבא עם הובח -
43 דהא, דהבא מרבי ליה מרתיבם "כבה", ואידי
44 מרבי ליה מלכלל. ועוד: מרחשיב ליה בהדי
45 עפות ומנחות דאבין אבני עצמן. ויעד: דרמב"ן
46 בריש תהא דשלמים. ובריש תמורה (א"א)
47 משמע ודאוא דאין גמי מביא עוליה מיידי בבאין
48 עם הובח דרטיסן תהי: קדש גוים - לא
49 נתנין ולא מעלין, ואין מביאין עליהם נסכים.
50 וקאמר: מהני מילי ומיהו מביאין דהבא.
51 מיהו ברוב טריים לא רטיסין "עליהם", אבל
52 בספר רבנו ערש סבוב "עליהם", וקבונטרס
53 פירש באן: ואין הני מביא נסכים בלא קרבן.
54 א

1 שלמי הגוים - גוי שנדר להביא שלמים - עלות הן, ואין נאכלין, הוא הדין דמנתן
2 כליל. לכו לשמים - כותנתו הוא שיהא קרובותו כליל לשמים, ולא שיאכלו. כל הפירי
3 עולה לחיו - שיהא דין עולה שאין נאכלה. ולא דין שלמים. הבהן אבולן - שאר
4 שלמים, וקשיא לרב דבא. הני קאמר נתנו לישראל על מנת שיתכפר בהן. ונתנו
5 בנך שהיה ישראל מחוייב לשלמים, ונתנו גי
6 להוציא ידי חובתו - וזהו ישראל בבשר,
7 ואוכלו. אבל נדר סתם שלמים - נתייר עולה.
8 מנחת גוים - לשלמים כמנחתו, דנאבלין
9 לכדעם. וחיון וחלבתו - שיהיו לתרומה,
10 ולהביא יין לזבחה. מה תלמוד לומר לעולה -
11 דמשמע שאין מביאין אלא עולה? פיש לניירות
12 - כלומר: עולה סתם כובלי להביא, ולא עלת
13 נידרות. שאם נדר בנייד - אין נידות חלה עליו,
14 לפי שיש בו עולה חטאת שלמים. וכי קעביא
15 אומר אין לי שסמכא אלא עולה לחוד - פרט
16 לכל שאר קרבנות. והאי דתני "שלמי הגוים
17 עלות" - היינו אליבא דרבי עקיבא, ומתניתין
18 דקדמי' "מנחת גוים" - לפי ר' יוסי הגלילי. והאי א'
19 תתם - מ"אשר יקריבו להו' לעולה. הוה
20 אפינא קריבן נידות הוא ר"ל לית - חטאת
21 עלה שלמים. אבל ר' יוסי קא משמע לן - וכי
22 "פלא" - דאין נדרין כלל, דאפילו נידות לא
23 יחולקין עליות. ותקמינן ביה דין חוה אחד מותן -
24 גוי ששלח בו. לימא רבי יוסי היא - דמרבי
25 ביה, דהיינו נסכים. ולא וכי קעביא - דאמר: אין
26 כי, קלא עלה. ולא נסכים. אפילו תיפא רבי
27 עקיבא: דהאי דאמר רבי עקיבא דאין נדרין
28 אלא עלה - עולה וכל חבורה, דהיינו נסכים.
29 אבלי נסכים דלחודיה - דלא. אורח - בבסיס
30 תכיל (במבד טו) "כל האורח יעשה ככה", ואין
31 תהי' - מתרבו להביא נסכים בלא זבת כבה -
32 עיובא. שיהו כל עלות טענות נסכים. הא
33 אמר ר' יוסי לחודיה נמי - מביא, כדקנינן
34 "מנין לרבות תשפתו הדין לחודיה, דהיינו
35 נסכים שנביא. והבא תניא: אין הוגי מביא
36 נסכים. הא אמר עולה - לחודיה - אין מיידי
37 אחרני - לא. והבא קנינן, דעלתי טענה
38 נסכים. סמי פכא נסכי יין - ואמר "מנין לרבות
39 תשפתו הלכותה", ולא ותינן "דיקי", והיתה
40 לבחן כמנהג - במנחת חוטא תרבי. שתהא
41 עבודתה כשהיה בו - שאם חטא, ותחוייב להביא
42 מנחה - יכול להקריבה הוא בעצמו. דהכי
43 משמע: עולה לבחן מנחת חוטא של עצמו,
44 כמנחת נדבותה שיהו להקריבה הוא בעצמו. אז
45 אינו אלא לחתיר שריי מנחת חוטא של כהנים
46 - באכילה כמנחת ישראל. והיתה לבחן - מקיש
47 חובתו, דהיינו מנחת כהן, לדתבו, דהיינו
48 "כמנחתו" - דמשמע: מנחת נדבות. מה נדבות
49 - אינה נאכלת ואינה נקמצת, דכתיב (ויקרא ו)
50 "כליל תהיה". אף מנחת חובתו אינה נאכלת -
51 ומאיד דאינה נאכלת, אי אהא יכול לחתיר
52 מנחת

רבי יוסי הגלילי, וכן ואיבעית אימא: רבי עקיבא, עולה וכל חבורתה. רבי שמעון אומר מנחת חוטא של כהנים" [וכו.]. מנא הני מילי? דתני רבנן: "והיתה לפניה פמנחה" - שתהא עבודתה קשרה בו. אהא אומר: שתהא עבודתה קשרה בו, או אינו אלא לחתיר מנחת חוטא של כהנים? ומה אני מקיים "וכל מנחת פניה כליל תהיה לא אבלי"? מנחת נדבות, אבל חובתו תהא נאכלת? תלמוד לומר: "והיתה לפניה פמנחה", מקיש חובתו לנדבותה, מה נדבתו - אינה נאכלת, אף חובתו - אינה נאכלת. אמר רבי שמעון: וכי נאמר "והיתה לפניה פמנחתו"? והלא לא נאמר אלא "פמנחה"? אלא לקחיש

רבי יוסי הגלילי, וכן ואיבעית אימא: רבי עקיבא, עולה וכל חבורתה. רבי שמעון אומר מנחת חוטא של כהנים" [וכו.]. מנא הני מילי? דתני רבנן: "והיתה לפניה פמנחה" - שתהא עבודתה קשרה בו. אהא אומר: שתהא עבודתה קשרה בו, או אינו אלא לחתיר מנחת חוטא של כהנים? ומה אני מקיים "וכל מנחת פניה כליל תהיה לא אבלי"? מנחת נדבות, אבל חובתו תהא נאכלת? תלמוד לומר: "והיתה לפניה פמנחה", מקיש חובתו לנדבותה, מה נדבתו - אינה נאכלת, אף חובתו - אינה נאכלת. אמר רבי שמעון: וכי נאמר "והיתה לפניה פמנחתו"? והלא לא נאמר אלא "פמנחה"? אלא לקחיש

מנחות. פרק שביעי – אלו מנחות נקמצות דף עד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" ר"א רש"י

א דלמטה – פירש בקונטרס: על שפך הדין בחייו, אקשה. קח, הוי נפסל ביחצא אלא בראה בעודה, במקום ששם פרים ושעירים נשפכים, בדמיון בפרק "טבול יום" (ובחסד קרב) דשלשה רשעים הו, האי דתן בפרק "היה נוטל" (סוטה ג,א); מנחתה מתפרסת אבית הדין, שם היתה, ולא נפסלה ביחצא. ורבינו עם מפריש, במקום שפתיחו תרומת הדין אלצ הכבש, ולא יתכן. ותרומת אבית דקת חסד

מנחת חוטא של בהנים מנחת חוטא של ישראל. מה מנחת חוטא של ישראל – נקמצת, אף מנחת חוטא של בהנים – נקמצת. אי מה מנחת חוטא של ישראל – נקמצת ישראל ונאכלו, אף מנחת חוטא של בהנים – נקמצת ישראל ונאכלו? תלמוד לומר "לפתן פמנחה", לפתן פמנחה – ולא לאשים פמנחה. האי פיצו? קומיין קרב בעצמו ושירים קריבו בעצמן. אי שרתה עבודתה כשרה בו מהכא ונפאק? מהתם נפאק: מניין לכהן שפא ומקריבו קרבותיו בכל עת ובכל שעה שרתה? תלמוד לומר "ויכא בכל אות נפשו... ושרת" - אי מהתם, הוה אמיא; הני מילי - דבר שאין פא על הטא, אבל דבר שבא על הטא – אימא לא. והאי נמי מהכא נפאק מהתם נפאק: "וכפר הכהן על הנפש השגגת בהמאה בשגגה" - תלמוד שרתהו מתכפר על ידי עצמו! – אי מהתווא, הוה אמיא; הני מילי - בשגגה, אבל במיוד לא, קא מישעו לן. במיוד, היכי משפחת לה? – בודן שבועת. תניא אידך, רבי שמעון אומר: מנחת חוטא של בהנים נקמצת, והקומיין קרב בפגי עצמו והשירים קריבו בפגי עצמן. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: הקומיין קרב בעצמו. והשירים מנחת חוטא. והשירים מנחת חוטא. והיכי מיתקון על בית הדין? אמר רבי תימא בר אבא: הוי גב רבי ויתקון, בית הדין שהדיקא? אי דלמעלה – הוינו אבותי! אי דלמטה – יש לך דבר שקרב למטה? אמר ליה רבי אבא: דלמא לאיבוד. אחיכו עליה; וכו' יש לך דבר שקרב לאיבוד? תני אבות דרבי אבין: "כל מנחת פהו לילי תהיך לא תאכל" – לאכילה הקשתיה ולא דרבך אחר. מאי קא אמרי? אמר אביי, הכי קא אמרי: "כל מנחת פהו לא תאכל" – חובתו, "לילי תהיך" – נדרתו. – אמר ליה רבא: ספינא חריפא מפסקא קרא! אלא אמר רבא: "כל מנחת פהו לילי תהיך" – לא תאכל

ובסים ריחא – פירש בקונטרס: בחל לשנא: דכתיב במנחת נדבה הביתין יריח נוחח, מה שאין כן במנחת חוטא. וקשה דלא חבישי שכן לכותב. כל ריחא לבישן אחר שפרשי: דמנייהו ביסי ריחא.

ורבנן האי כל מנחת רי – היינו, בין רבנן בין רבי שמעון דפליגי עלה דרבי אלעזר ברבי שמעון.

לאו זרות – פירש בקונטרס: זבל דו לא יאכל קודש. ובפירושו משמע בפרק קמא דבריות (ד,ב) גז, "אכל חלב כן המוקדשים, דקאמר רבי יהודה: לוקה שלש. חבישי לן לאון חולב, חד דכתיב "זבל דו לא יאכל קודש", חד כפר בתרא דגמרת (תמא) אמר רבא: דו שכלן כן העלה לפני זריקה חוץ לחמה; לרבי שמעון דלוקה תושב. ופירש: לילקי נמי משום "זבל דו לא יאכל קודש". וקשה: והדמות קרא – בתרומה כתיב, כדמוקי ליה בפרק "עשרה יחסין" (קידושין ט,ב), וכתיב לעיל גרסיה "תושב ושכר לא יאכל קודש". ונראה דמנייהו בתריותו "זור לא יאכל כן קודש חד", ובהדיא משמעו נטא דמכות (תמא) מייחי ליה גבי "זור שכלל מטמא ואשם לפני זריקה – פטור, ואם תאמר, היכי דמי דבא ובכריותא אלא דורות? ואם מטסקא דתם במכות גבי עלוה, הני מילי – היכא דחיזי לברתים, הבא – לברתים נמי לא חוי. וגבי "זור שכלל מטמא ואשם לפני זריקה – פטור" קאמר רבא: "וכי דכל אלא דקרינא ביה 'ואכלו אותם אשר כופר בהם' – קרינא ביה 'זור לא יאכל כן קודש חסי' ויש ליישב פירושו הקונטרס והבא גיטסה הספדים דבריותו ודמכות (שם) שדיח ב'לא דכל דו לא יאכל קודש', אף על גב דכתיב בתרומה: דליפנין קודש "חתי" ודאי מתרומה. כדבאשכנזא בפרק "גזשפירין" (סנהדרין פ"א) גזילה מעילה תרומה, ולא

מנחת חוטא של כהני אלא שתרא עבודה כשרה בו. אלא בפנחה – דמשמע, במנחת חוטא של ישראל. דאילו נאמר "במנחתו" – הוה משמעו כדקאמרת, מקיש חובתו לנדרתו, והלא לא נאמר בו. לפתן פמנחה – כלומר, כל שיש לכהן לעשות בה – היא במנחת חוטא של ישראל. ונקמצת. ולא לאשים פמנחה – לענין מוכח אין פהו מנחת חוטא של כהנים ומנחת חוטא של ישראל, ושדרי מנחת חוטא של

ישראל – נאכלו, ומנחת חוטא של כהנים – קריבו, ומקריבו קרבותיו – של עצמו, אפילו במשמר שאינו שלו. דבר הטא על הטא – כגון מנחת חוטא. בהמאה שבאנו מילמי וב' – דרבי משמע: "וכפר הכהן על הנפש השוגגת" – אפילו על פגשו של עצמו, וקאמר על חטאת – אף על גב דראתי על חטא. וזו מילי בשבוע – דכתיבי על ג' הנפש השוגגת. אבל אמר – כגון הכהן הדין? קריבי בעצמא. קא משמע לן "והיתה לכהן כמנחה", והאי קרא מנחת חוטא שדבעתי העדות כתיב. דעשה בו מיד כשגג. דלמעלה – על התפת, (הדין) ששלם על המוכח שובים את הדין לתפה, נמצא לדברטקת מתפר על בית הדין. ומוי רבי וכונון לברכה. אלא אבית הדין – דלמטה – במקום ששפך מוראה ונצוה תרומה – הדין אלצ הכבש, שם הוי נפסליים, שם הוי חטא ומנחת חוטא לאיבוד – שאין זריכתי עם הקטרה, אלא לאיבוד מפורן על בית הדין שלטתה. וכו' וכו' דבר שקרב – מהחלתה לאיבוד. וני אבדו וכו' – מיטרא בפגי עצמו, נבי אתר. מווי רבי וכונון לברכה. וכו' יש לך דבר שקרב לאיבה, תני אבות דרבי אבין: לעולם מתפרות אבית הדין שלטתה. וקרא מנחתו: וכו' יש לך דבר קרב (כבב) לאיבוד? נדית רבנא דהא. רבתי "כל מנחת" בו – לאכילה הקשתיה. מנחת חוטא של בהנים למנחת נדבה, ותריותו – אין נאכלו. ולא לדרב אחר, לענין הקרבה. דשאני מנחת חוטא שלו אין קריבו, אלא מתפרוס אבית הדין, מאי קאמר – היכי שמעינן מהאי קרא וכונון או נדבה, ודבעי למנח לאכילה הקשתיה. ולא תאכל חובתו – מנחת חוטא. אבל נקמצת. "לילי תהיך" – מנחת נדבה. שלא תאז נקמצת. אלא מקשיב כולה במנחת ביתין. וכן דאז רבי קרא תריותה. וכונון נדבה, והלך נמי למימר "לאכילה הקשתיה" – דמקיש הכא וכונון לנדרתו. ספינא חריפא מפסקא קרא – וכו' יכיל אדם להפקס לחטאי סוף לחתלתו בענין זה; "לא תאכל" – חובתו, ודדו תני: לאכילה הקשתיה בו ואיפין אפא – דאמינא: נדבתו – נקמצת ולא חובתו. ספינא חריפא נדבתו חיה ליה לרבי – שידא להו דן תינחן שארית נקמצת. משהו ודמיא לחזיתו. שכן נדבתו תריתה – שיכול להעטרב בכל יום, בתריותו שבאין בכל יום. ולא חוי – נדרתו וביתין אין באן על חטא. ובסיס ריחא – שניבתו וביתין בלילי בשבוע ולמנה ורתי נדך, מה שאין כן במנחת חוטא. ענין אחר: רדבה ובה כתיב "חתי וחטא" – דאפקי מנחת חוטא. שאניה תריתה, ובהא על חטא, ואניה בלילה בשפע, ויאן כתיב בה יריח נוחח. שכן באה עשיון – בתריותו – דאפקו נדבה, שיכול להביא כמה עשוינים שרצתו. חובה – כדמחייב להביא כמה בתריותו – ורבנן: עליה דרבי שמעון דאמר

מנחת חוטא של כהנים כליל היא ואינה נקמצת. האי – לא תאכלי מאי עבדי ליה וכו'. אלא עליונה – בתרין – ביבילי תקטור" – לוי ולא תאכל עליונה חייב לילי תפטר בתחתונה – חבתי – ביבילי תפטר. ר"ב. וכו' לא יאכל קודש לא שקמבעיא ליה דבין לגבי אומרים כן הוי, בדמיון בפרקין מן "אדרוך אשר תדור".

מנחות. פרק שביעי – אלו מנחות נקמצות דף עה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רטו

תוספות

מה להלן זיקה ובלילה אף כאן זיקה ובלילה – תימה: למה לי מליף מגורה שזה
 ד'קרבנך' קרבנך? תיפוק לי דמרבין בסמון מרבתיב 'מנחה' – לרבות כל הנמנחות
 לזיקה, ולא מנעטין אלא מנחת מאפה ומצוה למינה דעיקר גורה שזה – למתן שמן
 בכלי אחיא. זיקה ובלילה דכאב – הוא חור ובלאו גורה שזה חור דיעיקר, מרבתיב
 'מנחה', ועוד ריבא: ובלילה מן המנחות ובלאו מן המנחות גורה

מה פאן – מיתן שמן בכלי, אף להלן – מיתן שמן
 בכלי. ומה להלן – זיקה ובלילה, אף פאן – זיקה
 ובלילה. "חלות בוללן דברי רבי וחכמים אומרים
 סולת". תנו רבנן: "סלת בלילה" – מילמד שנבללת
 סולת. רבי אומר: חלות בוללן, שגאמר: "חלות...
 בלילה". אמרו לו: והלא לחמי תודה יאמר בהן
 "חלות", ואי אפשר לבללן כשהן חלות אלא סולת!
 כיצד עושה? נותן שמן בכלי קודם לעשייתו ונותנה,
 ונותן עליה שמן ובלילה, ולשה, ואופה, ופוחתה,
 ונותן עליה שמן וקומץ. רבי אומר: חלות בוללן,
 שגאמר: "חלות... בלילה בשמן". כיצד עושה? נותן
 שמן בכלי קודם לעשייתה, ונותנה, ולשה, ואופה,
 ופוחתה, ונותן עליה שמן ובלילה, וחוזר ונותן עליה
 שמן וקומץ. "אי אפשר" דקאמרי ליה רבנן לרבי מאי
 היא? אמר רבי שמואל בר רב יצחק: רביעית שמן
 היא, היאך מתחלקת לקבה חלות?! "חלות... בלילה"
 בלילה ורקיקין משיחה. תנו רבנן: "חלות... בלילה"
 ולא רקיקין בלילין. שבוכל, והלא דין הוא: ומה
 חלות שאינן מעונות משיחה – מעונות בלילה, רקיקין
 שמעונות משיחה – אינן דין שמעונות בלילה! תלמוד
 לומר: "חלות... בלילה" – ולא רקיקין בלילין. "רקיקין
 משיחה" – ולא חלות משיחה. שבוכל, והלא דין הוא:
 ומה רקיקין שאינן מעונות בלילה – מעונות משיחה,
 חלות שמעונות בלילה – אינן דין שמעונות משיחה!
 תלמוד לומר: רקיקין משיחים – ולא חלות משיחה!
 מאי תלמודא? אמר רבא: לא לישתמיט ולכתוב
 "חלות משיחה ורקיקין בלילין". כיצד משיחה? כמין
 כי והשאר יאכל" וכו'. מאי "כמין כי"? אמר רב
 פהא: כמין כי יוני. תנו רבנן: מנחה הפאה מחצה
 חלות ומחצה רקיקין, מביא לוג שמן וחוצהו, חצי
 חלות וחצי רקיקין, וחלות בוללן ורקיקין מושחה,
 והשוח את הרקיק על פני כולו, והשאר השמן מחזור
 לחלות. רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון
 אומר: מושחה כמין כי, והשאר השמן יאכל לכתבים.
 תניא אידך: רקיקין הפאים בפני עצמן – מביא לוג
 שמן ומושחה וחוזר ומושחה עד שיהיה כל שמן
 שבוכל. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון:
 מושחה כמין כי, והשאר השמן יאכל לכתבים. משנה
 כל המנחות הנעשות בכלי מעונות פתיות. גמרא
 למעוטי מאי? אמר רב פפא: למעוטי שתי הלחם
 ולחם הפנים. תנו רבנן: "פתות אתה פתים... מנחה" – לרבות כל המנחות לפתיות.
 וכול שאני מרבה אף שתי הלחם ולחם הפנים? תלמוד לומר "אתה". והציקת... שמן
 "מנחה" – לרבות כל המנחות לזיקה. וכול שאני מרבה אף מנחה ואחיה? תלמוד לומר
 "מנחה" – לרבות כל המנחות לזיקה. מאי תלמודא? אמר רבא: תלמודא מנחת פנים!
 אבמר

מה כאן מנחה מרובה מן שמן כלי – דכתיב (ויקרא ב) 'סלת בשמן תעשה', ובמנחת
 מנחת כתיב זיקה ובלילה (שם). סלת בלילה – האי קרא במנחת כתיב, והוא חור
 לשאר מנחות. ואי אפשר לבללן – כדמפרש לקמן. כיצד עושה – למנחת מחבת
 ומרחהו: נתן מן שמן בכלי, ונתן סלת בשמן. כיצד הוא עושה – מיריד מכל מנחות
 דעלמא: נתן מן שמן בכלי וכו'. מאי היא –

מאי עטמא אי אפשר ללחמי תודה שיהו בבלילן
 החות אמר רבי שמואל – לרבי אי אפשר. חוצו
 לוג שזה היה בתורה, ולא יותר, כדשמעין לקמן
 בפירוש "שתי מרות" (פחא. אין שום חוצו של
 חצי הלוג – לרקיקין, וחוצו – לרובכה. ואי
 אמרת דבוללן כשהן חלות – היאך יכול לבלול
 חלות בחצי חצי לוג ואי כשהן חלות
 בוללן. ענין אחי: שפיר קאמרי ליה רבנן – שפיר
 קאמרי ליה רבנן לרבי יהודה אי אפשר לבלולה
 חלות ובלילן סולת, הוא חור ורקיקין למנחת
 ומרחהו ובלילן כשהן חלות, אמר רבי שמואל, אמר
 לך רבי: שאני ההם בתורה דלא אפשר.
 דרביעית עושה לוג, כדאמרו חצי לוג לתורה,
 חרשית רביעית לוג לחלות, ואי אפשר לבלול
 חלות. אבל מנחת מחבת ומרחהו, שאין כל
 חלות כל כך, אפשר לבלול חלות – בבלילן
 חלות. מורי רבי וכו' צריך למרבה. להאי לישנא
 לא רשיבין "מאי אמר רבי". מאי תלמודא
 – והללו בוללן ולא אלו? אימא ד'בלולות'
 אתרויהו. ורבי משמע "משוחך" – ושניהן
 משוחך. לא לישתמיט קרא בו – אלא מה
 דכתיב "בלילה" – בחלות, ומשיחה – בלילה
 שמע מנה דרבי הוא דוקא. מנחה הפאה
 מנחה חלות ומנחה רקיקין – ושניהן חלות
 ושניהן רקיקין לרבנן מביא לוג וכו'. ענין אחי –
 הבאה מנחה חלות ומנחה רקיקים – כגון
 שהביא נמש חלות ומנחה רקיקין. ורבי שמעון
 דא, אמר: מנחה חלות ומנחה רקיקין –
 מביא. מביא את הרקיק על פני כולו – פהא
 אמנתיה דאמר כמין כי. ושאר השמן –
 ששתייה על משיחת הרקיק. מחזור לחלות.
 רקיקין הפאים בפני עצמן – דאי בעי – רקיקין
 מביא. אי בעי – על כל מביא. ולא חור ובלילן
 בשמן. והיה בה רבי שמן ששתייה על
 המשיחה, ואינו נאכל. וכיצד הוא עושה? משהו
 וכו'. מושחה חוזר ומשחה – וכו' וליבא חלות.
 ליבא למינה 'שאר השמן מחזור לחלות'. וכו'
 דכתיב ליה דאין שאר השמן נאכל לכתבים
 משום כי חור ומשוחך עד וכו'. למעוטי שתי
 הלחם ולחם הפנים – שאין נעשין בכלי אלא
 נאפה בתורה. שאין טעוים פתיות. אבל מנחת
 נאפה לא מנעט מפתיותה, דלקמן מרבי כל
 לפתיותה עם שאר מנחות, אף על גב דהא
 בתורה לרבות כל המנחות לפתיות – ואפילו
 מנחת נאפה. תלמוד לומר אתה – למעוטי וכו'
 תרתי. וכו' אוציאת את הרקיקין – שיהו רקיקין
 טעוין זיקה. ואלא מנעט קרא אלא שיהו חות
 תרתי מנין שבה. תלמוד לומר היא – מינעט
 מאי, למעט זיקה. מאי תלמודא – כלומר
 מה ארץ לחוצה את מנחת נאפה שכתובה עם
 שאר מנחות? אימא: לחוצה את מנחת כתבים
 שדרייא כל חותבה בפרשת שאר מנחות. שני
 מקושיין – "עליה רדיא".

איווהו
 חלות הפנים. תנו רבנן: "פתות אתה פתים... מנחה" – לרבות כל המנחות לפתיות.
 וכול שאני מרבה אף שתי הלחם ולחם הפנים? תלמוד לומר "אתה". והציקת... שמן
 "מנחה" – לרבות כל המנחות לזיקה. וכול שאני מרבה אף מנחה ואחיה? תלמוד לומר
 "מנחה" – לרבות כל המנחות לזיקה. מאי תלמודא? אמר רבא: תלמודא מנחת פנים!
 אבמר

וה
 "עליה רדיא".
 ולא

מנחות. פרק שביעי - אלו מנחות נקמעות דף עה עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

1 **אִיזוּו** רבר שצריך שני מיעוטינו כו' - תימה; דלעיל בסוף "כל המנחות באות
2 מצד (ס) בני הגשה, דרבינו מיטיש טובא, ממשטיא מקמא - שתי הלחם
3 ולחם הפנים, דאין מןן לאשים, ומעמיט שני - מנחת נסכים, שאינה באה בגלל
4 עצמה, ומעמיט שילשי - מנחת כותים ומנחת כהן משיח, שאין מןן לכתיים, והשתא
5 האב נבי עיקר, דאיכא חרי מיטיש, נדו ולא
6 עריך למעוטי שתי הלחם ולחם הפנים, שאפילו
7 שני אינה טעונה, כדמעמיט להו בפרק "כל
8 המנחות (שם) מכל מקום נוקי קמא - למעוטי
9 מנחת נסכים, ואירך - ולמעוטי מנחת כותים
10 ומנחת כהן משיח, מטעמייהו דההיא ויש לומר:
11 דלא דמי, דנבי הגשה - איכא תלתא מיעוטי, ו
12 ולא שייך לאקמי כולוה במנחת אגבא, אבל
13 האב, איכא לאקמי חרי מיטיש, ואיכא ליקומי
14 תרידוהי במנחת אמפא - מקיימין, **הביצא**
15 פירש בקונטרס: תבשיל שקורין שלינגיק, ש
16 שמתרחין בו פת, וקשה מה ענין הו למנחת
17 שהבישול מבטלו כאן מותרת לחם? ואי משום
18 דטעון דמנחה חשיבא כבישול הביצא - הוא
19 בסמוך מיעוטי עלה 'ליקט מכולן' ודיכא שום
20 טיעון ועוד, אמרינן בפרק כיצד מברכין בברכת
21 (לזא) בני חסדו טעמה לשה אפאה ובשלה,
22 בזמן שהפרוסות קיימות מברך 'המוציא',
23 והפחות קיימות קיימות מנין מנחות',
24 משמע אין הפרוסות קיימות אפילו יש בהן ביותו
25 ועוד, בסמוך דקאמר לרבי ישמעאל דהמחין
26 לסולתן הכי נמי דלא מברך 'המוציא', היכי
27 בעי למעמד דמברך, וכי יש לך אין פרוסה
28 קיימות יותר מזה? ומפרש רבינו עם החביצא
29 חן פתיחה דך שמתקבצא אורח על ידי רשב
30 או על ידי חלב ועומן בעיק טעון לש מנחה,
31 ועברך פירש, עיין הביצא דתמרי שפירד הפת
32 בקערה ושופך מרק עליהן, **היה** עומד ומקריב
33 מנחות בירושלים - פירש בקונטרס: כהן שלא
34 הביא מנחה בשעה זו, ולא היה לומר בברכת
35 דמנחת כהן כלל הוא, ובמנחה הנאכלת מיירי
36 כדקאמר 'נטלן לאוכלן', ויכול לפרש כהן שלא
37 הקריב מנחה בשעה זו, ומיירי במנחת ישראל,
38 עדות לן אחר פירש: ישראל שלא הביא מנחה
39 מימיו, וקשה: דינטלן לאוכלן? קתני: וישראל
40 לא מצי אבילו ורבינו שמעון פירש בברכות
41 (לזב) דרוקא במנחות, לפי שאין רגילות להתרבר
42 מנחות, ואי אפשר לומר כן, דבתוספתא קתני
43 נמי היה בני ובתו וכתב ונחלה לפרש, דלפי שהיו
44 משורות ומתחרות ומתחלפות פעמיים בשנה
45 ולכל משמרה היו חרי אבות, ומצא שלא היו
46 מוקייבין אלא שני ימים בשנה חזון קבוע לרם
47 להקריב לזבני שנה יום אחד, לפיכך מברך אבות
48 אמנחה 'שהחזיר לזמן',

1 **אִיזוּו רבה: אִיזוּו דבר שצריך שני מיעוטינו? הו**
2 **אומר: זו מנחת מאפה. משנה מנחת ישראל - קופל**
3 **אחד לשנים ושנים לארבעה, ויבדיל. מנחת כהנים**
4 **קופל אחד לשנים ושנים לארבעה, ואינו מבדיל.**
5 **מנחת כהן משיח לא היה מקפלה. רבי שמעון אומר:**
6 **מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן פתיחה,**
7 **מפני שאין בהן קמיעה, וכל שאין בהן קמיעה - אין**
8 **בהן פתיחה. וכןן פותחן פותחים. נמרא חנו רבן:**
9 **"פתח" - יכול לשנים? תלמוד לומר: "פתחים" -**
10 **פתחים" - יכול לעשנה פירויו? תלמוד לומר: "אתה"**
11 **אוחה לפתחים ולא פתיחה לפתחים, הא ביצד?**
12 **מנחת ישראל - קופל אחד לשנים ושנים לארבעה,**
13 **ומבדיל. מנחת כהנים וכהן משיח - היה מקפלה וכו'.**
14 **והא אגן תנן: לא היה מקפלה! - אמר רבה: אינו**
15 **מקפלה לארבעה, אכל מקפלה לשנים. רבי שמעון**
16 **אומר: מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן**
17 **פתיחה". אמר רב יוסף: האי הביצא דאית בה פירוין**
18 **פיות - מברכינן עליה "המוציא לחם מן הארץ". אי**
19 **לית בה פירוין פיות - מברכינן עליה "בזרא מיני**
20 **מזונות". אמר רב יוסף: מנא אמינא לה? דתניא:**
21 **היה עומד ומקריב מנחות בירושלים, אומר: "ברוך...**
22 **שהחזירנו לקמנו". נמלן לאכלן, אומר: "...המוציא לחם**
23 **מן הארץ", ותנן: ויבדיל פתחים בכזית. אמר ליה**
24 **אבאי: ולתנא דבי רבי ישמעאל דאמר: מברך עד**
25 **שמתוורין לסלקה, הכי נמו דלא מברך "המוציא" וכו' וכו'**
26 **חומא: הכי נמו, והתניא: ליקט מכולן פיות ואכלו,**
27 **אם המין הוא - עניש פרת, אם מצה הוא - אדם**
28 **יוצא בהן ידי חובתו בפסח! הכא במאי עסקינן -**
29 **בשעירסקן, אי הכי, היינו דקתני עליה: והוא שאכלן**
30 **בבדי אבילת פרס, ואי בשעירסקן, מביעי**
31 **ליה! אלא הכא במאי עסקינן - בכא מלחם גדול. מנא**
32 **הוה עליה? רב ששת אמר: אפילו פירוין שאין בהן**
33 **פיות. אמר רבא: והוא דאיכא תוריתא דגמא עליהו.**
34 **משנה**

1 הו אומר [זו] מנחת מאפה - שיש בה שני מין, חלות ורקיק, לפיכך צריכה שני מיעוטי.
2 הלכך, קממעט מתוך חרי מיטיש. **משנה קופל** - כמו 'כופל', חלה אחת לחשים, ושתיים
3 לארבע, מבדיל - משרשה, היינו 'פתיחה'. מנחת כותים קופל - כדי ליקים מצות פתיחה.
4 ואין מבדיל - וכולה כליל. מנחת כהן משיח - היינו תביתין, אין לה מקפלה - כשאר
5 מנחת כותים, לפי שזאה חובתה. **קופל** - וכולן
6 כלל, וכולו היא. רבי שמעון אומר מנחת
7 נכה של כותים ומנחת כהן משיח אין בהן
8 פתיחה - כלומר, לא היה לה מקפלה וכו'. ופליג
9 אתאנ קמא דסבא: מנחת כותים - קופל, וכולן
10 שצריכין פתיחה - מקפלן שנים לארבעה,
11 וארבעה לשמונה, ושניהם לשה עשר, עד
12 שיהו 'פתחים כותים'. ענין אחר: 'ויכולן פתיחתן
13 כותים' - שיכול לפתוח עד שיהו פתיחתן
14 כותים. אבל פתוח מנחותם - אין יכול לפתוחן
15 כל שהוא. ואיכא דאמרי: 'ויכולן פתיחתן כותים'
16 - שהיה עושה מן העשורן עשר הלחם, ומכל
17 חלה חלה - ארבעה פתיחתן, ולא היה בכל פת
18 אילא כות. ולא מפר דרב. **נמרא** תלמוד לומר
19 'פתחים' - דממעט לשני פתחים יותר. תלמוד
20 לומר אוחה לפתחים - שעושה אוחה לפתחים
21 ודמינן אחד לשנים, ושנים לארבעה, ולא
22 יותר. ומבדיל - דהדר קתני עשר הלחם, ולא תור
23 מפתחה לפתחים לפירוין, ואינו מבדיל - דכיון
24 דאין צריכה קמיעה - אין צריכה הבדלה. אבל
25 מקפלה לשנים - דכיון דאין אלא חצי עשרון
26 - אין מקפלה אלא לשנים. **הא הביצא** - (של
27 רקיקין). היה עומד ומקריב מנחות בירושלים
28 - כהן שלא הקריב בהו עד עירון מנחה מימיו,
29 או שמתקריב מנחה חדשה כהן מנחת העומד,
30 אומר כהן 'שהחזירנו' - נטלן - הבחן לאוכלן.
31 מברך - הבחן 'המוציא'. ותנן: 'ויכולן' -
32 כל המנחות, אפילו מנחת העומר, 'פתחים'
33 כותים'. ולכן מברך הבחן 'המוציא'. ואי
34 לא הוה כותים - אינו מברך. ליקט מכולן -
35 פירוין כות. **ואכלן אם המין כו'** - ומדוע
36 בהן ידי חובתו, דחשיב איהו כותי, נמי מברך
37 עליו 'המוציא'. **הא במאי עסקינן** - דקתני
38 'ליקט מכולן'. בשעירסקן - שקביץ הפירוין
39 ביחד, ועללן בידו וחברך, והוה כותי. **אי הכי**
40 היינו דקתני עליה והוא שאכלן - לאותן
41 פרוין. בשעיר אבילת פרס - שלא שהה
42 בין פירוין לפירוין יותר מבדי אבילת פרס -
43 הדתם היא אבילה, ויוצא בה ידי חובתו, ואי
44 בשעירסקן - שנוכלן יותר חתיכה אחת. שאכלו
45 מיביעי ליה - דכיון דתני 'שאכלן' - משמע
46 דרוב פירוין הם, ולא חתיכה אחת שלא
47 פירדה. **אמר ליה** - רב יוסף אלא ללעול
48 שלא עישהו, ואפילו הכי לא תפרוך. **הא במאי עסקינן** - דיוצא בפירוין, כהן
49 שכאו מלחם גדול, שעריך הוא בעין ההכב שכאו מנמו, והוה חסוב ובר בריה. הלכך
50 פירוין נמי שלקטן, חסובין ניהו, וכוך עליהן. אבל המנחות שקריבן אלא נשתייר
51 מתוך דבר חסוב, אימא לך: דבענין אבילת פרס כיצד מברכין (שם לטא.
52 כות' וכו', אף על פי שבא מלחם גדול, אי לא הוה הלחם בעין - בענין כותי לעין
53 'המוציא'. אפילו פירוין שאין בהן כותי - מברך עליהן 'המוציא'. תוריתא דגמא
54 - שיהא כהן מראה לחם, ולא שיהא שריר כל כך שאין נראה אם הם לחם או לא.
55 **ואבתי**
56 קטנים - פשיטא. הואיל ואיכא לחם אחר שלם דאדחאו לחם מברך. ונראה לפרש דמיידי דהם בכבר ששפור מנמו בקערה לשם ברכה כדי לברך עליו 'המוציא'.
57 רבי

מנחות. פרק שביעי – אלו מנחות נקמצות דף עו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" ר"ט

תוספות

1 רבי יוסי אמור שיפה ובעטה בבצק – פירוש: ולא בחיטין. ובתוספתא (פרק ח) גרסינן
2 "אף בבצק", ופליגא אדך. ובתוספתא דיוקטא לא גרסינן "אף". **אתיא** חוקה חוקה
3 מלחם הפנים – תימה: דבפרק קמא (מנחות ח.א.) דרשינן "חוקה דחביתין, ובהיקמץ
4 רבד" (שם י.א.) דרשינן "חוקה" ולחם הפנים: **דאפרשינהו** בלישיוהי – לכאורה
5 אדאן שם תרומה עליוס בעיטא. בדמשותא חובב
6 הוא דקריש, וכן בתרין "התודה" (מנחות ע.ג.ב.);
7 שחטתה ער שלא קרמו בתורו – לא קרש הלחם.
8 ותימה: דבסוף פרק קמא נדרים (י.א.) אמרין:
9 כחלת אדון ובתרומתו – מותר, הא בתרומת
10 לחמי תורה – אסור. והא תרומת לחמי תורה,
11 לאדון יריקת דמיס הוא ומשני: לפני וריקת דמיס,
12 ובדבר טובי בר קיסנא כדאפרשינהו בלישיוהי
13 וצריך לומר: דלא תרומה ממש זוזי. ער אדו
14 אפיה. ואם האמור: דמשמע הכא חדך ריב טובי
15 בר קיסנא – דביעה, ובפרק קמא נדרה (ו.ב.)
16 גבי "שפשונו של רבן גמליאל שהיתה אפה
17 כבודת של תרומה", ומוקי לה: בתרומת לחמי
18 תורה. ופריך: תרומת לחמי תורה אפיה מאי
19 בעינן משני: דאפרשינהו בלישיוהי, כדרב טובי
20 בר קיסנא. ויכי לא עשתה מצוה זמן המצות?
21 ויש לומר: דהא דקאמר ארבע תלות – הוא
22 ריעב, ולכתחילה בעי ארבעים. וגם היא עשתה
23 ארבעים, אלא שקודם אפיה הפרישה אותו של
24 תרומה. ולא הפרשה גמורה, אלא שבירה אותו
25 העתידות להיות תרומה. לעשותן גאות ופחת
שריבה

1 ואבתי פריך – ואי סביא לן דדבר הלמד בגורה שוה, כגון חביתין דלפי "חוק" "חוק"
2 מלחם הפנים, הויא מלחם בבנין אב. ולא בבנין אב הוא. אלא במה מציעו, דפלוטא
3 במסכת ובחום (ג.א.) אי חזור ומלמד, הואיל וליף מלחם הפנים. ליהף מהכביתין – מה מציעו
4 חביתין – שחן שותים עשרה חלות. אף כל הגמרות כו'. כגון הויס – לחמי תורה ושאר
5 מנחות – הדייט כילו להביאן, ובאין גרבה, ואין
6 באין לחצאין. ריש בהם משום פגול, ואין ורדיין
7 לא שבת ולא טומאה. וחביתין – דין קרבן של כהן
8 גדול, ואין באין בגרבה. וקריבה לחצאין מהציתה
9 בבסק ומציתה בעיבר. ואין בהן פגול לפי שאין
10 לחם מתחין, ורדיין שבת וטומאה. שכן עשרין
11 – דחביתין ושאר מנחות אין באות אלא עשרין.
12 לאפקי לחמי תורה, שיש בהם כמה עשורונים.
13 כלי – חביתין ומנחות טענות כלי כל שהוא. ענין
14 אחר: כלי מקדש, ולחמי תורה – שישות החוב
15 מקדשן. הקדש – דחביתין ומנחות הויין קדש
16 קדשים. מנחות וחביתין – טענינן הגשה למזבח;
17 ובאות לאישים על המזבח. מה שאין כן בלחמי
18 תורה – שאין טענינן הגשה. ואין מזהם לאישים.
19 הדייט מפרזים – מנחות מתורה, דתרייהו מנחת
20 מאיר אומר וכו' – דהיינו טעמא: דאי סבייא ליה
21 דבר הלמד, כו' וטעמא משום כהן נפישן, כדאמר
22 לעיל: ליהף מלחם הפנים – דהקדש מהקדש
23 ערף ליה למילה. לאפקי לחמי תורה – דקדשים
24 קלים. בהדיא פתיב ביה – מפרש בפרק "התודה"
25 (מנחות ע.ג.ב.) שלפיו – "על ביה תורת שלמיר" –
26 דרבות שלמי נזיר, ריעבשה קבין דירשלמות נמי
27 מברכין, שבאין עשר חלות בתורה. שאמאן ארבע
28 חלות – שהיה לו לעשות ארבעים, ולא עשה
29 כו' אם ארבע, אחד מכל מין. והא בני אפישיש
30 תרומה מבייהו – דכתיב "והקריבו ממנו אחד מכל
31 קרבן תרומה" (ויקרא ז.) תוך תרומה אמרין לבקן
32 (ע.ג.ב.) דהיא אחת מעשר: דמפריש מכל הוא –
33 מכל אחת של ארבע חלות. דאפרשינהו בלישה
34 – כל זמן שזון עיסה. ושוב עשה החלות שלמות.
35 דכל עור פרוס. שריבה במדת הלית – כגון שהיה
36 לעשות עשר חלות, וישבה חלות גדולות, שלא
37 עשה מלך אחת אלא שבע או ששנתה. או שנתה
38 – שעשה שותים עשרה חלות או שלש עשרה
39 חלות. ענין אחר: שריבה – היינו שהוסף במנחן
40 החלות, כגון שעשה שותים עשרה. חזין מלחם
41 הפנים וחביתין ולחמי תורה – שאם מיעט או
42 ריבה במדת הלית – פסולות, וקשיא לשמואל
43 דאמר לחמי תורה שאמאן וכו'. וישא – שמואל.
44 דאמר

1 **משנה** כל המנחות מעונות שלש מאות שיפה,
2 והמזבש מאות בעיטוה. שיפה ובעיטוה – בחיטין.
3 ורבי יוסי אומר: בבצק. כל המנחות פאות עשר
4 עשר, חזין מלחם הפנים וחביתין כהן גדול שהם
5 פאות שתיים עשרה, דכרי רבי יהודה. רבי מאיר
6 אומר: פולם פאות שתיים עשרה, חזין מחלות תודה
7 וניירות שהן פאות עשר עשר. **נמרא תנא**: שני
8 אחת – בועט שתיים, שף עשרים. **בועט שלש**, שני
9 רבי ירמיהו: אבטוין ואתוין חד. או דלמא, אבטוין
10 ואתוין תרי, מאי? תיקו. "שיפה ובעיטה בחיטין רבי
11 יוסי אומר בבצק". איבעיא להו: בבצק ולא בחיטין,
12 או דלמא אף בבצק? הא שמעי, דתנאי: שיפה
13 ובעיטה – בחיטין. רבי יוסי אומר: שיפה ובעיטה
14 בבצק. "כל המנחות פאות כו' שתיים עשרה".
15 לחם הפנים – בהדיא פתיב ביה. חביתין כהן גדול
16 אתיא "הקה" "הקה" מלחם הפנים. כל המנחות
17 דבאות עשר עשר מגולן? גמר מלחמי תודה: מה
18 להלן? עשר, אף פאן – עשר. – וליף מלחם הפנים: מה להלן? – שתיים עשרה, אף
19 פאן – שתיים עשרה! מסתברא מלחמי תודה הוה ליה למילה, יחיד המתנדב,
20 שמו, נפסל, שלא בשבת, ושלא בטומאה. – אדרבה, מלחם הפנים הוה ליה למילה,
21 שמו, הקדש, ולבונה, מצה, ועצם! – הנהך נפישן. ואי סבירא לן דכר הלמד בגויה
22 שמו, יחיד ומלמד בבנין אב, ניחא מהכביתין כהן גדול, מה להלן? – שתיים עשרה, אף
23 פאן – שתיים עשרה! – מסתברא מלחמי תודה הוה ליה למילה, שכן: הדייט שהתנדב,
24 חצאין, לפיגול, שלא בשבת, ושלא בטומאה. – אדרבה, מהכביתין כהן גדול הוה ליה
25 למילה, שכן: עשרין, כלי, הקדש, ולבונה, מצה, ועצם, הנגשה, ואישים, והני נפישו! –
26 הדייט מהדייט עדיף ליה. "רבי מאיר אומר פולין פאות שתיים עשרה". מאי קסבר?
27 אי סבירא ליה דרכר הלמד בגויה שוה, חוזר ומלמד בבנין אב – וליף מהכביתין דכהן
28 גדול, דהני נפישו. אי סבירא ליה דרכר הלמד בגויה שוה, אינו חוזר ומלמד בבנין
29 אב – וליף מלחם הפנים. – הקדש מהקדש עדיף ליה. "חזין מלחמי תודה וניירות שהן
30 פאות עשר עשר". לחמי תודה – בהדיא פתיב בהו. ניירות, דאמר בר: "שלמיו" –
31 חלות שלמי נזיר. אמר רב טובי בר קיסנא, אמר שמואל: לחמי תודה שאמאן ארבע
32 פאות. וצא. – והא בעינן ארבעים! – למצוה. – והא בעי ארבעי תריקא מבייהו!

1 וכי תימא דמפריש מכל תרא וחדא, "אחד" אמר רחבנא – שלא ישול פרוס! – דאפרשינהו בלישה. מיתבי: כל המנחות
2 שריבה במדת חלתן או שמיעט במדת חלתן – פשוטות, חזין מלחם הפנים וחביתין כהן גדול ולחמי תודה וניירות! הוא
3 דאמר

1 דאמר

מנחות. פרק שמיני – התורה היתה באה דף עז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רכב
רש"י

והשקל עשרים גרה – תימה: דעשרים וארבעה הוא גרה – היינו מעה, כדכתיב (ויקרא
כו) 'עשרים גרה', ומתרגמן: עשרין מעין, וקיימא לן סלע – ארבעה דינרין,
ושש מעה – כסף דינר, הר – עשרים וארבעה ותירין רבינו תם: ופדמנים הוסיפו, אחו, בימי
יחזקאל – שהוסיפו על מנה של קודש לבדו, שהיה של חמישים הלטה, ועשאוהו של ששים.

ושבו בימי חבמני – הוסיפו על הסלע, שהיה של
עשרים גרה, ועשאוהו של עשרים וארבעה.
ומלילא נחוקף חבמני, בין של חלו בין של קודש.
ועוד יל לומר: שלא היה אלא חסותפת אחו,
שהוסיפו בימי יחזקאל, ולקולמו מנה של חול –
של עשרים חבשה סלעים, ושל קודש – של
חמישים סלעים. אלא שהוסיפו על הסלע שותו,
ועשאוהו של עשרים וארבע מעות, ונחוקף באת
אחת מנה של קודש ושל חול, וששים שקלים רקא
חשיבי רקא במנה של קודש – בשקלים הראשונים
איירי, ואתא קרא למישר שהוסיפו על המנה
בשבנבו בסו מאתון שקלים הראשונים כו, והכי
פירוטא דקרא: ורשקל' – שהיה מתחילה
'עשרים גרה' מאתון שקלים עשרים, ועשרים,
החבשה וחבשה עשר, 'ובמנה' – של קודש 'יהיה'
לכם, ומה שחלקם הבהוב – עשרים 'שקלים',
'חבשה תעשרים שקלים', 'וערשה חבשה שקל',
ולא כתב 'ששים שקלים המנה יהיה לכם' –
אומר רבינו תם: לפי שדויה לוחם שלילש שקלמות,
אחת – של שליש מנה של קודש אחר שנותוף,
ואחת – של מנה של חול, ואחת – של רביעי מנה
של קודש, ושלתון מחוקות מנה של קודש. וכו'.
מוכחי הרגומ, דמתרגמן: 'סלעני' – עשרון
מעין, תלתון מנייא – עשרין סלעין, מני סכפא –
עשרין וחמש סלעין, רבעות מנייא – וחמש עשרה
סלעין, כולתון שותין מנייא דהבא די לכוף,
ולפידוש בחרא אין מתיישב כל כך, ודתלתון
מנייא רבעות מנייא – מיירי במנה של קודש
אחר שנותוף, ואילו מנה סכפא עשרין וחמש
סלעים, דאיירי במנה של חול – לאו חול
אחר שנותוף קאמו, אלא במנה הראשון של
חול ומידו בקונטרס פירש כן פירוש יחזקאל,
והקריב

שמואל קרא אשפה ודרש: 'השקל עשרים גרה עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים
עשרה וחמשה שקל היתה לכם', מנה – מאתן וארבעין הווי! אלא שמע מנייה
תלת: שמע מנייה, מנה של קודש כפול היתה, ושמע מנייה, מוספיין על המדות ואין
מוספיין יותר משותות, ושמע מנייה, שתותא מלבר, אמר רבינא: מתניתין נמי דיקא,
היה דא חול תלת מלוג – לא היה עשר, הוסיפו ארבעים על מאתים, מתניתין נמי דיקא, 'חמש סאן
ירושלמית שחן שש מדבריות, שמע מנייה, מנה דאתו והלון שיש הוסיפו על החמש, עש
חמש ירושלמית שחן שש מדבריות, מנצת צריך להוסיף עליהן הששית, והיינו שתותא מלבר, 'שקל'
האומר בתורה הוא סלע, משה

עשרה חול עשרין חלה – דעשר חלות היו חמין, ובמצה – שלשה מינין, וכל אחד
היה של עשר חלות, מנצת במצה – שלשים חלות של עשרה עשרות, מנצוא, שלש
עשרות ושלש עשרן – לכל מין זמן, ושלש חלות – לעשרון, שמכל עשרון היה עושה
גולה חלות של מצה, ולשלשה חלות לא היו אלא עשרה עשרון, ומה ששנינו עד כאן
האומר מדברית, אבל במשה ירושלמית, שהיו

עשרה לחמין, עשרון חלה, ועשרה למצה, ובמצה
שלש מינין: חלות, רקיקין, ורוביבה, ומצוא שלשה
עשוינים ושליש לכל מין זמן, ושליש חלות לעשרון,
ובמצה ירושלמית היו שלשים קב, חמישה עשר
לחמין וחמישה עשר למצה, חמישה עשר לחמין, קב
ומצה לחלה, חמישה עשר למצה, ובמצה שלש
מינין: חלות, רקיקין, ורוביבה, ומצוא חמשה קבין
לכל מין זמן, ושתי חלות לקב, גמרא "התורה
היתה באה חמש סאן ירושלמית", מנא הני מילין?
אמר רב חסדא, דאמר רבא: "האיפה והבת ככן
אחד יהיה לכם", מה בת שלש סאין, אף איפה שלש
סאין, ובת גופא מנלן? אילימא מדכתיב "לשאת את
מעשר החמר הבה", איפה נמי הכתיב "ועשירות
החמר האיפה! אלא חומר לא ידענא כפה, הכא
נמי לא ידענא כפה! אלא מהכא "ותק השמן
הבת השמן ועשרה הבת מן הכור עשרת הבתים
חומר כי עשרת הבתים חומר", אמר שמואל: אין
מוסיפיין על המדות יותר משותות, ולא על המכונע
יותר משותות, והמשתמר לא שתמר יותר משותות.
מאי עמא? אילימא אפקינו תרעא – אי
דקא, שתות נמי לא! אלא משום אוזנא, כי היכי
דבר שבמדה ושבמשקל ושכמנן, אפילו פחות מדברי
אוזנא חוזר! אלא משום תגרא, כי היכי דלא למטייה
דיאנה – דיאנה הוא דלא למטייה, ורואה לא בעי?
[וכן וכו'] וכו' תגרא איך? אלא אמר רב חסדא,
שמואל קרא אשפה ודרש: "השקל עשרים גרה עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים
עשרה וחמשה שקל היתה לכם", מנה – מאתן וארבעין הווי! אלא שמע מנייה
תלת: שמע מנייה, מנה של קודש כפול היתה, ושמע מנייה, מוספיין על המדות ואין
מוספיין יותר משותות, ושמע מנייה, שתותא מלבר, אמר רבינא: מתניתין נמי דיקא,
היה דא חול תלת מלוג – לא היה עשר, הוסיפו ארבעים על מאתים, מתניתין נמי דיקא, 'חמש סאן
ירושלמית שחן שש מדבריות, שמע מנייה, מנה דאתו והלון שיש הוסיפו על החמש, עש
חמש ירושלמית שחן שש מדבריות, מנצת צריך להוסיף עליהן הששית, והיינו שתותא מלבר, 'שקל'
האומר בתורה הוא סלע, משה

כדי שיאול לו לליקוט מה לאכול, כל דבר שבמדה אפילו כו' – משום דכפדי עליה, הרי נחאנה במדה, אלא משום תגרא – המור
שלווקה שרצה להשתרר בה השתות, ואילו היה מודד במדה שנותפו ביותר – היו הפסדי משי דיאנא לכומר, שהיה מוספי
אחור אוו יותר משותות, ומלך בתמידה ומהדר בתמידה דיאנא הוא דלא לימפייה רווחא לא בני וכו' אמר כן שאן תהנר מרתי כלום,
משה
תקנה עשו לו קרא אשפה ודרש – גזירת החתוב היא, עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל – הרי
ששים שקלים, אותן ששים שקלים יהיה לכם המנה, וסלע ארבעה זוזים – הרי מאתים וארבעים זוזי
זרעים וזו בהאי מנה, וקיימא לן דמנה דאורייתא אינה אלא עשרים וחמשה סלעים, שחן מאה זוזים, מנה של קודש
כפול היה חמשה מאתים שותות, ושמע מנה מוספיין על המדות – והיינו ארבעים למאתים של קודש, ובדויתה למאה של חול –
עשרים, ושמע מינה שתות שובר – שלחמט מוספיין
הששי, דא חול תלת מלוג – לא היה עשר, הוסיפו ארבעים על מאתים, מתניתין נמי דיקא, 'חמש סאן ירושלמית
שחן שש מדבריות, שמע מנייה דאתו והלון שיש הוסיפו על החמש, עש חמש ירושלמית שחן שש מדבריות, מנצת
צריך להוסיף עליהן הששית, והיינו שתותא מלבר, 'שקל' האומר בתורה הוא סלע, משה

רכ"ד מנחות. פרק שמיני - התורה היתה באה דף עז עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"
 תוספות

1 **והקריב** ממנו מן המחזור - פירש בקונטרס: שיהיו כולן בכלי אחד כשילוח התרומה.
 2 ונראה דאין צריך אלא מוקף בעלמא, כמו 'ממנו' דבתיב גבי תרומה (במדרב
 3 חי) ובהקמץ רבד (מנחות כדא) משמע כפירוש הקונטרס, ודרשנין גבי מנחה 'הורים'
 4 ממנו בקומצו' - מן המחזור, שלא יבא עשירון בשני כלים קומצו, ומחו דהם בני בני
 5 גניעה, כדאיתא בהדיא בשעתא נופא, דאפילו
 6 בכלי אחד או לא נגע, מביעאי להם דתם בעשירון
 7 שתלוק בביסא מהו למקנן מזה על זה, צירוף
 8 דאורייתא או דרבנן? **ואל** ויבחו בכורים שיש
 9 אחריהו תרומה - ומחאי טעמא נמי ליבא למלף
 10 מתרומה גדולה, **מאי** מחזור איבא - פירש
 11 בקונטרס וסלקא דעתך דהאי דפרץ, דבתחילה
 12 היה מנתח הבשר ואחר כך נוטל האימורים,
 13 וקשה: דאיתני יבול לחקיק, או בכלי אחד,
 14 כדפרשי לעיל בקונטרסו ונראה לפרש: דפרץ
 15 למע לי קריא, דפשיטא מדחור, הוא,
 16 אמר

משנה **מפלים היה נוטל אחד מעשרה תרומה,**
שנאמר: "והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה".
"אחד" - שלא ויטול פרום. **"מכל קרבן"** - שיהו
 כל הקרבנות שוות, שלא ויטול מקרבן על חבירו.
"לכהן הורק את דם השלמים לו יתיה" והשאר
יבאכל לפעלים. גמרא תנו רבנן: "והקריב ממנו" -
 מן המחזור. **"אחד"** - שלא ויטול פרום. **"מכל קרבן"**
 שיהו כל הקרבנות שוות, שלא ויטול מן הקרבן על
 חבירו. **"תוכנית לה"** - איני יודע מפמה היא. **הריני**

10 **דן: נאמר** פאן "תרומה", ונאמר בתרומת מעשר "תרומה". מה לחלן? אחד מעשרה, אף
 11 פאן - אחד מעשרה. או פלך לרדך וזו: נאמר פאן "תרומה", ונאמר בפריים "תרומה".
 12 מה לחלן? - אין לה שיעור, אף פאן - אין לה שיעור? נראה למי דומה? דנין תרומה שאין
 13 אחריה תרומה, מתרומה שאין אחריה תרומה. ואל זיכיה בפריים, שיש אחריהו תרומה.
 14 או פלך לרדך וזו: דנין תרומה הנאכלת במקום קדוש, מתרומה הנאכלת במקום קדוש.
 15 ואל תזכיח תרומת מעשר, שנאכלת בכל מקום? תלמוד לומר "ממנו תרומה לה", ויתבי
 16 בתרומת מעשר "ממנו תרומה" - לזוהרה שיהו. למדנו לתרומה שהיא אחד מעשרה, אבל
 17 איני יודע מפמה היא חלה. הריני דן: נאמר פאן "לחם" ונאמר לחלן בשתי הלחם "לחם".
 18 מה לחלן? - עשירון לחלה, אף פאן - עשירון לחלה. או פלך לרדך וזו: נאמר פאן "לחם",
 19 ונאמר בלחם הפנים "לחם". מה לחלן? - שני עשירונות, אף פאן - שני עשירונות? נראה
 20 למי דומה. דנין מנחה הבאה חמין עם הובח ממנחה הבאה חמין עם הובח, ואל זיכיה
 21 לחם הפנים שאינו בא חמין עם הובח. או פלך לרדך וזו: דנין מנחה הבאה מארץ וחוצה
 22 לארץ, מן החדש ומן השן, ממנחה הבאה מארץ וחוצה לארץ, מן החדש ומן השן. ואל
 23 זיכיהו שתי הלחם, שאין באות אלא מן החדש ומן הארץ? תלמוד לומר "ממושבתים"
 24 תביאו לחם תנופה שמים". שאין תלמוד לומר "תביאו", ומה תלמוד לומר "תביאו"?
 25 שכל מה שאותה מביא במקום אחד הרי הוא כזה. מה לחלן? - עשירון לחלה, אף פאן
 26 - עשירון לחלה. אי מה לחלן? - שני עשירונות, אף פאן - שני עשירונות? תלמוד לומר
 27 "תתיינה". למדנו עשרה לחמין, עשרה למצה מעין? תלמוד לומר: "על חלת לחם חמין",
 28 נגד חמין הבא מצה. נמצאו עשרים עשירונות לחמי תודה, עשרה לחמין ועשרה למצה.
 29 יכול עשרה שבמנחה לא יהו כולן אלא כמין אחד? תלמוד לומר "אם על תודה יקריבו
 30 הקריב על זבח התודה חלות מצות בלולה בשמן וקשה מצות משחים בשמן כולת מרבבת"
 31 וגו', ומצאו שלשה עשירונים ושלוש לכל מין ומין, ושלש חלות לעשירון. ונמצאו לחמי
 32 תודה ארבעים, נוטל מהו ארבע ונתן לכהן, והשאר יבאכלים לפעלים. אמר מר: "והקריב
 33 ממנו" - מן המחזור. אלא מעתה, דיתבי ואת כל חלבן דיום ממנו, תהם מאי מחובר
 34 איפא? כרדב חסדא אמר אבימי, דאמר רב חסדא, אמר אבימי: שלא יתח בשר קודם
 35 שישול אימורין. אמר מר: נאמר פאן "תרומה", ונאמר בתרומת מעשר "תרומה" - ונילף
 36 מתרומת מרין! - דנין תרומה תנוחת לדורות, מתרומה הגוהנת לדורות. ואל תזכיח תרומת
 37 מרין, שאינה תנוחת לדורות. - ונילף מתרומת חלה! - תנא דבי רבי ישמעאל: דנין דבך
 38 שנאמר בו "ממנו תרומת ה'", מדרב שנאמר בו "תרומה לה" "תרומה לה", מדרב
 39 שנאמר בו "ממנו תרומת ה'". לאפקו תרומת חלה, דלא נאמר בו "ממנו תרומה לה".
 40 בני רבא: תרומת לחמי תודה, יתיבון עליהן מיתה וחומש, או אין יתיבון עליהן מיתה
 41 וחומש? פון דאיתקש לתרומת מעשר - בתרומת מעשר דמי. או דלמא, בו וחמשתו מיעט
 42 דתקמא? מרמעת או אינה מרמעת? תיקו. אמר מר: "תלמוד לומר "תתיינה". מאי תלמודא?
 אמר

1 **משנה** **מפלים** - לחמי תודה היה נוטל אחד מעשרה. שיהו כל הקרבנות שנלחמי תודה
 2 שוין - בהפרכת תרומה. שלא ויטול פריבן - זה תרומה על חבירו, שלא ויטול מהם שיהו
 3 ומה ואל כלום, משום דבעינן? שלא ויטול מקרבן על חבירו. **גמרא** מן המחזור - דבעינן
 4 שיהו כל החלות בחדש בשעת תרומה. איני יודע מכמה - חלות הוא נוטל אחת. בכבורים
 5 תריבם - דאמר מר (פסחים כ"ב.) "ותרומת דרך"
 6 - אלו הכבורים. מה תרומה דכבורים אין לה
 7 שיעור - דכאמינן (פאה פרק א משנה א.) אלו
 8 דברים שאין להם שיעור. הפאה הכבורים,
 9 בזמה שריצה - מביא. שאין אחריה תרומה -
 10 דכין שנטל תרומת מעשר אין מפרשיין שוב
 11 ממנה תרומה אחרת. שיש אחריה תרומה -
 12 שהרי עדיין יש לו להפרכת על חבירו. ודין
 13 תרומת לחמי תודה הנאכלת במקום קדוש -
 14 שנאכלת ביודעהו שלם, תרומות בכורים הנאכלת
 15 בדשלים. תלמוד לומר פה - נגדה (ויקרא א)
 16 כמל קרבן תרומה לה" - לזוהרה שיהו, דכתיב
 17 בלחמי תודה "ממנו תרומה לה", ונאמר
 18 בתרומת מעשר (במדרב יח) "ודומות ממנו
 19 תרומה דה מעשר". וגו'. אבל איני יודע מכמה -
 20 קמח הוא עשה החלה על חמין. נאמר בן לחם
 21 חמין תודה ושתי הלחם כאין מנתח חמין עם
 22 חובת. מה לחלן עשירון לחלה - דכתיב (ויקרא כג)
 23 (שנים עשר) עשירונים וגו'. לחמי תודה ולחם
 24 הפנים באות מארץ ומחוצה לארץ - ושתי הלחם
 25 אין באות אלא מן הארץ. דכתיב ביה (שם)
 26 "ממושבתים תביאו לחם תנופה", מה תלמוד
 27 לומר "תביאו"? שדרי כבר נאמר (שם)
 28 "והקרבתם מנחה חיהוה", ומצי למימר
 29 "ממושבתים לחם תנופה", ומה תלמוד לומר
 30 "תביאו"? שכל שאותה מביא במקום אחד כעין זה
 31 חמין, ועם חובת יהיו כזה. אי מה לחלן? - בשתי
 32 הלחם - שני עשירונים ותו לא, אף כאן - שתי
 33 עשירונות ותו לא! תלמוד לומר תתיינה - ויתרה
 34 לתיביא דהא. ואף על גב דכתיב בשתי חמין הלחם -
 35 יליף לתודה, דאם אינו ענין לשתי הלחם, ודא
 36 תביב "שני עשירונים" - תהו ענין לחמין
 37 בתורה. וליהו עשרה עשירונים. למדנו עשרה
 38 לחמין - משתי הלחם שזאת חמין, "ותתיינה"
 39 בחמין תביב. עשר למנחה נגד חמין הבא -
 40 דבמה שמביא סולת לזרוך חמין, הבא מצה.
 41 עשר לחמין - נפקא לן משתי הלחם, עשר למנחה
 42 - מדרשא "למדנו חמין הבא מצה. תלמוד לומר
 43 "אם על תודה וגו'" - תביאו קריא בשתי חמין
 44 מצה. מן המחזור - משמע שיהו הכל שלם,
 45 הארבעים חלות שלם, והתרומה דבשעת תרומה
 46 יאד הכל שלם. ודחינו דפרץ, אלא מעתה ובר
 47 הנא (במ) מאי מחובר איבא. דקא סלקא דעתיה
 48 שהוה מנתח בשעת חלה החלב. שלא יתח
 49 כשר קודם כו' - ובדאי גזנא הוי מחובר בשעת
 50 הפרשה. ונילף מתרומת מרין - דהויא אחד
 51 מתמשבין וליקף תרומת חלה - דהוי אחד
 52 מארבעים ושמונתו בו וחמשתו כו' - "מותר בו"
 53 ולא באחר, "וחמשתו" - ולא על אחת.
 54 שריצה - כשיאר תרומה. ונאמר שכל הלחן וזילין
 55 - דמית ערך להעלותה באחד ומאת. ובגין
 56 דמיעל לא אשכחו מעוט כקרא. מאי תלמודא?
 57 דכי משמע מן "ותתיינה" עשרה עשירונות?
 התיינה

רכה מנחות. פרק שמיני - התורה היתה באה דף עז עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינליץ)"
תוספות

1 **ולא** בענין על בסמוך - תימה. הא על כן פליגי רבי ורבנן בסוף י"ב'ל המנחות ובאות
2 מצדו (מנחות סב,א) אלא אי בעיא על בענין על בסמוך או על ממשו ורש לומר: דהבא לא דמי
3 לחדיא ודחמה; דהנפה דרשי הלחם - כעין הקרבנות, אבל הבא בשחיטה, ולמדקיש לחם
4 בעלמא ואתין - ליבא למישח אלא שיהא הלחם קיים, וכן שרתי על חמץ, קרבא קרבא בסמוך,
5 דכל הבא איתיה - באיסוריה קאי. **לא** לאחד

6 מבני תורה - אפסח קאי, אבל סתימה - פשטיא
7 דלא מתייב משום אחד בשנישאל. **פרשה**
8 ואין חותין נמשכין הימנה - נראה דכי האי גונא
9 "עד שקורמו פניה דפרק קמא דשבט (דשב).
10 **ליקדרשו** ארבעים מתוך שמונים - אף על גב
11 דרבי יוחנן לית ליה בריהו, ברש"י י"ב'
12 הגט (נעין חז"ל) - הינה הבא כשמתברר
13 לבסוף דלאו כלום עבדי. אבל הכא - קרש' י"ג'
14 הכא איתנהו, וכשבא להפריש ארבע הלול על
15 תרומה, צריך להפריש שרת אחת הלול מכל מין
16 ומין. דאי לאו הכי - כיון דאין בריהו - דלמא
17 הדולין קא שקיל.

והדר

12 **חייב** - עד שיהא או לשוחט או לזרק או לאחד מבני חבורה עמו בעבודה. ורבי יוחנן אמר:
13 אף על פי שאין עמו בעבודה - צריכא, דאי איתמר בהריא - בהריא קא אמר רבי יוחנן,
14 **הכל** היבא דאיתיה - פאסיורא קאי. אבל לענין מקדש לחם - אימא מודי ליה לירש לקיש,
15 **דאי** איתיה בפנים - קדוש, אקראי - לא קדוש, ואי איתמר בהא - בהא קאמר ריש לקיש,
16 אבל בקד - אימא מודה ליה לרבי יוחנן, צריכא. תניא פותיה דרבי יוחנן: השוחט את
17 התודה לפנים, ולחמה חוץ לחומת בית פאגי - לא קדש הלחם. "שחטה עד שלא קרמו
18 פניה בתנור". מנא הני מילי? דתני רבנן: "על הלול לחם חמץ קריב קרבנו על זבח" - למלמד
19 מלמד שאין הלחם קדוש אלא אם כן קרמו פניה בתנור. "קריב קרבנו על זבח" - למלמד
20 שאין הלחם קדוש אלא בשחיטת הזבח. "זבח תורת" - למלמד שאם שחט שלא לשמן, לא
21 קדש הלחם. ורבי רבנן: ויזאין כמנחה לא ובמנחה העשית באילפס. מאי "מנחה נא"? אמר
22 רב יהודה, אמר שמואל: כל שפושטה, ואין חותין נמשכין הימנה. אמר רבא: וכן לענין
23 לחמי תורה - פשיטא, הבא "לחם" תיבוי, והבא "לחם" תיבוי - מהו דתימא: "אחד" אמר
24 רתמנא - שלא יפול פרום, והא כמאן דפריסא דמיא, קמשמע לן. איתמר: תודה ששחטה
25 על שמונים הלול - חזקה אמר: קדרשו ארבעים מתוך שמונים. ורבי יוחנן אמר: לא קדרשו
26 ארבעים מתוך שמונים. אמר רבי זורא: הכל מודים, היבא דאמר "ליקדרשו ארבעים מתוך
27 שמונים" - קדרשו, "אל יקדרשו ארבעים, אלא אם כן קדרשו שמונים" - לא קדרשו. פי פליגי
28 בסתמא, מר סבר: לאחריית קא מיפזין, ומר סבר: לקרבן גדול קא מיפזין. אבי אמר: דכולי
29 עלמא לאחריית קא מיפזין, ובכלי שרת מקדשין שלא מדעת קא מיפזלי. מר סבר: כלי
30 שרת מקדשין שלא מדעת, ומר סבר: כלי שרת אין מקדשין שלא מדעת. רב פפא אמר:
31 דכולי מקדשין - כלי שרת מקדשין שלא מדעת, והבא בספין קא מיפזלי. מר סבר: ספין
32 מקדשת בכלי שרת, ומר סבר: ספין, ספין פיון דלית ליה תוף - אינה מקדשת בכלי שרת. ואיכא
33 דאמר, רב פפא אמר: דכולי עלמא - כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת. והבא בספין קא
34 מיפזלי. מר סבר: ספין אלימא מכלי שרת, דאף על גב דלית ליה תוף מייקדשהו. ומר סבר:
35 ספין לא אלימא ליה מכלי שרת. **משנה** שחטה חוץ למנחה וחזין למקומה - קדש הלחם.
36 שחטה ונמצאת מריפה - לא קדש הלחם. שחטה ונמצאת פעלת מום - רבי אלעזר אמר:
37 קדוש, והקמים אומרים: לא קדרש. שחטה שלא לשמן, וכן איל המילואים, וכן שני פכשי
38 עצרת ששחטן שלא לשמן - לא קדש הלחם. **גמרא** מתניתין מיני? רבי מאיר. דתניא, זה
39 הפלל: כל שפסולו קודם שחיתו - לא קדש הלחם, ושפולו אחר שחיתו - קדש הלחם.
40 שחטה חוץ למנחה וחזין למקומה - קדש הלחם, שחטה ונמצאת מריפה - לא קדש הלחם.
שחטה

1 חוץ לחומת [בית] פאגי - היינו, חוץ לחומת דר הבית. אבל אל דר בדר הבית - קדרשו,
2 אף על פי שאין בעבודה. מורי דרב ורבנן לכרבה. חוץ לחומת תורה - ואף על גב דרבי
3 לפנים מוחמת בית פאגי - לא קדרש. על זבח תורה - חלות. דהיינו, "על" בסמוך בעבודה.
4 הא אפילו בה דרא יזמא - כ"על" בסמוך. רבי יוחנן אמר: **אף** תורה אף תורה של בין עתיקים
5 - אם שרתי על חמץ - עובר דכתבי - על חמץ
6 דם וזבחי" - וזבחי המיוחד ליה, דהיינו תמיד. ורבי
7 יוחנן אמר אף על פי זבחי - ולא בענין "על"
8 בסמוך. כההיא קאמר רבי יוחנן - אף על פי
9 שאין עמו בעבודה. דכל זוכא אדידת - לחמץ
10 לאחד זמן הבעור - באיסורא איתיה. אבל
11 פקדש על - לשחט תורה אין מקדשים אלא
12 בשחיטת הזבח. אימא לא קדו עד שרשע
13 הלחם עמו בעבודה. ואי איתמר בהא - בלחמי
14 תורה קאמר ריש לקיש, כיון דלמדקיש לחם
15 חוץ לחומת הזבח, אלא בדרך בחמץ
16 באיבעיה עשה. כל בסמוך אדידת - באיסורא
17 איתיה. אימא מודי לרבי יוחנן - דאף על פי
18 שאין עמו בעבודה. צריכא. על הלול לחם חמץ
19 קריב - כלומר, כשהוא מקריב בשחיטתו, היא
20 כלל - בשר פניו מתקומין כבר בתנור.
21 קרבנו על זבח - קרבנו - דהיינו לחם, מתקדש
22 על ידי זבחי וזבח תורה - ומשום זבחי על לחם
23 תורה. שצריך לשוחט לשמו. ויזאין - בפסח
24 במנע נא. העשוייה האפיה. מאי נא - וכי
25 מנאי לחם חזין דהואל קאין נאפה ללל. אמר
26 גמרא כל שפושטין בו - דהבא אפיה כל דרו.
27 וכן לקעני לחמי - חמץ תורה - חמץ אפיה כל כך
28 בשעת שחיטת הזבח, שפריסה ואין חותין
29 נמשכין ממנה - קרש וזלחם. פשיטא - דוד
30 דנטא אין למנחא ולחמין תורה. אמר רבא ורבא
31 כתיב "לחם" - ויא - שאין אפיה כל צרכה. אף
32 דעל גב דאין חותים כשמשלמיה מנחה - פריסאי
33 רמיא. לפי שנפרכת כשמשלמיה אותה. אף
34 משמע לן. (דלא). ליקדרשו ארבעים מתוך
35 שמונים קדרשו - דלאחריית נתכין, דאי אבד הא
36 דליפס באחריני. (ומאן דאמר לא קדרשו סבר
37 לקרבן גדול דהיינו שפונים בתנור) - דאי איתמר
38 ארבעים מניחיה - נפס כחמין. אף קדרשו בו
39 לא קדרשו - שרזין אין מניחין לתודה אלא
40 ארבעים הלול. מאן דאמר קדרשו - סבר האי
41 דשחטה סתם - אין דעתו אלא על ארבעים,
42 והאי דהביא שמונים - לאחריית מוכין, דאי
43 איבדו, נפס באחריני. ומאן דאמר לא קדרשו -
44 סבר האי דהביא שמונים - דעתו אבולב,
45 ותחובן לרביא דרבין גדול, ופסול. אמר אבי
46 בבלי שרת מקדש שלא מדעת - והוא הדין
47 בספין ששחטו בו הזבח, כששחטתו מקדש
48 הלחם מפזלי. מאן דאמר קדרשו - סקבר כל
49 שרת מקדשין מה שראוי להם שלא מדעת
50 בעלים. ומאן דאמר לא קדרשו - סקבר אין
51 מקדשין אלא מה שנתכוננו הבעלים לקרבן
52 גדול, דהיינו שמונים, ופסול. (מר סבר) לא
53 אלימא) שחטה לקדש שלא מדעת בעלים,
54 שאף על פי שהבעלים נתכוננו לשמונים -
55 הסבין לא קדרש אלא ארבעים שראוי לזבחי רב
56 פפא אמר דכולי עלמא כלי שרת מקדשין - מה
57 שראוי להן. ומאן דאמר קדרשו סבר. סכין נמי
58 על ידי חל לפזן תוך - מקדשת הזבח, כשאר כלי שרת שיש להן חוץ. הכי נמי אלימא משאר כלי שרת, מקדשת מה שראוי לזבח. ארבעים מתוך שמונים שלא מדעת בעלים.
59 ומר סבר לא אלימא פכשי שרת - לקדש שלא מדעת, ובעלים לקרבן גדול איכות לקדש כל שמונים, ולא קדרשו. **משנה** שחטה חוץ לזמנה - על גמט לאכול ממנה כוית למחר,
60 דהוה פוגל מעליא, או חוץ לפסוקו (סו) חוץ לעשרה. קדש הלחם - והוי מפזל, דהואל ופסול וזה לאחר שחטתה, ומכל מקום פגמים שחטתה. אבל שלא לשמן - לא קדש הלחם,
61 דהואל ומפזל לה מקדשתה לגמרי, שרזי שחטה לשם זבחי אחר. ונמצאת מריפה - בבריקה - לא קדש הלחם, ומכל מקום קדרש שחטתה. **גמרא** זה הכלל זבחי - השתא
62 שחטה כיצד שחטה חוץ לזמנה וזבחי, ודלא היינו פסול קודם שחטתה. לפיכך קדש הלחם.

[דף י' ע"א - דף י' ע"ב]

פֶּרֶק שֵׁנִי

הַלְכָה א' מִתְנִי' וְאֵלּוּ מִפְּסִיקוֹן לְפִיָּאָה: הַנְּחַל, וְהַשְּׁלוּלִית, וְדִרְדָּה הַיְחִיד, וְדִרְדָּה הַרְבִּים, וְשִׁבְלֵי הַיְחִיד, וְשִׁבְלֵי הַרְבִּים הַקְּבוּעַ בַּיּוֹמֹת הַחֶמְחָה וּבַיּוֹמֹת הַגְּשָׁמִים.
הַכּוּר, וְהַנִּיר, וְזֵרַע אַחֵר.

הַקּוֹצֵר לְשַׁחַת - מִפְּסִיק; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמַיִם אֲזַמְרִים: אֵינּוּ מִפְּסִיק, אֲלֵא אִם בֶּן חֶרֶשׁ.

גְּמָרָא שֶׁנֶּאֱמָר (ויקרא יט, ט): **שְׂדֵךְ**. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יוֹצִיא מִשְׂדֵּה לְחִבְרָתָהּ.

וְאֵינּוּ מְהוּבָר. וְאִין תִּימַר מְהוּבָר הוּא, אֲפִילוּ שְׂדֵה הָאֵילָן - מִפְּסִיק.

דְּתַנְיִן תַּמּוּ: הַכֹּל מִפְּסִיק לְזֵרַעִים, וְאֵינּוּ מִפְּסִיק לְאֵילָן, אֲלֵא גְדֵר. הָא גְדֵר - מְהוּבָר, וְאֵינּוּ מְהוּבָר?
אִין תִּימַר מְהוּבָר, אֲפִילוּ שְׂעַר כּוֹתֵשׁ - מִפְּסִיק! דְּתַנְיִן: שְׂעַר כּוֹתֵשׁ - אֵינּוּ מִפְּסִיק, אֲלֵא נֹתֵן פִּיָּאָה
לְכָל. הָדָא אָמְרָה: שְׂאֵינּוּ מְהוּבָר.

אִין תִּימַר מְהוּבָר הוּא, אֲפִילוּ מִצַּד אֶחָד [וְאֵינּוּ] מִפְּסִיק. דְּתַנְיִ: אִם הָיָה שְׂעַר כּוֹתֵשׁ מִיָּמֵן וּמִיָּמֵן -
אֵינּוּ מִפְּסִיק. הָא מִצַּד אֶחָד - מִפְּסִיק.

[דף י"א ע"א]

רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בַר הַנִּינְא: הַפְּרִישׁ פִּיָּאָה מִשְׂדֵּה לְחִבְרָתָהּ - לֹא קִדְּשָׁה.

רַבִּי זְעִירָא בְּעֵא קוּמִי רַבִּי יוֹסִי: נְתַבּוּן לְזִכּוֹת מִן חֵמִיצָר? וְשִׁרַע מִינָהּ.

מִחֻלְפָּא שִׁיטְתִּיהּ דְּרַבִּי יוֹסִי: דְּתַנְיִן תַּמּוּ: מוֹדִים חֻכְמַיִם לְרַבִּי עֲקִיבָא, בְּזוֹרַע שֶׁבֶת אוֹ חֶרְדֵּל בְּשִׁלְשָׁה
מְקוּמוֹת! בִּינֵי מִתְנִיתָא: שֶׁבֶת בְּשִׁלְשָׁה מְקוּמוֹת, חֶרְדֵּל בְּשִׁלְשָׁה מְקוּמוֹת. שְׁמוּאֵל אָמַר: מִפְּנֵי שְׂאִין
הָרַאשׁוֹן שְׁבִתָּן מִמֵּתִין לְאַחֲרוֹן שְׁבִתָּן. רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מִפְּנֵי שְׁדַרְבָּן לִיזְרַע עֲרוּגוֹת עֲרוּגוֹת.
וְכֵה הוּא אָמַר אֲבָן!

פְּשִׁיטָא לִיהּ שְׁהוּא מִפְּסִיק. לֹא צוֹרְכָה דְּלֵא, קִדְּשָׁה מִשׁוּם פִּיָּאָה, אוֹ לֹא קִדְּשָׁה.

תַּנִּי רַבִּי אוֹשְׁעִיא: הַפְּרִישׁ פִּיָּאָה מִשְׂדֵּה לְחִבְרָתָהּ - לֹא קִדְּשָׁה. וְשָׁמַע מִימַר, אֲפִילוּ מִיצַר.

רַבִּי יוֹסִי בֶּן הַנִּינְא אָמַר: חֲצוּבוֹת - מִפְּסִיקוֹן לְפִיָּאָה.

רַב הַסְּדָא בְּעֵי: בְּהֵן חֵלֶק יְהוֹשֻׁעַ אֶת הָאָרֶץ.

אֶתָּא רַבִּי הַנִּינְא בְּשֵׁם רַב הַסְּדָא: בְּהֵם תִּיחַם יְהוֹשֻׁעַ אֶת הָאָרֶץ.

שְׁלוּלִית - כָּל שֶׁהִיא. מוֹשְׁכַת. נְחַל - אֵף עַל פִּי שְׂאֵינּוּ מוֹשֵׁךְ.

מִפְּנֵי דְּתַנְיִן: דִּרְדָּה הַיְחִיד, דִּרְדָּה הַרְבִּים מַה צּוֹרְכָה? אֲנָא מִימַר לָךְ: אֲפִילוּ דִּרְדָּה הַרְבִּים - אֵינּוּ מִפְּסִיק
לְאֵילָן, אֲלֵא גְדֵר.

מפנין דתנינן: שביל תיחיד, שביל הרבים מה צורכא? להוציא את הקבוע בימות החמה, ואינו קבוע בימות הגשמים.

רב אמר: בור וניר – בית רובע. וזרע אחר – אפילו כל שהוא.

רבי יוחנן אמר: בור וניר וזרע אחר – בשלשה תלמים של פתיה.

מה, ופליגי? מה דמר רב – בחייב פיאה. מה דמר רבי יוחנן –

[דף י"א ע"ב]

בפטור פיאה. והתני: בור וניר – חייבים בפיאה! מן מה דאמר רב – משדה בינונית. מן מה דאמר רבי יוחנן – בחמשים על שתים.

רבי זעירא בשם רבי אלעזר: רבי מאיר ורבי יהודה שניהם אמרו דבר אחד! כמה דרבי מאיר אמר: הקוצר לשחת – מפסיק, בן רבי יהודה אמר: הקוצר לשחת – מפסיק. כמה דרבי יודה אמר: חייב בפיאה – מפסיק, בן רבי מאיר אמר: חייב בפיאה – מפסיק.

והא אשבהנן, דרבי מאיר אמר: חייב בפיאה – מפסיק! בהדא דתני: אכלה גוביי, קירסמוה נמלים, שברתה הרוח, או בהמה, הכל מודין: אם הרש – מפסיק. אם לא הרש – אינו מפסיק.

מני הכל מודין? לא רבי מאיר, אמר, מפני שהוא פטור פיאה. אבל אם הוא [היה] חייב, אפילו לא הרש – מפסיק.

בני דתנינן תפוז: אמר רבי יודן: אימתי? בזמן שהתחיל עד שלא הביא שלישי. אבל אם הביא שלישי – אסור לקצור. וקצור – חייב בפיאה. ודבר שהוא חייב פיאה – מפסיק.

רבי זעירא בעי: כמה דרבי יודה אמר:

[דף י"ב ע"א]

התחיל עד שלא הביאה שלישי, ואפילו הביאה שלישי – פטור מן הלקט ומן השכחה ומן הפיאה. בן רבי מאיר אמר: התחיל עד שלא הביאה שלישי, ואפילו הביאה שלישי – פטור מן הלקט ומן השכחה ומן הפיאה.

הלכה ב'

מתני' אמת הפנים, שאינה יכולה להיקצר באחת. רבי יהודה אמר: מפסקת. וכל החרים אשר במעדר יעדרון (ישעי' ז). אף על פי שאין הבקר יכול לעבר בכליו – הוא נותן פיאה אחת לכל.

גמרא הוון בעי מימר: ולא פליגי. אשפחת תני: אמת הפנים הקבועה – הרי זו מפסקת.

הוון בעיי מימר: מן מה דאמר רבי יודה, בעומד מצד אחד ואינו יכול לקצור מצד השני. אבל אם היה עומד באמצע, וקוצר מיכן ומיכן – אינו מפסיק. אשפח תני ופליגי, היה עומד באמצע, וקוצר מיכן ומיכן – מפסיק. מצד אחד – אינו מפסיק.

הי'א בר אדא בשם רבי שמעון בן לקיש: ה'יה שם סלע על פני כל שדה, אם עוקר הוא את הפוקרישה מצד זה ונותנו מצד זה – מפסיק. מצד אחר – אינו מפסיק.

והתני: מדרגות שחן גבוהות עשרה מפהים – נותן פאה מכל אחד ואחד. פחות מיכן – נותן מאחד על הכל. ופחות מיכן אינו עוקר את הפוקרישה מצד זה ונותנה בצד זה! אפילו פחות מיכן, עוקר הוא!

לא אתינן מיתני עשרה, אלא בגין סופה, שאם היו ראשי מדרגות מעורבין – שהוא נותן מאחד על הכל.

הלכה ג'

מתני' הכל מפסיק לזרעים ואינו מפסיק לאילן אלא גדר. ואם ה'יה שער פותש – אינו מפסיק, אלא נותן פאה לכל.

ולתרובין – כל הרואין זה את זה. אמר רבן גמליאל, נהגין היו בבית אבא, נותנין פאה אחת לזתים שהיו להן בכל הרות. ולתרובין – כל הרואין זה את זה.

רבי אלעזר בי רבי צדוק אומר משמו: אף לתרובין שהיו להם בכל העיר.

גמרא מה כותש? כעלה במכתש? או פותש על גבי גדר? מן מה שער פותש, אין הגדר

[דף י"ב ע"ב]

פותש – ה'דא אמרה: כותש על גבי גדר.

רבי מנא אמר: זימנין דהוי בה בתוף ארבע אמות, וזמנין דהוי בה בתוף עשרה מפהים. בנמועין מטע עשר לבית סאה. מה את שמע מינה? והוא שיהו בתוף ארבע אמות לגדר, והן שיהו בתוף עשרה מפהים בין נוף לנוף. בנמועין מטע עשר לבית סאה.

ולתרובין – כל הרואין בו. מי מכנין להן את הרוחות? העיר מכוננת להן את הרוחות.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: של בית רבי היו להן ארבעה בדים לארבעה רוחות העיר, והן נותנין לכל בד ובד לפי רוחו.

ה'יו שם שלשה אילנות, הראשונים רואין את האמצעיים, והאמצעיים רואין את הראשונים, ואין הראשונים רואין זה את זה – מפריש מן הראשים על האמצעים, ומן האמצעים על הראשים, ואינו מפריש מן הראשים על הראשים.

הלכה ד'

מתני' הזורע את שדהו מין אחד, אף על פי שהוא עושהו שתי גרנות – נותן פאה אחת. וזרעה שני מיניו, אף על פי שהוא עושה גרן אחת – נותן שתי פאות.

הזורע את שדהו שני מיני הפים, עשאן גרן אחת – נותן פאה אחת. שתי גרנות – נותן שתי פאות.

מַעֲשֵׂה שְׁזָרַע רַבִּי שְׁמַעוֹן אִישׁ הַמּוֹצֵפֶה לְפָנָי רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, אָמַר נַחֻם הַלִּיבְלָר: מְקוּבֵּל אֲנִי מִרַבִּי מְיִישָׁא, שְׁקִיבֵל מֵאַבָּא, שְׁקִיבֵל מִן הַזּוּגוֹת, שְׁקִיבֵלוּ מִן הַנְּבִיאִים, הַלְכָה לְמוֹשֶׁה מִסִּינַי, בְּזוֹרֵעַ אֶת שְׁדָהוּ שְׁנֵי מִינֵי הַטִּיבִים, אִם עֲשָׂאן גֹּרֶן אַחַת – נוֹתֵן פִּיאָה אַחַת. שְׁתֵּי גֵרְנוֹת – נוֹתֵן שְׁתֵּי פִיאוֹת.

גמרא קָצַר חֲצִי אֵיגְדוֹ וְחֲצִי הַשְּׂמוּטִית לַעֲשׂוֹתָן גֹּרֶן אֶחָד, וְנִמְלָךְ וְעֲשָׂאן שְׁתֵּי גֵרְנוֹת – אֵינּוּ מִפְּרִישׁ מִן הָאֵגְדוֹ עַל הַשְּׂמוּטִית לֹא בִּתְחִילָה וְלֹא בַּסּוּף.

קָצַר חֲצִי הָאֵגְדוֹ וְחֲצִי הַשְּׂמוּטִית לַעֲשׂוֹתָן שְׁתֵּי גֵרְנוֹת, וְנִמְלָךְ וְעֲשָׂאן גֹּרֶן אַחַת – מִפְּרִישׁ מִן הָאֵגְדוֹ שְׁבַסְפוֹף עַל הַשְּׂמוּטִית שְׁבַסְפוֹף. מִן הָאֵגְדוֹ שְׁבַתְחִילָה עַל הַשְּׂמוּטִית שְׁבַתְחִילָה. מִפְּרִישׁ מִן הָאֵגְדוֹ עַל הָאֵגְדוֹ.

בְּשִׁבְלָה אֶת שְׁדָהוּ. אָכַל אִם לֹא כִּילָה אֶת שְׁדָהוּ, אֶפִּילוּ מִן הָאֵגְדוֹ עַל הָאֵגְדוֹ – אֵינּוּ מִפְּרִישׁ.

קָצַר חֲצִי אֵגְדוֹ וְכָל הַשְּׂמוּטִית לַעֲשׂוֹתָן גֹּרֶן אַחַת, וְנִמְלָךְ וְעֲשָׂאן שְׁתֵּי גֵרְנוֹת – מִפְּרִישׁ מִן הָאֵגְדוֹ עַל הָאֵגְדוֹ, וְכָל הַשְּׂמוּטִית שְׁשָׁם נִפְתָּרָה.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אִם בָּאת הַלְכָה תַּחַת יְדֵיךָ וְאִין אַתָּה יוֹדֵעַ מַה טִּיבָהּ,

[דף י"ג ע"א]

אֵל תְּפַלְגֵנְהָ לְדַבֵּר אַחֵר, שְׁתֵּי בְּמַה הַלְכוֹת נֶאֱמָרוּ לְמוֹשֶׁה בְּסִינַי, וְכוּלְהֵן מְשִׁקְעוֹת בְּמוֹשְׁנָה.

אָמַר רַבִּי אֲבִין: וַיֹּאזֶן הָיָא! שְׁנֵי מִינֵי הַטִּיבִים, אֵילוּלֵי שְׂבָא נַחֻם וּפְרִישׁ לָנוּ, יוֹדְעִין הֵינְנוּ?

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: (ד' תוספתא) **אָכַתְבָּ לּוֹ רַבִּי תוֹרְתִי**. וְכִי רוּבְהָ שֶׁל תּוֹרָה נִכְתְּבָה? אֵלֶּא, מְרוּבִין הֵן הַדְּבָרִים הַנִּדְרָשִׁין מִן הַתְּבָב, מִן הַדְּבָרִים הַנִּדְרָשִׁין מִן הַפֶּה.

וְכִינִי? אֵלֶּא כִּינִי: הַכִּיבִין הֵן הַדְּבָרִים הַנִּדְרָשִׁין מִן הַפֶּה, מִן הַדְּבָרִים הַנִּדְרָשִׁין מִן הַתְּבָב.

רַבִּי יוֹדָה בֵּן פְּזִי אוֹמֵר: **אָכַתְבָּ לּוֹ רַבִּי תוֹרְתִי** – אֵלֶּוּ הַתּוֹכְחוֹת. אֶפִּילוּ בֵּן, לֹא כִּמוֹ זֶר נִחְשְׁבוּ.

אָמַר רַבִּי אֲבִין: אֵילוּלֵי בְּתַבְתִּי לָךְ רַבִּי תוֹרְתִי, לֹא כִּמוֹ זֶר נִחְשְׁבוּ? מַה כִּינֵן לְאוֹמוֹת? אֵלֶּוּ מוֹצִיאִין סְפָרֵיהֶן, וְאֵלֶּוּ מוֹצִיאִין סְפָרֵיהֶן. אֵלֶּוּ מוֹצִיאִין דְּפַתְרֵיהֶן, וְאֵלֶּוּ מוֹצִיאִין דְּפַתְרֵיהֶן?

רַבִּי חֲגַי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן: נֶאֱמָרוּ דְבָרִים בְּפֶה וְנֶאֱמָרוּ דְבָרִים בְּכַתֵּב, וְאִין אֲנִי יוֹדְעִין אִי זֶה מִהֶן חִיבִי. אֵלֶּא מִן מַה דְּבַתִּיב (שמות לד): **כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אֶתְךָ בְּרִית וְאֶת יִשְׂרָאֵל**, הֲדָא אֲמַרְהּ: אוֹתָן שְׁבַפְּהָ – חִיבִין?

רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי יוֹדָן בִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן, חַד אָמַר: אִם שִׁמְרַתָּה מַה שְׁבַפְּהָ, וְשִׁמְרַתָּה מַה שְׁבַכְתָּב – אֲנִי כוֹרֵת אֶתְךָ בְּרִית. וְאִם לֹא – אֵינִי כוֹרֵת אֶתְךָ בְּרִית.

וְחֲרָנָא אָמַר: אִם שִׁמְרַתָּה מַה שְׁבַפְּהָ, וְקִימַתָּה מַה שְׁבַכְתָּב – אַתָּה מְקַבֵּל שְׁכָר. וְאִם לֹא – אִין אַתָּה מְקַבֵּל שְׁכָר.

רבי יהושע בן לוי אָמַר: עֲלֵיהֶם, וְעֲלֵיהֶם³. כָּל, כָּל. דְּבָרִים, הַדְּבָרִים – מִקְרָא מִשְׁנָה תְּלֻמוֹד וְאֵנְדְּהוּ אָפִילוּ מִה שֶׁתְּלֻמוֹד וְוִתִּיק עֵתִיד לְהוֹרֹת לְפָנָי רַבּוֹ – כָּבֵר נֹאמֵר לְמַשָּׁה בְּסִינָיו מִה טַעַם? יֵשׁ דְּבָר שְׂיֵאמֵר רֵאֵה זֶה חֲדָשׁ הוּא וְגו' (קהלת א, י). מְשִׁיבֵי הַכִּירוֹ וְאוֹמֵר לוֹ (שם): כָּבֵר הִיָּה לְעֵלְמִים.

רבי זעירא בָּשַׂם שְׁמוֹאֵל: אֵין לְמוֹדִים לֹא מִן הַחֲלֻכוֹת וְלֹא מִן הַהַגְדוֹת, וְלֹא מִן הַתּוֹסְפוֹת, אֲלָא מִן הַתְּלֻמוֹד.

תְּנִי רַבִּי חֶלְפָתָא בֶּן שְׂאוּל: הִיא שְׁנֵי מִינֵי הִיטוּי, הִיא שְׁנֵי מִינֵי שְׁעוּרִין! אָמַר רַבִּי זְעִירָא: כִּף הִיתָה הַלְכָה בְּיָדְךָ, וְשִׁכְחוּתָהּ. הִיא שְׁנֵי מִינֵי הִיטוּי, הִיא שְׁנֵי מִינֵי שְׁעוּרִים.

וְהַתְּנִינֵנוּ: הַמְחַלֵּיק בְּצֻלִים לַחֲיוֹן לְשׁוֹק, וּמִקְנִיִּים וּבִישׁוּיִן לְגוֹרָן. אֵית לָךְ מִימַר: שׁוֹק וְגוֹרָן כִּף הִיתָה הַלְכָה בְּיָדְךָ וְשִׁכְחוּתָהּ?

רבי חנניה בָּשַׂם שְׁמוֹאֵל: אֵין לְמִידִין מִן הַהוֹרְיָה. הַכֹּל מוֹדִים שְׂאִין לְמִידִין מִן הַמַּעֲשֶׂה.

אָמַר לִיָּה רַבִּי מְנָא: הֲדָא דְתִימַר: בְּהִיּוּא דְלֹא סְבַר. בְּרַם, בְּהִיּוּא סְבַר, עֵבֶד? אָמַר לִיָּה: בֵּין סְבַר בֵּין לֹא סְבַר – בְּהִיּוּא דְפְלִיגֵי. בְּרַם בְּהִיּוּא דְלֹא פְלִיגֵי – בֵּין סְבַר בֵּין לֹא סְבַר.

הַלְכָה ה'

מִתְנִי' שְׂדָה שְׁקָצְרוּהָ גוֹיִם, שְׁקָצְרוּהָ לְסַטְמִים, קִירְסֻמוּהָ נְמוֹלִים, שְׁבַרְתָּהּ הַרוּחַ אוֹ בְּהִמָּה – פְּטוּרָה. קָצַר הַצְּיִיָּה וְקָצְרוּ לִיסְטִים הַצְּיִיָּה – פְּטוּרָה, שְׁחֻכְתָּ תְּקָצִיר בְּקֻמָּה. קָצְרוּ לִיסְטִים הַצְּיִיָּה, וְקָצַר הַצְּיִיָּה – נוֹתֵן פִּיאָה מִפְּהַ שְׁקָצַר.

[דף י"ג ע"ב]

קָצַר הַצְּיִיָּה וּמְכַר הַצְּיִיָּה – הַלּוֹקַח נוֹתֵן פָּאָה לְכָל. קָצַר הַצְּיִיָּה וְהַקְדִּישׁ הַצְּיִיָּה, הַפּוֹדֶה מִיַּד הַגּוֹבֵר – הוּא נוֹתֵן פָּאָה לְכָל.

גְּמֵרָא מִתְנִיתָא – בְּשְׁקָצְרוּהָ לְעַצְמוֹ. אֲבָל אִם קָצְרוּהָ לְיִשְׂרָאֵל – חֵיבֵיתָ. וְתְנִי כֵּן: אֵין שׁוֹכְרִין פּוֹעֲלִין גוֹיִם, מִפְּנֵי שְׂאִינֵן בְּקִיאִין בְּלֻקְמָא.

מִתְנִיתִין – בְּשְׁקָצְרוּהָ לְאִבְדָּה. אֲבָל אִם קָצְרוּהָ שְׂלֵא לְאִבְדָּה – חֵיבֵיתָ. אָמַר רַבִּי הוֹשִׁעִיא בַר שִׁימִי: וְאִפִּילוּ תִימָא בְּשְׁקָצְרוּהָ שְׂלֵא לְאִבְדָּה – פְּטוּרָה. מֵאַחַר שֶׁהַפִּיאָה נִיתְּנָת בְּמַחוּבְרָ לְקָרְקַע, וְאֵין קָרְקַע נִגְזָלָת.

מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִפְּרִישׁ מִן תְּקֻמָּה עַל תְּקֻמָּה, וּמִן תְּקֻמָּה עַל תְּקָצִיר. וְאֵינוּ מִפְּרִישׁ מִן תְּקָצִיר, לֹא עַל תְּקָצִיר וְלֹא עַל תְּקֻמָּה.

³ זה לשון המקרא (דברים ט, י): 'וימת ה' אלי את שני לוחות האבנים כתבים באצבע אלקים, ועליהם ככל הדברים אשר דבר ה' עמכם בהר מתוך האש ביום הקהל':

פעמים שהוא מפריש מן הקציר על הקמה היד עבידא? כילה את שדהו ושירי בה כדי פיהה, בין שןצר שיבולת הראשונה – הורה פיהה לעומרין. מפריש מן הקציר על הקמה.

ולא סוף דבר שפילה את שדהו, אלא אפילו בשןצר ואמר: "מיכן והילך אני מפריש פיהה!" בין שןצר שיבולת הראשונה – הורה פיהה לעומרין. מפריש מן הקציר על הקמה.

המוזכר, מהו שיוזכה בפיהה שהיא מתרת את העומרין? נשמוענה מן הדא: אמר רבי יהודה: אימתו? בזמן שפילה ממנו למחצה לשליש ולרביעי. מה בינה לקדמיתא? אלא לקשתקצר, שלישי תהא שלף.

אמר רבי בון בר הויא: הדא אמרה, שהמוזכר – זכה בפיהה שהיא מתרת את העומרין.

אמר רבי יוסי: תמן – לא נתחייבה שדהו ברשותו. ברם הכא – נתחייבה שדהו ברשותו. אילו קצר חצי שדהו, ומכר מה שןצר, הלוקח מותר בלקט ובשכחה ובפיהה – יאות.

הלוקח, מהו שיוזכה בפיהה שהיא מתרת את העומרין של מוכר? בפלוגתא דרבי ודרבי יהודה הנשיא.

רבי פינחס בעי: קצירת הוצה לארץ, מהו שתהא חייבת בפיהה? שלא תאמר: התקדש – פטור, והוצה לארץ – פטור.

אי מה תקדש – חייב, אף הוצה לארץ – חייב. אשפח תנא (ויקרא יט) קציר ארצכם – ולא קציר הוצה לארץ.

דף י"ד ע"א

קצר הגיזבר חצי חצייה, ולא הספיק לקצור את השאר עד שפדה את כולוה – מפריש מן הקציר על הקציר, וכל מה שןקצר ברשות התקדש – כבר נפטור.

הדרן עלה ואלו מפסיקין

פרק שלישי

הלכה א' מתני' מלבנות התבואה שבין הזיתים – בית שמאי אומרים: פיהה מכל אחד ואחד. בית הלל אומרים: מאחת על הכל. מודין: שאם היו ראשי השורות מעורבין – שהוא נותן פיהה מאחת על הכל.

המנמר את שדהו, ושירי קלחים לחים – רבי עקיבא אומר: פאה מכל אחד ואחד. וחכמים אומרים: מאחד על הכל. מודים חכמים לרבי עקיבא: בזרע שבת או חרדל בשלשה מקומות – שהוא נותן פיהה מכל אחד ואחד.

גמרא אנו תנינו: של בין הזיתים. תני דבית רבי: שבין אילנות. מתניתן צריכה לדבית רבי, ודבית רבי צריכן למתניתן. אילו תנינו אנו, ולא תנו דבית רבי – תנינו אמרין: לא אמרנו אלא

שבין היותים – דבר שהוא חייב בפאה. אבל דבר שהוא פטור פאה – אף בית שמאי מודין שהוא נותן פאה מאחד על הכל. הווי: צורכה למתניתה דרבי.

או אילו תניי לדבית רבי, ולא תנינו אנן – הוינו אמרינן: לא אמרו אלא שבין האילנות, דבר שהוא פטור פאה. אבל דבר שהוא חייב פאה – אף בית הלל מודיי שהוא נותן פאה מכל אחד ואחד. הווי: צורכה למתניתה וצורכה לדבית רבי.

מה אנן קיימינן? אי במרווחין – אף בית שמאי מודיי שהוא נותן פאה אחת על הכל. אם ברופין – אף בית הלל מודו שהוא נותן פאה מכל אחד ואחד!

אלא כי נן קיימינן: בנטועין מטע עשר לבית סאה. בית שמאי עבדין לון במרווחין (פרצופין). ובית הלל עבדין לון פרצופין (במרווחין). מה מטעא דבית שמאי? שאין דרך בני אדם להיות מכניסין זרעים בין האילנות.

אתיא דבית שמאי פרבי יוסי! כמה דרבי יוסי אמר: אין דרך בני אדם להיות מכניסין בצלים בין הירק. בן בית שמאי אומרים: אין דרך בני אדם להיות מכניסין זרעים בין האילנות.

מסתברא דבית שמאי יודון לרבי יוסי, רבי יוסי לא יודה לבית שמאי. בית שמאי יודון לרבי יוסי, שכן אין דרך בני אדם להיות מכניסין בצלים בין הירק. רבי יוסי לא יודי לבית שמאי, שכן דרך בני אדם להיות מכניסין זרעים בין האילנות.

היה שם גדר – במאן דהוא אילן.

עד בדון, במעורבין מיפן ומיפון. הרי מעורבין מצד אחד, או בשלשה תלמין של פתית, או אפילו כל שהוא?

[דף י"ד ע"ב]

המנמר שדחו בו. בהדין גימרה. מקום הנזילין עולין תחילה, נמרידה קריי לה.

עד בדון בשתיה יבש מיפן ומיפון, ולח באמצע. היה לח מיפן ומיפון, יבש באמצע?

רבי בא, רבי הניא בשם רבי יוחנן: אתייה דרבי מאיר פשיטת רבי עקיבה רבו. כמו דרבי עקיבה אמר: לח ויבש – שני מיניו. בן רבי מאיר אומר: לח ויבש – שני מיניו.

אמרי חברייא קומי רבי יוסי: ולמה לי פרבי עקיבה? אפילו כרבניו! דתנינו תמן: הפוקליק בצלין לשוק, ומקיים בישינו לגורן!

אמר רבי יוסי: שמענן שוק וגורן – שני מיניו הם. לח ויבש – שני מינים הם! חציו לח וחציו יבש – אף רבי עקיבה מודה. והתנינו: מודין חכמים לרבי עקיבה בזרע שבת או

[דף ט"ו ע"א]

הרדל בשלשה מקומות! ביני מתניתא, שבת בשלשה מקומות, הרדל בשלשה מקומות.

שְׁמוּאֵל אָמַר: מִפְּנֵי שְׂאִין הֲרֵאשׁוֹן שְׂבָהֶן מִמֵּתִין לְאַהֲרֹן שְׂבָהֶן. רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹהָנָן: מִפְּנֵי שֶׁדָּרְכָן לְיֹזֵעַ עֲרוּגוֹת עֲרוּגוֹת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּשְׁמוּאֵל – מִפְּרִישׁ מִכָּל קִלְחָה וְקִלְחָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹהָנָן – מִפְּרִישׁ מִכָּל עֲרוּגָה וְעֲרוּגָה.

הַלְבָּה ב'

מתני' הַמְּחַלֵּיק בְּצִלִּים לַחֲיוֹן לְשׁוּק, וּמִקְמִים וּבִשְׂוִין לְגֹרֶן – נוֹתֵן פִּיּאָה לְאֵלֹו לְעֲצָמָן וּלְאֵלֹו לְעֲצָמָן. וְכֵן בְּאַפְוִינִים, וְכֵן בְּכֶרֶם הַמֵּידֵל – נוֹתֵן מִן הַמְּשׁוֹאֵר עַל מַה שֶּׁשְּׂוִיר. וְהַמְּחַלֵּיק מֵאַחַת יָד – נוֹתֵן מִן הַמְּשׁוֹאֵר עַל הַכֹּל.

גמרא תַּנְי: הַמֵּירוּג – חַיִּיב בְּתַחֲלִיתוֹ, וְחַיִּיב בְּסוּפּוֹ. וְאִי דִינוּ מֵירוּג? אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: בְּהֵדָא דְתַנְיָנִין: הַמְּחַלֵּיק בְּצִלִּין לְשׁוּק, וּמִקְמִים וּבִשְׂוִין לְגֹרֶן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: הֲדִין קִיּוּצָהּ, כִּד אַתָּה זָרַע לִיה – הוּא עֶבֶד בְּצֵל רַב. דִּי לֹא כֹן, מַה נֵּן אֲמַרִּין? הוּאִיל וְהוּא לְזַרְעָה – יְהֵא פְטוּר מִן הַפִּיּאָה? וְחַיִּטִּין לֹא לְזַרְעָה הֵן? חַטִּין – רוּבֵן לְאַכִּילָה. וְזָה – רוּבּוֹ לְזַרְעָה.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה זָרַק חַיִּיב בְּפִיּאָה? מֵינּוּ מְכַנְסוּ לְקִיּוּם. מַה עֶבֶד לָהּ רַבִּי יוֹסִי? גְּמוּרָה הוּא, וְאִינוּ מַחוּסָר אֶלָּא לְיָבֵשׁ.

תַּנְי: לְקַט קִצִּירָךְ – וְלֹא לְקַט קִיטוּף. רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי חַיִּיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹהָנָן: הַמְּלַקֵּט שׁוֹבְלִין לְעֵיסָתוֹ, אֲפִילוּ כֹּל שְׁהוּא – פְּטוּר מִן הַפִּיּאָה. רַבִּי אֲלֵעָזָר אָמַר: אֲפִילוּ בַּמַּגֵּל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְהוּא שְׂשִׁיר. וְהַתַּנְי: הִיָּה לוֹ חֵמֶשׁ גְּפָנִים, וְהוּא בּוֹצֵרֵן וּמְכַנְסֵן לְתוֹף בֵּיתוֹ – פְּטוּר מִן הַפְּרָט וּמִן הַעֲרָלָה וּמִן הַרְבֵּעִי, וְחַיִּיב בְּעוֹלָלוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹדָן: פֶּאֶן – בְּגִמּוּרוֹת, פֶּאֶן – בְּשִׂאֵינָן גְּמוּרוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְאֲפִילוּ תִימָא פֶּאֶן וְכֶאֶן בְּגִמּוּרוֹת, פֶּאֶן וְכֶאֶן בְּשִׂאֵינָן גְּמוּרוֹת. פֶּאֶן – בְּשִׁבְיָקֶשׁ לְאוֹכְלֵן עֲנָבִים. בְּרַם חֶכָּא – בְּשִׁבְיָקֶשׁ לְעִשׂוֹתָן יוֹן עוֹשָׂה.

הֵדָא יִלְפָא מִן הַהִיא, וְהַהִיא יִלְפָא מִן הֵדָא. הֵדָא יִלְפָא מִן הַהִיא, שְׂאֵם בִּיקֶשׁ לְאוֹכְלֵן מְלִילוֹת – וְאֲפִילוּ לֹא שְׂוִיר. וְהַהִיא יִלְפָא מִן הֵדָא, שְׂאֵם בִּיקֶשׁ לְשִׁתוֹתָן יוֹן – וְהוּא שְׂשִׁיר.

המידל – נוֹתֵן מִן הַמְּשׁוֹאֵר עַל מַה שֶּׁשְּׂוִיר. תַּנְי: אָמַר רַבִּי יוֹדָה: בְּפֹה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּמֵידֵל לְשׁוּק. אֲבָל בְּמֵידֵל לְבֹת – נוֹתֵן מִן הַמְּשׁוֹאֵר עַל

[דף ט"ו ע"ב]

הַכֹּל. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: הֵדָא דְתִימָא בְּשִׁעִיבָה עַל מְנַת לְהֵדֵל. אֲבָל אִם עִיבָה עַל מְנַת שְׂלֵא לְהֵדֵל – לֹא סוּף דְבָר לְבֵיתוֹ, אֶלָּא אֲפִילוּ לְשׁוּק – נוֹתֵן מִן הַמְּשׁוֹאֵר עַל הַכֹּל.

הַלְבָּה ג'

מתני' הַאֲמָהוֹת שֶׁל בְּצִלִּים – חַיִּיבוֹת בְּפִיּאָה. רַבִּי יוֹסִי פּוֹטֵר.

מלִבְנֵי הַבְּצֻלִים שְׂבִין הֵרֶק – רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: פִּיֵּאָה מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: מֵאֶחָד עַל הַכֹּל

גְּמָרָא רַב אָמַר: פּוֹרְגָרְהָ. וְשִׁמוּאֵל אָמַר: צוֹמְחֶתְהָ. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָא: לֹא אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֵלָּא מִשּׁוּם הַבְּקָר.

רַבִּי בּוֹן בַּר חֵיָא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי מְנַא: וְהִבְקָר חַיִּיב בְּפִיֵּאָה? אָמַר לֵהּ: בְּזוֹכָה בְּהֵן אַחַת אַחַת. וְהִתְנִי: אַף עַל פִּי שְׂאִינָן מִתְקַיְמוֹת לוֹ בְּמַרְיָבָה – מִתְקַיְמוֹת בְּמִמּוּעַמַ. הָוִי, לִית טַעְמָא דְלֹא, מִשּׁוּם מַכְנִיסוֹ לְקוּיִם

הַלְבָּה ד'

מִתְנִי' הֶאֱחִין שְׁחֻלְקוּ – נִתְנִין שְׁתֵּי פִיֵּאוֹת. חֲזָרוּ וְנִשְׁתַּתְּפוּ – נִתְנִין פִּיֵּאָה אַחַת.

שְׁנַיִם שְׁלַחְהוּ אֶת הָאֵילָן – נִתְנִין פִּיֵּאָה אַחַת. לָקַח זֶה צִפּוֹנוּ וְזֶה דְרוֹמוֹ – זֶה נִתְּנָן פִּיֵּאָה לְעֻצְמוֹ, וְזֶה נִתְּנָן פִּיֵּאָה לְעֻצְמוֹ.

גְּמָרָא קִצְרוּ חֲצִי שְׂדֵה בְּשׁוֹתְפוֹת, וְחֻלְקוּ – אֵינּוּ מְפָרִישׁ מִשְׁלֹל לֹא בְּתַחֲלוֹלָה וְלֹא בַּפּוֹף. חֲזָרוּ וְנִשְׁתַּתְּפוּ וְקִצְרוּ – מְפָרִישׁ מִשְׁלֹל שְׁבַפּוֹף עַל שֵׁל חֲבִירוֹ בַּפּוֹף, וְלֹא מִשְׁלֹל שְׁבַתְּחִילָה עַל שֵׁל חֲבִירוֹ שְׁבַתְּחִילָה.

[דף ט"ז ע"א]

אָמַר רַבִּי יוֹהָנָן: קִצְרַת חֲצִי שְׂדֵה וְקִצְרַת חֲצִי חֲצִיָּיהָ, וְלֹא הִסְפִּיק לְקַצֹּר אֶת הַשָּׂאָר עַד שְׁקִצְרַת כּוֹלָה – מְפָרִישׁ מִן הָרֵאשׁוֹן עַל הָאֲמָצְעִי, וּמִן הָאֲמָצְעִי עַל הָרֵאשׁוֹן. וְאֵינּוּ מְפָרִישׁ מִן הָרֵאשׁוֹן עַל הָרֵאשׁוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: הֵיטָה לוֹ שְׂדֵה אַחַת, חֲצִיָּיהָ הִכִּיָּא שְׁלִישׁ, וְחֲצִיָּיהָ לֹא הִכִּיָּא שְׁלִישׁ, וְלֹא הִסְפִּיק לְקַצֹּר חֲצִי חֲצִיָּיהָ עַד שֶׁהִכִּיָּא כּוֹלָה שְׁלִישׁ – מְפָרִישׁ מִן הָרֵאשׁוֹן עַל הָאֲמָצְעִי, וּמִן הָאֲמָצְעִי עַל הָרֵאשׁוֹן, וְאֵינּוּ מְפָרִישׁ מִן הָרֵאשׁוֹן עַל הָרֵאשׁוֹן.

הַלְבָּה ה'

מִתְנִי' הַמוּזְכָּר קָלְחֵי אֵילָן בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ – נִתְּנָן פִּיֵּאָה מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵימַתִּי? בְּזַמַּן שֶׁלֹּא שִׁיר בְּעַל הַשְּׂדֵה. אֲבָל אִם שִׁיר שְׂדֵהוּ – הוּא נִתְּנָן פִּיֵּאָה לְכָל.

גְּמָרָא עַד כְּדוֹן בְּשֶׁהִתְחִיל לְקַצֹּר. וְאִפְּלוּ לֹא הִתְחִיל לְקַצֹּר? נִשְׁמַעִינָה מִן הַדָּא: לָקַח גּוֹ צִאֲנוּ שֵׁל חֲבִירוֹ, אִם שִׁיר הַמוּזְכָּר – הַמוּזְכָּר חַיִּיב. וְאִם לֹא – הִלְזַקְתָּ חַיִּיב.

רַבִּי יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹהָנָן: דְּרַבִּי יְהוּדָה הֵיאֵ! שְׁנֵיִיא הֵיאֵ תַפּוּךְ, בֵּין שֶׁהִתְחִיל לְגָזוּז בֵּין שֶׁלֹּא הִתְחִיל לְגָזוּז. וְכֹא – לֹא שְׁנֵיִיא בֵּין שֶׁהִתְחִיל לְקַצֹּר בֵּין שֶׁלֹּא הִתְחִיל לְקַצֹּר!

מַה טַּעְמָא דְּרַבִּי יוֹהָנָן? מִשּׁוּם דְּהוֹבַת קִצְרֵי בְּקַמָּה, אִם מִשּׁוּם דְּהוּי בְּמוּזְכָּר לוֹ חוּצָא מִהוּבַת? נִשְׁמַעִינָה מִן הַדָּא: לָקַח גּוֹ צִאֲן חֲבִירוֹ, אִם שִׁיר הַמוּזְכָּר – הַמוּזְכָּר חַיִּיב. וְאִם לֹא – הִלְזַקְתָּ חַיִּיב.

אמר רבי ירמיה בשם רבי יוחנן: דרבי יהודה היא! אית לך למימר תמן שחובת קציר בקמה? לא, משום דמקרו לו חוץ מהובתו. וכה – במקרו חוץ מהובתו. מה נפק מביניהון? עבר הלוקח והפריש,

[דף ט"ז ע"ב]

אין תימר משום שחובת קציר בקמה, הפריש – הפריש. ואין תימר משום פמוכר לו חוץ מהובתו, הפריש, ונוטל ממונו דמים. נשרף חלקו של מוכר, אין תימר משום דחובת קציר בקמה, נשרף – נשרף. ואין תימר משום פמוכר לו חוץ מהובתו, נשרף – נוטל ממונו דמים.

הלכה ו'

מתני' רבי אליעזר אומר: קרקע בית רובע – תייב בפיהא.

רבי יהושע אומר: בעושה סאתים.

רבי טרפון אומר: ששה על ששה טפחים.

רבי יהושע בן בתיירה אומר: כדי לקצור ולשנות. והלכה כדבריו.

גמרא מה טעמא דרבי אליעזר? נאמר כאן שדה, ונאמר בכלאים שדה. מה שדה שנאמר לחלן – בית רובע. אף כאן – בית רובע.

מה טעמא דרבי יהושע? נאמר כאן שדה, ונאמר לחלן ושכחת עומר בשדה. מה שדה שנאמר לחלן – שתים, אף כאן – שתים.

מה טעמא דרבי טרפון? ששה על ששה – מערוגה.

רבי יהושע בן בתיירה אומר, כדי לקצור ולשנות. והלכה כדבריו. מה? קצירה בדרך תקוצרים, או אפילו כל שהוא? מן מה דכתיב (תהלים קכט): **שלא מלא כפו קוצר וחצו מעמר, הודא אמרה:** קצירה בדרך תקוצרים.

[דף י"ז ע"א]

הלכה ז'

מתני' רבי עקיבא אומר: קרקע כל שהוא – חייבת בפיהא ובכיפורים, ולכתוב עליה פרוזבול, ולקנות עמה נכסים שאין להן אחריות בכסף ובשטר ובחזקה.

הכותב נכסיו שכיב מרע, שיר קרקע כל שהוא – מתנתו קיימת. לא שיר קרקע כל שהוא – אין מתנתו קיימת.

הכותב נכסיו לבנו, וכתב לאשתו קרקע כל שהוא – אבדה פתובתה. רבי יוסי אומר: אם קיבלה עליה, אף על פי שלא כתב לה – אבדה פתובתה.

מסכת ערכין פרק ראשון

א. רבי מאיר אומר: מרבה מדת מעריכין ממדת נעריכין, שחרש שוטה וקטן נעריכין, אבל לא מעריכין. רבי יהודה אומר: מרבה מדת מעריכין ממדת נעריכין, טומטום ואנדרוגינוס - מעריכין ולא נעריכין, אף העובד כוכבים יאה מעריף ולא נעריף.

ב. נשים ועבדים נודרין ונידריין, נעריכין ומעריכין, אם יש להן בזמן הזה - גובין מהן, אם לאו - כותבין עליהן, וגובין מהן לאחר זמן, העובדי כוכבים - נודרין ומדירין. הקיטעין ומכי שחין, ואף על פי שאין להן דמיון - יש להן ערכין. הגוסס וכן שמונה - לא נדר ולא נעריף, והיוצא להרג - לא נדר ולא נעריף; דברי רבי מאיר. רבי חנניא בן עקביא אומר: נעריף, מפני שדמיו קצובין, אבל אין נדר, מפני שאין דמיו קצובין. רבי יוסי אומר: נודר, מעריף ומקדיש, ואם הזיק - חייב בתשלומין. האשה שיצאה להרג, הוציא עבר את ידו - ממתינין לה עד שתלד, שאלו ילדה, היו ולדותיה נסקלים. האשה שיוצאת להרג, אמרה: 'תנו שערי לבתי' - נותנין לה. מתה סתם - אין נותנין לה, שהמתים אסורין בהנאה.

ג. עריף עני סלע, עריף עשיר כתוב בתורה. היה בידו סלע ונתן הימנו שלשה דינרים, ולא הספיק לתן דינר האחרון עד שהעשיר - מגלגלין עליו את הכל, שאלו מתחלה נתנו - פטור. היו בידו שלשים סלע, ונתן מהן עשרים ותשע, ולא הספיק לתן את האחרונה עד שהעשיר - מגלגלין עליו את הכל.

ד. פרים של חג, אין פחות משבעה ולא יותר על ארבעה עשר. אין פתח בטועה פחות משבעה, ולא יתיר על שבעה עשר. אין בנגעים פחות משבוע אחד, ולא יתיר על שלשה שבועות. אין פוחתים מארבעה חדשים המעבירים בשנה, לא נראה להוסיף יתיר על שמונה. מעולם לא נראו ששה

חדשים המעבירים בשנה, זו אחר זו. במקום שאין מכירין זמנו של חדש - נוהגין אחד מעבר ואחד שאינו מעבר. וכן בגליות נוהגין אחד מעבר ואחד שאינו מעבר. היו נוהגין תמוז בזמנו והאב מעבר, ואחר כך נודע להן שאב בזמנו - מניחין אותו, ומניין מכאן ואילך אחד מעבר ואחד שאינו מעבר. עצרת, פעמים שחל להיות בחמשה ובששה ובשבעה, לא פחות ולא יותר. רבי יהודה אומר: חל להיות בחמשה - סימן רע לעולם, בששה - סימן בינוני, בשבעה - סימן יפה לעולם. וכן מציינו שהיו ישראל עומדין לפני הר סיני, נמשכין לאחוריהם שנים עשר מיל, ובאין לפנייהם שנים עשר מיל, על כל דבור ודבור עשרים וארבע מיל, היה היום ברור והיו ישראל משתלחין מפני האש, אמר להן הקדוש ברוך הוא לענני כבוד: רצו טל לפני בני, שנאמר (שופטים ה, ד): 'ה' בצאתך משעיר בצעדתך משדה אדום'. והקדוש ברוך הוא מרביץ לפנייהם טללים וגשמים, שנאמר (תהלים סח, י): 'גשם נדבות תניף אלהים' וגו'. אין עצרת חל להיות אלא ביום הנף. אין ראש השנה חל להיות אלא ביום הנף, וביום עבורו. אחרים אומרים: אין בין עצרת לעצרת ואין בין ראש השנה לראש השנה אלא ארבעה ימים בלבד, ואם הייתה שנה מעברת חמשה.

ה. אין בעריכין פחות משלשים יום, ומוסיפין עד עולם. ואין בניזירות פחות משלשים יום, ומוסיפין על עולם.

ו. החליל אין דוחה את השבת. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: דוחה. לא היה מכה בשני חלילין אלא בחליל אחד. לא היה מחלק אלא בשל קנה, מפני שמחלק יפה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: הדראולים לא היה במקדש, מפני שמעורבב את הקול, ומקלקל את הנעימה. אלו הן מפין לפני מזבח: עבדי כהונה היו; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: עבדי לוויה. רבי יוסי אומר: משפחת בית הפגרים, בית צפרייא

מִימָאִים - מִשְׂאִין לְפָהֳנָה; רַבִּי חֲנִינְיָא בֶן אֲנְטִיגֵנוּס אָמַר: מִכִּירָן הֵייתִי וְלוֹיִם הָיוּ.

מִסְכַּת עֲרִכִין פֶּרֶק שְׁנִי

א. אֵין פּוֹחֲתִין מִתְשַׁעָּה כְּנוֹרוֹת וּמוֹסִיפִין עַד עוֹלָם. אֵין פּוֹחֲתִין מִשְׁנַיִם עֶשֶׂר לְוָיִם הַעוֹמְדִים עַל הַדּוֹכָן, וּמוֹסִיפִין עַד עוֹלָם, כְּנֶגֶד תְּשַׁעָּה כְּנוֹרוֹת וּשְׁנַיִם נְבָלִים וּבְצֻלְצֵל אֶחָד, שְׁנֵאמַר (דְּבָרֵי הַיָּמִים-א כה, ט): "הוּא וְאֶחָיו וּבְנָיו שְׁנַיִם עֶשֶׂר", כִּשְׁהוּא אָמַר "יִשׁוּעַ" (עֲזָרָא ג, ב). מְלַמֵּד שְׂאָף עֲמָהָן מִן הַמַּגִּין. מֵעוֹלָם לֹא נִרְאִית אִשָּׁה בְּעִזְרָה אֶלָּא בְּשַׁעַת קִרְבָּנָהּ בַּלְבָּד, וְלֹא נִרְאָה נְרָאָה קָטָן בְּעִזְרָה אֶלָּא בְּשַׁעָּה שֶׁהַלּוֹיִם אֹמְרִין בְּשִׁיר. לֹא הָיוּ אֹמְרִין בְּנִבְלָה וְכַנּוֹר אֶלָּא בְּפָה. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: צוּעְרֵי לְוָיָה בְּנֵי יְקִירֵי יְרוּשָׁלַיִם הָיוּ בְּעִזְרַת נָשִׁים, רִאשִׁיָּהּ בֵּין רַגְלֵי הַלּוֹיִם, כְּדִי לִתֵּן תְּבֵל בְּנַעֲמָהּ, שְׁנֵאמַר (עֲזָרָא ג, ט): "וַיַּעֲמֵד יִשׁוּעַ בְּנֵיו [וְאֶחָיו] קִדְמֵיֶאל וּבְנָיו בְּנֵי יְהוּדָה" וְגו'.

ב. חֲלִיל לְשַׁבְמַקְדָּשׁ שֶׁל קִנְיָה הִיָּה, וּמִימֹת מֹשֶׁה הִיָּה, פַּעַם אַחַת צְפוּהוּ זָהָב, וְלֹא הִיָּה קוֹלוֹ עֲרַב כְּמוֹת שְׁהִיָּה, נָטְלוּ צְפוּיוֹ, וְחִזְרוּ קוֹלוֹ לְהִיּוֹת עֲרַב לְכַמוֹת שְׁהִיָּה. צֻלְצֵל שַׁבְמַקְדָּשׁ שֶׁל נְחֹשֶׁת חָיָה וּמִימֹת מֹשֶׁה הִיָּה נִפְגָּם, שְׁלַחוּ חֲכָמִים וְהִבִּיאוּ אֲמִינִן מֵאַלְכְּסַנְדְּרִיָּא שֶׁתְּקַנּוּהוּ, וְלֹא הִיָּה קוֹלוֹ עֲרַב כְּמוֹ שְׁהִיָּה. מִכְתָּשֶׁת שַׁבְמַקְדָּשׁ שֶׁל נְחֹשֶׁת הִיָּתָה, וּמִימֹת מֹשֶׁה הִיָּתָה נִפְגָּמָה, וְשְׁלַחוּ חֲכָמִים וְהִבִּיאוּ אֲמִינִן מֵאַלְכְּסַנְדְּרִיָּא, וְתַקְנּוּהָ, וְלֹא הִיָּתָה מִפְטָמַת כְּרֵאשׁוֹנָה, נָטְלוּ אֶת פְּגִימָתָהּ חִזְרָה לְתַחֲלָתָהּ.

ג. אֵלוּ הַכֹּלִים שֶׁנִּפְגְּמוּ בְּבֵית הָרֵאשׁוֹן, וְלֹא עָלְתָה לָהֶן אֶרְכָּה, וְעָלְיָהֶן הוּא אָמַר (מְלָכִים-א ז, מה): "נְחֹשֶׁת מְמַרְט". וְעָלְיָהֶן הוּא אָמַר (עֲזָרָא ח, כז): "וּכְלֵי נְחֹשֶׁת מְצָהָב טוֹבָה שְׁנַיִם חֲמוּדֹת כְּזָהָב", מְלַמֵּד שְׁהִיָּתָה יָפָה כְּשְׁנַיִם כְּזָהָב. רַבִּי נִתָּן אָמַר: שְׁנֵי כֹלִים הָיוּ, שְׁנֵאמַר: "שְׁנַיִם". רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: שְׁלוּחַ הִיָּה. הַמוֹצֵיא מִים בְּכֵאִסָּר, אָמַר נִרְחִיבֵנוּ, כְּדִי שְׁרִיבּוּ מִימֵינוּ

וְהִרְחִיבוּהוּ וְנִתְמַעְטוּ מִימֵינוּ, וְסִתְמוּהוּ וְחִזְרוּ לְתַחֲלָתוֹ.

ד. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: שְׁבַע נִימִין בְּכַנּוֹר הָיוּ, שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים טז, יא): "שְׁבַע שְׁמַחוֹת אֶת פְּנֵיךְ", לִימֹת הַמְּשִׁיחַ שְׁמוֹנָה, שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים יב, א): "לְמַנְצַח עַל הַשְּׂמִינִית" - עַל נִימָא שְׂמִינִית, לְעֵתִיד לְבוֹא בְּעִשְׂרִית, שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים לג, ב): "הוֹדוּ לַה' בְּכַנּוֹר בְּנִבְלָה עֶשׂוֹר זְמָרוֹ לוֹ".

ה. שָׂדֵה אַחֲזָה לְהַקֵּל וְלַהֲחֲמִיר, כִּיצַד? אֶחָד הַמְּקַדֵּשׁ בְּפִרְדָּסוֹת סְפוֹסֵטִי, וּבַחֲלוּלֵית שֶׁל מַחְזוּא, גוֹתָן חֲמִשִּׁים סֹלַע לְבֵית כּוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִף הַמְּקַדֵּשׁ בְּפִרְדָּסוֹת יָרַחוּ וּבַחֲלוּלֵית שֶׁל יְבֵנָה - גוֹתָן חֲמִשִּׁים סֹלַע לְבֵית כּוֹר, שָׂדֵה מְקַנָּה גוֹתָן שְׁוִיו, שְׁנֵאמַר (וַיִּקְרָא כז, כג): "וְחָשַׁב לוֹ הַכֹּהֵן אֶת מִכְסַת הָעֲרֹכָף" - אֵין מִכְסַת אֶלָּא שְׁוִיָּה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. אָמַר לוֹ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: אֵין כָּל שְׁוִיָּה הוּא נוֹתָן, מַה תְּלַמּוּד לֹמַר: "וְחָשַׁב", נֵאמַר כָּאן: "וְחָשַׁב", וְנֵאמַר לְהֵלֵן: "וְחָשַׁב", מַה "וְחָשַׁב" הָאֲמוֹר לְהֵלֵן חֲמִשִּׁים סֹלַע לְבֵית כּוֹר, אִף "וְחָשַׁב" הָאֲמוֹר כָּאן חֲמִשִּׁים סֹלַע לְבֵית כּוֹר.

ו. רֵאָה כְּמַה הַחֲמִירָה תּוֹרָה בֵּין חוֹמְסֵי חֲמֵס לְאוֹמְרֵי לְשׁוֹן הָרַע, שְׂאוֹנֵס וּמִפְתָּה וְחֲמֵס חֲמֵס גוֹתָן חֲמִשָּׁה סֹלַעִים, וְאֵינּוּ לֹקָה. הַמוֹצֵיא שֵׁם רַע - לֹקָה וְגוֹתָן מְאָה סֹלַע. הַחֲמִירָה תּוֹרָה דְּבָרִים מִן הַמְּצַשָּׁה, נֵאמַר (שְׁמוֹת כֹּא, טו): "וַיִּמְכַּח אָבִיו וְאָמוֹ מוֹת יוֹמַת", וְנֵאמַר (שְׁמוֹת כֹּא, יז): "וַיִּמְקַלֵּל אָבִיו וְאָמוֹ מוֹת יוֹמַת", זֶה בְּסִקְלָה וְזֶה בְּחִינְיָה, הַחֲמִירָה תּוֹרָה דְּבָרִים מִן הַמְּעַשָּׂה. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן פֶּרְטָא אָמַר: הָרִי הוּא אָמַר (בְּמִדְבָּר יד, לז): "וַיִּמּוֹתוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דְבַת הָאֶרֶץ" וְגו'. עַל מַה הוֹצִיאוּ שֵׁם רַע עַל עֲצִים וְעַל אֲבָנִים? וְהֵלֵא דְבָרִים קָל וְחֲמֹר, וְמַה אִם אֵלוֹ שְׁלֵא הוֹצִיאוּ שֵׁם רַע אֶלָּא עַל עֲצִים וְעַל אֲבָנִים נְעֻשׂוּ, וְלֹא עֲנֵשׁ מוֹעֵט אֶלָּא עֲנֵשׁ מְרַבָּה, וְלֹא עֲנֵשׁ לְשַׁעָּה אֶלָּא עֲנֵשׁ לְדוֹרוֹת, הַמוֹצֵיא שֵׁם רַע עַל חֲבָרוֹ כִּיּוֹצֵא בּוֹ, עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה.

לְתוֹכָהּ עַד הָאֲצִיל - מְכַנֵּס רְגְלוֹ לְתוֹכוֹ, וּמְבִיא בִשְׂר חָמור גִּידִים וְעֲצָמוֹת, שׁוֹקֵל וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ, בִּשְׂר כְּנֶגֶד בִּשְׂר וְעֲצָמוֹת כְּנֶגֶד עֲצָמוֹת, וְאִף שְׂאִין רְאִיָּה לְדָבָר זָכֵר לְדָבָר (יְחֻזְקָא ל כג, כ): "אֲשֶׁר בִּשְׂר חָמוּרִים בִּשְׂרִים"; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי: הֵיאֵךְ אֲפֹשֶׁר לְכַוֵּן בִּשְׂר כְּנֶגֶד בִּשְׂר וְעֲצָמוֹת כְּנֶגֶד עֲצָמוֹת? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: אֹמְדִין אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי: עַד שְׂאוּמְדִין אוֹתוֹ - יֵאָמֵד אֶת הַיָּד, כַּמָּה הִיא שׁוֹקֵלְתָּ? וְאֵת הַרְגֵל כַּמָּה הִיא שׁוֹקֵלְתָּ?

ג. 'חֲצִי עֲרָפִי עֲלֵי' - נוֹתֵן חֲצִי עֲרֹכוֹ; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קוֹנְסִין אוֹתוֹ וְנוֹתֵן עֲרֹךְ כְּלוּ. 'חֲצִי דְמֵי עֲלֵי' - נוֹתֵן חֲצִי דְמוֹ. רַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קוֹנְסִין אוֹתוֹ וְנוֹתֵן דְמֵי כְּלוּ.

ד. הָאוֹמֵר עֲרֹכוֹ שֶׁל פְּלוֹנֵי עֲלֵי, מֵת הַנְּעָרֶךְ - הַמְעָרִיךְ חֲבִיב.

ה. חָמֵר בְּדָמִים שְׂאִין בְּעֲרֹכִין, וּבְעֲרֹכִין שְׂאִין בְּדָמִים. שֶׁהַדָּמִים נוֹהֲגִין בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה בְּחַיִּים, וּבַשְּׂחוּטִין בְּשִׁלְמִים וּבַכֹּאֲבָרִים, וּבְאִין שְׁלֵא מִן הַשֶּׁגַּי יָד, מַה שְׂאִין כֵּן בְּעֲרֹכִין. חָמֵר בְּעֲרֹכִין, שֶׁעֲרֹכִין יֵשׁ לָהֶן קֶצֶבָה מִן הַתּוֹרָה, מַה שְׂאִין כֵּן בְּדָמִים. 'הָאוֹמֵר עֲרֹךְ פְּלוֹנֵי עֲלֵי' וְמֵת - חֲבִיב, 'דְּמֵי בְּהֵמָה זֶה עֲלֵי' וְמֵתָה בְּהֵמָה - הַנּוֹדֵר חֲבִיב.

ו. חָמֵר בְּאָדָם שְׂאִין בְּבַהֲמָה, וּבְבַהֲמָה שְׂאִין בְּאָדָם. שֶׁהָאוֹמֵר: 'דְּמֵי בְּהֵמָה זֶה עֲלֵי' - מֵתָה חֲבִיב. 'דְּמֵי פְּלוֹנֵי זֶה עֲלֵי וְמֵת' - פְּטוּר. חָמֵר בְּעֲרֹכִין שְׁנוֹהֲגִים בְּאָדָם וְאִין נוֹהֲגִים בְּבַהֲמָה.

ז. הַמְקַדֵּשׁ מֵעֲשֵׂה יָדֵי אִשְׁתּוֹ - הָרִי זֶה מֵעֲלָה לָּהּ פְּרֻנְסָה מִתּוֹכָן, וְהַשָּׂאֵר הַקֵּדִישׁ. הַמְקַדֵּשׁ מֵעֲשֵׂה יָדֵי עַבְדּוֹ - הָרִי זֶה מֵעֲלָה לוֹ פְּרֻנְסָה מִתּוֹכָן, וְהַשָּׂאֵר הַקֵּדִישׁ. הַמְקַדֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ - הָרִי זֶה עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, לֹא הַקֵּדִישׁ אֲלֵא דְמִיּוֹ. 'רֵאשׁוֹ שֶׁל עַבְדֵּךְ זֶה הַקֵּדִישׁ' - הוּא וְהַקֵּדִישׁ שֶׁתְּפִין בוֹ. 'רֵאשׁוֹ שֶׁל חָמור זֶה הַקֵּדִישׁ' - הוּא וְהַקֵּדִישׁ שֶׁתְּפִין בוֹ. 'רֵאשׁוֹ שֶׁל

ז. עֲנִי וְעֲשִׂיר שֶׁהֲעִרְכוּ אֶת עֲנִי וְעֲשִׂיר - זֶה נוֹתֵן לְפִי מִשְׁהוֹ וְזֶה נוֹתֵן לְפִי מִשְׁהוֹ. 'הָרִי עֲלֵי עֲרֹךְ סֶתֶם' - זֶה מְבִיא אֶת הַמַּעֲט שְׁבַעֲרֹכִין. וְכַמָּה הוּא מַעֲט שְׁבַעֲרֹכִין? חֲמֵשֶׁה סְלָעִים. הָאוֹמֵר עֲרֹכֵן שֶׁל עֲשִׂירָה עֲלֵי, אִם הִיא עֲנִי - נוֹתֵן עַל יָדֵי כְּלֵן עֲרֹךְ עֲנִי. עֲשִׂיר - נוֹתֵן עַל יָדֵי כְּלֵן עֲרֹךְ עֲשִׂיר, עֲנִי וְהַעֲשִׂיר - נוֹתֵן עַל יָדֵי כְּלֵן, עֲרֹךְ עֲשִׂיר עֲשִׂיר וְהַעֲנִי - נוֹתֵן עַל יָדֵי כְּלֵן עֲרֹךְ עֲנִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עֲרֹךְ עֲשִׂיר הוּאֵיל וְכֹא לְכָלֵל עֲשִׂר שְׁעָה אַחַת. הָאוֹמֵר: 'עֲרֹךְ פְּלוֹנֵי זֶה עֲלֵי' - הָרִי זֶה נוֹתֵן סֶלַע; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר, שְׁנֹאֵמֵר (וְיִקְרָא כּו, כה): "וְכָל עֲרֹכֶךָ יִהְיֶה בְּשִׁקְלֵ הַקֵּדֶשׁ". וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אִין נוֹתֵנִין אֲלֵא לְפִי הַשֶּׁגַּי יָד, שְׁנֹאֵמֵר (שָׁם כּו, ח): "עַל פִּי אֲשֶׁר תִּשְׁגִּי יָד הַנּוֹדֵר יַעֲרִיכְנוּ". עֲנִי שֶׁהֲעִרִיךְ אֶת עֲצָמוֹ - אִין אוֹמְרִים לוֹ: 'לֶךְ לּוֹה, לֶךְ עֲשֵׂה מְלֵאכָה, וְהִבֵּא עֲרֹךְ עֲשִׂיר', אֲלֵא מִטְּב שְׂיָבִיא עֲרֹךְ עֲנִי עַכְשָׁו, וְאֵל יָבִיא עֲרֹךְ עֲשִׂיר אֲלֵא לְאַחַר זְמַן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הִיא אָבִיו חוֹלָה אוֹ מִסְכֵּן אוֹ שֶׁהִיתָה סְפִינְתוֹ בְּמִדְיַנְתָּ הַיָּם וְיָבִיא עֲרֹךְ עֲשִׂיר, אֲלֵא מִטְּב שְׂיָבִיא עֲרֹךְ עֲנִי עַכְשָׁו, וְאֵל יָבִיא עֲרֹךְ עֲשִׂיר לְאַחַר זְמַן. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הִיא חֲבִיב קָרְבֵן עוֹלָה וְיוֹרֵד, אִין אוֹמְרִים לוֹ: 'לֶךְ לּוֹה, לֶךְ עֲשֵׂה מְלֵאכָה וְהִבֵּא קָרְבֵן עֲשִׂיר', אֲלֵא מִטְּב שְׂיָבִיא קָרְבֵן עֲנִי עַכְשָׁו, וְאֵל יָבִיא קָרְבֵן עֲשִׂיר לְאַחַר זְמַן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַקֵּטֶר חֲלָבִים כְּשֶׁרִין לְמוֹצָאֵי שְׁבֵת, אָמְרָה תּוֹרָה: יְדַחוּ אֶת הַשְּׁבֵת בְּזְמַן, וְאֵל יִקְרְבוּ לְמוֹצָאֵי שְׁבֵת.

מִסְכַּת עֲרֹכִין פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. הָאוֹמֵר: 'הָרִי עֲלֵי שְׂרֵבִיט מְלֵא קוֹמְתוֹ' - מְבִיא מְלֵא קוֹמְתוֹ שְׂרֵבִיט שְׂאִינוֹ נִכְפָּף. מֵעֲשֵׂה בְּאֵמָה שֶׁל רִימְטָא, שֶׁהִיתָה בְּתֵה חוֹלָה, וְאָמְרָה: אִם תַּעֲמֵד בְּתֵי מַחְלִיָּה אֶתֶן מִשְׁקָלָהּ זֶהָב, עֲמָדָה מַחְלִיָּה, עֲלֵתָה לִירוּשָׁלַיִם וְשִׁקְלָתָהּ זֶהָב.

ב. 'מִשְׁקַל יָדֵי עֲלֵי' - נוֹתֵן עַד הָאֲצִיל. 'מִשְׁקַל רְגְלֵי עֲלֵי' - נוֹתֵן עַד הָאֲרֹכְבָה, כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? מְבִיא חֲבִית מְלֵאָה מִים, מְכַנֵּס יָדוֹ

כֵּל הַקְּדוּשִׁים שֶׁהַקְּדִישׁ שָׁנָה שֶׁל רִגְלִים, וְרִגְלִים שֶׁל שָׁנָה - עוֹבֵר עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם 'בֵּל תֵּאָחֵר'.

מִסַּכַּת עֲרִכִין פֶּרֶק רְבִיעִי

א. שׁוּם הֵיְתוּמִין שְׁלוֹשִׁים יוֹם, וְשׁוּם הַקְּדוּשׁ שְׁשִׁים יוֹם, וּמְכַרְזִין בְּבִקְרָ וּבְעֶרֶב, בְּהִכְנֶסֶת פּוֹעֲלִין וּבְהוֹצָאת פּוֹעֲלִין, אוֹמְדִין כְּמָה סִימְנִיָּה, כְּמָה הֵיְתָה יָפָה, וְכִמָּה הוּא רוֹצֵה לְפָדוֹת עַל מִנַּת לַתָּן לְאִשָּׁה כְּתוּבָתָהּ וּלְבַעַל חוֹב אֶת חוּבוֹ, כִּשְׁם שֶׁהַדְּיוֹט קָדַם אֶת הַדְּיוֹט - הֵרִי זוֹ קְדִימָה לְעוֹלָם, כִּךְ הַדְּיוֹט קָדַם אֶת הַגְּבוּהָ - הֵרִי זוֹ קְדִימָה לְעוֹלָם. מִטְּלָטְלִין שֶׁל הַקְּדוּשׁ, וְנִטְע רְבִיעִי, וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי - דְּמִי יְדוּעִין, נִפְדִּין עַל פִּי שְׁלֹשָׁה לְקוֹחוֹת וְלֹא עַל פִּי שְׁלֹשָׁה שְׂאִינָן לְקוֹחוֹת. מוּם שְׁבַגְלוּי - הֵרִי זֶה יִשְׁחַט עַל פִּי בְּנֵי הַכְּנָסָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֶפְלוּ רִגְלוֹ קְטוּעָה וְעֵינוֹ סְמוּיָה - לֹא יִשְׁחַטוּ אֱלָא עַל פִּי מִמָּחָה.

ב. הַמְּקַדֵּשׁ אֶת הַבְּהֵמָה וּמְתָהּ - יֵשׁ לָהּ פְּדִיּוֹן. הַמְּקַדֵּשׁ אֶת הַמֵּתָהּ - אֵין לָהּ פְּדִיּוֹן. הַפְּדִיָּה מִיַּד הַקְּדוּשׁ שְׁלֹא בְּקֶרֶת - הַקְּדוּשׁ פְּדוּי, שִׂיד הַקְּדוּשׁ עַל הָעֲלִיוֹנָה. פְּרָה זוֹ תַּחַת פְּרָה שֶׁל הַקְּדוּשׁ, וְטְלִית זוֹ תַּחַת טְלִית שֶׁל הַקְּדוּשׁ - הַקְּדוּשׁ פְּדוּי, שִׂיד הַקְּדוּשׁ עַל הָעֲלִיוֹנָה. 'פְּרָה זוֹ בְּחֻמְשֵׁים סְלָעִים תַּחַת פְּרָה שֶׁל הַקְּדוּשׁ', 'טְלִית זוֹ בְּחֻמְשׁ סְלָעִים תַּחַת טְלִית שֶׁל הַקְּדוּשׁ' - רֵאשׁוּנָה טְעוּנָה חֻמְשׁ, וְשֵׁנִיָּה אֵין טְעוּנָה חֻמְשׁ, מִשְׁכּוֹ וְלֹא הַסְּפִיק לְפָדוֹתוֹ עַד שֶׁעָמַד בְּמֵאתִים - הֵרִי זֶה נוֹתֵן מֵאתִים, שְׁנָאֵמֵר (וַיִּקְרָא כֹז, יט): "וְנָתַן אֶת הַכֶּסֶף וְקָם לוֹ". אִם נָתַן הַכֶּסֶף - הֵרִי אֵלוֹ שְׁלוֹ, וְאִם לֹא - אֵינוֹ שְׁלוֹ. מִשְׁכּוֹ בֵּית דִּין וְלֹא הַסְּפִיק לְפָדוֹתוֹ עַד שֶׁעָמַד בְּמֵנָה - הֵרִי זֶה נוֹתֵן מֵאתִים, שְׂאֵמִירָתוֹ לְגְבוּהָ כְּמִסִּירָתוֹ לְהַדְּיוֹט. פְּדָאוּ בְּמֵנָה, וְלֹא הַסְּפִיק לְמִשְׁכּוֹ, עַד שֶׁעָמַד בְּמֵאתִים - מֵה שִׁפְדָּה פְּדוּי, פְּדָאוּ בְּמֵאתִים וְלֹא הַסְּפִיק לְמִשְׁכּוֹ עַד שֶׁעָמַד בְּמֵנָה, מֵה שִׁפְדָּה פְּדוּי, שֶׁהַקְּדוּשׁ פְּדִיתוֹ הֵיא מְשִׁיכְתוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמְרִים: אִף מַעֲשֵׂר שְׁנֵי - פְּדִיתוֹ הֵיא מְשִׁיכְתוֹ.

עֶבֶר מְכוּר לָךְ' - מִשְׁלִימִין בִּינֵיהֶן. 'רֵאשׁוֹן שֶׁל חֻמּוֹר זֶה מְכוּר לָךְ' - מִשְׁלִימִין בִּינֵיהֶן. 'רֵאשָׁה שֶׁל פְּרָה זוֹ מְכוּר לָךְ' - לֹא מְכַר אֱלָא רֵאשָׁה. וְלֹא עוֹד, אֱלָא אֶפְלוּ אָמַר: 'רֵאשָׁה שֶׁל פְּרָה זוֹ הַקְּדִישׁ' - לֹא הַקְּדִישׁ אֱלָא רֵאשָׁה. 'שׁוֹר זֶה עוֹלָה' - הַשׁוֹר עוֹלָה וּמוֹעֲלִין בוֹ, וְאֵין חִיבִין בְּאַחֲרֵיתוֹ. 'שׁוֹר זֶה עָלִי עוֹלָה' - הַשׁוֹר עוֹלָה וּמוֹעֲלִין בוֹ, וְחִיבִין בְּאַחֲרֵיתוֹ. 'דְּמֵי שׁוֹר זֶה עוֹלָה' - הַשׁוֹר חָלִין, וְאֵין מוֹעֲלִין וְאֵין חִיבִין בְּאַחֲרֵיתוֹ. 'דְּמֵי שׁוֹר זֶה עָלִי עוֹלָה' - הַשׁוֹר חָלִין וְאֵין מוֹעֲלִין בוֹ. 'בֵּית זֶה הַקְּדוּשׁ' - הַבֵּית הַקְּדוּשׁ וּמוֹעֲלִין בוֹ וְאֵין חִיבִין בְּאַחֲרֵיתוֹ. 'בֵּית זֶה עָלִי הַקְּדוּשׁ' - הַבֵּית הַקְּדוּשׁ וּמוֹעֲלִין בוֹ וְחִיבִין בְּאַחֲרֵיתוֹ. 'דְּמֵי בֵּית זֶה הַבֵּית חָלִין וְאֵין חִיבִין בְּאַחֲרֵיתוֹ. 'דְּמֵי בֵּית זֶה עָלִי הַקְּדוּשׁ' - הַבֵּית חָלִין וְאֵין מוֹעֲלִין בוֹ, אֲבָל חִיבִין בְּאַחֲרֵיתוֹ.

ח. חִיבֵי נְדָרִים וּנְדָבוֹת, וְהַעֲרִכִין, וְהַדְּמִים, וְהַקְּדוּשׁוֹת - בֵּית דִּין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן. וְאִם מֵתוּ - הַיּוֹרְשֵׁין חִיבִים לְהֵבִיא. חִיבֵי חֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת וְהַדְּמִים - אֵין בֵּית דִּין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן, וְאִם מֵתוּ - אֵין הַיּוֹרְשֵׁין חִיבִין לְהֵבִיא, וְהַדְּמִים שְׁנִישׁוּמוּ - הֵרִי הֵן כְּעֲרִכִין, עוֹלוֹת הַבָּאוֹת עִם חֲטָאוֹת, בֵּית דִּין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן, וְאִם מֵתוּ - הַיּוֹרְשֵׁין חִיבִין לְהֵבִיא. הֵבִיא חֲטָאוֹת וְלֹא הֵבִיא עוֹלָתוֹ - בֵּית דִּין מְמַשְׁכְּנִין עֲלֵיהָ, וְאִם מֵתוּ - עַל הַיּוֹרְשֵׁין לְהֵבִיא רְאִיָּה. הֵבִיא עוֹלָתוֹ וְלֹא הֵבִיא חֲטָאוֹת - אֵין בֵּית דִּין מְמַשְׁכְּנִין עֲלֵיהָ, וְאִם מֵתוּ - אֵין הַיּוֹרְשֵׁין חִיבִין לְהֵבִיא.

ט. חִיבֵי עוֹלוֹת, וְהַדְּמִין, וְשְׁלָמִין, וְעֲרִכִין, וְחֻרְמִין, וְהַקְּדוּשׁוֹת, נְדָרִים וּנְדָבוֹת, וְחֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת, וְצַדִּיקוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת, וְלִקְטָ שִׁכְחָה וּפְאָה, וּבִכּוֹר, וּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה, וְהַפֶּסֶח - כִּיּוֹן שֶׁעָבְרוּ עֲלֵיהֶן שְׁלֹשָׁה רִגְלִים עוֹבֵר עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם "בֵּל תֵּאָחֵר". רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה רִגְלִים כְּסֻדְרָן וְחַג הַמַּצּוֹת רֵאשׁוֹן. רַבִּי אֱלֵעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כִּיּוֹן שֶׁעָבַר עֲלָיו חַג הַסִּכּוֹת - עוֹבֵר עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם 'בֵּל תֵּאָחֵר'. וְאֶחָד הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר, וְאֶחָד

לפי חשבון. היו שם בקעים עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהין עשרה טפחים - הרי הן אין מקדשין ונמדדין עמה, פחות מכן נמדדין עמה ומקדשין, הביית והבורגנין, והמגדל והשוכך שבתוכה - הרי הן נמדדין עמה, כשהן נפדין - נפדין כבתי חצרים. הקדיש את השדה וחור והקדיש את האילן, כשהוא פודה - פודה את האילן בפני עצמו ואת השדה כשדה אחוזה.

ו. הקדישה וגאלה - אין יוצא מידו ביובל. גאלה - יוצא לאביו ביובל. גאלה אחר, או אחד מן הקרובים, גאלה מידו - אינו יוצא לו ביובל. אין לה קם תחת האב ליעידה ולעבד עברי ולשדה אחוזה, אלא הבן בלבד. הגיע היובל ולא נגאלה - הכהנים נכנסים לתוכה ונותנין לו את דמיה; דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר: נכנסין ולא נותנין אלא נקראת שדה רטושין, עד יובל שני. הגיע יובל שני ולא נגאלה - נקראת שדה רטושין רטושין, עד יובל שלישי. לעולם אין הכהנים נכנסים לתוכה עד שיגאלנה אחר. במה דברים אמורים? בשדה אחוזה של ישראל, אבל בשדה מקנה של ישראל - מקדשין בכל שעה שירצו, וגואלין בכל שעה שירצו. גאלה אחר - יוצא לבעלים ביובל. שדה היוצא מיד הקדש לכהנים ביובל - הרי היא כשדה אחוזה של ישראל. הכהנים ולוים בשדה, בערי מגרשיהן - מקדשין בכל שעה שירצו. וגואלים בכל שעה שירצו. גאלה אחר - יוצא לבעלים ביובל, שדה היוצא מיד הקדש לכהנים - הרי היא כשדה אחוזה של ישראל. הכהנים ולוים בשדה אחוזתן בערי מגרשיהן - מקדשין בכל שעה שירצו, וגואלין בכל שעה שירצו. גאלה אחר - יוצא לבעלים ביובל.

ז. כהן שירש את אבי אמו, וכן בן לוי נתין וממזר בשדה אבותיו - הרי הוא כשדה אחוזה של ישראל.

ח. המקדיש שדהו בשעה שאינו יובל, אומרים לו: 'פדה אתה ראשון', שהבעלים

ג. המקדיש את נכסיו ונתן עינו לגרש את אשתו, רבי אליעזר אומר: ידידנה הנאה וגובה כתבתה מן הקדש, ואם רצה להחזיר - יחזיר. רבי יהושע אומר: אם רצה להחזיר - לא יחזיר. ובית הלל אומרים: אם רצה להחזיר - לא יחזיר. רבי אליעזר אומר כדברי בית שמאי, ורבי יהושע אומר כדברי בית הלל. הקדיש תשעים מנה, והיה חובו מאה מנה - מוסיף את דינר ופודה מיד הקדש, אפלו בדינר, שאין הקדש יוצא מידי פדיון. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אם היה חובו מרבה על הקדשו - לא הקדיש כלום, אף על פי שאמרו יחייבי הקדשות בית דין ממשכנין אותו, ונותנין לו מזון שלשים יום וכסות שנים עשר חדש' - במה דברים אמורים? בזמן שבית דין נזקקין להן. נותנין מטה מצעת, סנדליו ותפיליו. רבי אליעזר אומר: אם היה אכר - נותנין לו צמדו. רבי אליעזר אומר: חמר - נותנין לו שני חמורים. המקדיש את נכסיו, והיו בהן עבדים, אין אומרים להאכיל את העבדים ולהלבישם שביאו דמים הרבה, ולא עוד אלא אפלו מרגליות בכפר קטן, אין להקדיש אלא מקומו ושעתו.

ד. אין מקדישין לפני יובל פחות משתי שנים של תבואה, שנאמר (ויקרא כז, יח): "וחשב לו הכהן את הכסף על פי השנים", הא לא הקדישה ביובל - הרי זו מקדשת. שנים אין פחות משתים, לא כשם שאין מקדישין פחות משתים, כך אין גואלים פחות משתים, תלמוד לומר (ויקרא כז, יח): "ונגרע מערכך" - אפלו שנה. נמצאת אומר, יובל ארבעים ותשע שנים, ארבעים ותשע סלעים, ארבעים ותשע פונדיות, אכלה הקדש בעשר ובחמש עשרה שנים - נותן סלע ופונדיון לשנה.

ה. המקדיש שדה בשנת היובל - נותן בית זרע חמר שעורים בחמשים שקל כסף. בית זרע חמר שעורים, אבל לא במדה. אחד שדה ואחד שדה אילן, ואחד שדה קנים, במדה הזאת פחות מכן או יותר על כן - נותן

הקדיש את כלן - הרי הן מקדשים. ואם החרים את כלן - אין מחרמים. אמר רבי אלעזר בן עזריה: אם לגבוה אין אדם ושאי להחרים את נכסיו, שחס המקום עליו, על אחת כמה וכמה אדם חייב להיות חס על נכסיו. רבי אלעזר בן עזריה אומר: הרי הוא אומר (דברים יב, כ): "כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך כאשר דבר לך" וגו', אי אפשר שהבשר מבאיש בקדרה, והלא תאכלו, הא אינו אומר (דברים יב, כ): "ואמרת אכלה בשר", אלא לתאבון, וכול הוא לוקח מן השוק ואוכל, תלמוד לומר (דברים יב, כא): "וזבחת מבקרך ומצאנך ואכלת", יכול יכנס בהן וישחטם כלם, ויעלם? תלמוד לומר "מבקרך" ולא כל בקרך, "מצאנך" ולא כל צאנך. וכן היה רבי אלעזר בן עזריה אומר: מי שיש לו עשרה מנה - מתעסק בירק בקדרה בכל יום. עשרים מנה - מתעסק ירק בקדרה ואלפס. חמשים מנה - ליטרא בשר מערב שבת לערב שבת. מאה מנה - ליטרא בשר בכל יום, אף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר, שנאמר (ישעיה ז, כא): "ביום ההוא יחיה איש עגלת בקר ושתי צאן והיה מרב עשות חלב יאכל חמאה" - ממאה לוג חלב יוצא לוג חמאה. רבי אומר: הרי הוא אומר (ויקרא יז, יג): "אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל" וגו', והלא סופנו לרבות שירש ושלקח ושנתן לו במתנה, הא אינו אומר "ואמרת אוכלה בשר" אלא בהזמנה הזאת.

יא. המקדיש חצי עבדו וחצי שפחתו - הוא וכהן שתפין בו. חרמי כהנים שהקדישן להקדש המזבח, או להקדש בדק הבית - לא עשה כלום. הקדש המזבח שהקדישו לחרמי כהנים, או להקדש בדק הבית - לא עשה כלום, אבל הקדש בדק הבית שהקדישו לחרמי כהנים, או להקדש המזבח - מה שעשה עשוי, חרמי כהנים - אין להם פדיון, ואין יוצאין ביובל, חרמי ישראל - רצו הבעלים לגאול - הרשות ביד כהן. חרמי ישראל, פיון שבאו ליד כהן - הרי הן כחלין לכל דבר, סתם חרמים

נותנים חמש, וכל אדם אין נותן חמש. מעשה באחד שהקדיש שדהו מפני רעתה. אמרו לו: 'פדה אתה ראשון' - הרי שלי באסר. אמר רבי יוסי: אפלו לא אמר זה אלא כביצה, אמר לו הגיעתהו, שהקדש נפדה בכסף ובשנה כסף. אמר אחד: הרי שלי בעשר סלעים, ואחד אומר בפעשים ואחד, אומר בשלשים ואחד אומר בארבעים, ואחד אומר בחמשים, חזר בו של חמשים - נוטלין הימנו עשרה סלעים ומחזירין את המקח שלפניו, חזר בו של ארבעים - נוטלין הימנו עשר סלעים ומחזירין את המקח שלפניו, חזר בו של שלשים - נוטלין הימנו עשר סלעים ומחזירין את המקח שלפניו, חזר בו של עשרים - נוטלין הימנו עשר סלעים, ומחזירין את המקח שלפניו, חזרו בהן כלם, אם נטלו מכלם עשר עשר המקח הפוס לראשון.

ט. המקדיש שדה אחוזתו שלא בשעת היובל, ביתו ומטלטלין, בין בשעת היובל ובין שלא בשעת היובל - כופין את הבעלים לפתח ראשון. אמר אחד - הרי שלי בעשרים ואחד - כופין את הבעלים לתן עשרים ושש. עשרים ושנים - כופין את הבעלים לתן עשרים ושבע, בעשרים ושלש - כופין את הבעלים לתן עשרים ושמונה. בעשרים וארבעה - כופין את הבעלים לתן עשרים ותשעה. בעשרים וחמש - כופין את הבעלים לתן שלשים. פחות מכן - אין כופין את הבעלים, שאין כופין את הבעלים אלא כנגד חמש. רצו הבעלים לגאול - הרשות בידן, נותנין שלשים ואחד דינר. בית שמאי אומרים: יש חמש לתוספת. ובית הלל אומרים: אין חמש לתוספת.

י. אין לאדם להקדיש את כל נכסיו, אם הקדיש את כלן - הרי הן מקדשין. אין אדם ושאי להחרים את כל נכסיו, ואם החרים את כלן - הרי הן מחרמין. רבי אלעזר אומר (ויקרא כז, כח): "מאדם" - ולא כל אדם. "מבהמה" - ולא כל בהמה. "משדה אחוזתו" - ולא כל שדה אחוזתו. לפיכך אם

להדיוט, ומפרש לגבוה, שנאמר (ויקרא כז, כח): "כל חרם קדש קדשים הוא לה". רבי יהודה בן בתירא אומר: סתם חרמים לגבוה ומפרש להדיוט, שנאמר (ויקרא כז, כא): "כשדה החרם".

יב. כהנים ולוים - אין מחרימין; דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר: כהנים אין מחרימין - שחרמים שלהם. לויים מחרימים, שאין חרמים שלהן. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה בקרקעות, "כי אחזת עולם הוא להם" (ויקרא כה, לד), ודברי רבי שמעון במטלטלין - שאין חרמים שלהן.

יג. שלשה חרמים הן (ויקרא כז, כח): "אך כל חרם אשר יחרים איש לה" וגו' - אלו חרמי כהנים. "כל חרם קדש קדשים הוא לה" - אלו חרמי גבוה. "כל חרם אשר יחרם מן האדם לא יפדה" - אלו חרמי מיתות בית דין.

מסכת ערכין פרק חמישי

א. המוכר שדהו בשעת היובל - אין מתר לגאול פחות משתי שנים של תבואה, שנאמר (ויקרא כה, טו): "במספר שני תבואת ימכר לך". היתה שנת שביעית או שנים פשוטי אליהו - אינו עולה לו מן המנין. נרה שנה, ואכלה שנה, והובירה שנה - עולה לו מן המנין. רבי אליעזר אומר: פעמים שיוכל לאכול הימנה שלש תבואות בשתי שנים, פיצד? הניחה ויצא, היה בה תבואה לקצר וזיתים לבצר, וענבים למסוק, לא יאמר לו: הניחה לפני מלאה כמו שהנחתיה לפניך מלאה, אלא אוכל שנה אחת ומסתלק. הקנים והזמורות ופרות שקמה בתוכה - הרי הן פפרות. אילן שנקצץ, או שיבש - שניהן אסורין בו. פיצד יעשה? ימכר וילקח בהן קרקע ויאכל פרותיה.

ב. מקרה לראשון במנה, מכר לראשון ולשני במאתים - אין מחשב אלא עם הראשון, שנאמר (ויקרא כה, כז): "לא אשר מכר לו". לראשון במאתים, ומכר לראשון

ולשני במנה - אין מחשב אלא עם האחרון, שנאמר: "לאיש אשר בתוכה", רצה אביו, או אחיו, או אחד מן הקרובים של ראשון לגאול - הרשות בידו, ושל שני - אין שומעין לו. לא ימכר ברחוק ויגאל בקרוב, ברע ויגאל בפה, לא ליהוה ויגאל לחצאין, ובהקדש - מתר בכלן. זה חמר בהדיוט מבהקדש. אמר רבי שמעון: מפני מה בהדיוט לא דחק הכתוב שאם הגיע היובל ולא נגאל היוצא הוא לבעלים ביוכל, מפני מה בהקדש דחק עליו הכתוב שאם הגיע ולא נגאלה חלוט הוא שדה להקדש.

ג. אין אדם רשאי למכור שדה אחוזתו ולהניחה בפנדתו, ולקח בהם בהמה, ולקח בהם כלים, ולקח בהם עבדים, ולגדל בהם בהמה דקה, אפלו לעשות בהם סחורה, אלא אם כן העני. אם מכר - הרי זה מכור. אין אדם רשאי למכור את בתו, ולהניחה בפנדתו ולקח בהם בהמה, ולקח בהם כלים, ולקח בהם עבדים, ולגדל בהן בהמה דקה, ואפילו לעשות בהן סחורה, אלא אם כן העני, ואם מכר - הרי זה מכור. רשאי למכור את עצמו, ולהניח בפנדתו, ולקח בהם בהמה, ולקח בהם כלים, ולקח בהם עבדים, ולגדל בהן בהמה דקה, ואפלו לעשות בהן סחורה, אלא אם כן העני, ואם מכר - הרי זה מכור.

ד. אמר רבי יוסי ברבי חנינא: בא נראה כמה קשה אבקה של שביעית! פיצד? אדם עושה מלאכה מפרות עברה, התחיל מוכר במטלטלין, שנאמר (ויקרא כה, יד): "וכי תמכרו ממכר לעמיתך". לא הרגיש, התחיל מוכר שדה אחוזתו, שנאמר (שם כה, כה): "כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו", לא באת לידו, עד שמכר את ביתו, שנאמר (שם כה, כט): "ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה", לא באת לידו, עד שמכר את בתו, שנאמר (שמות כא, ז): "וכי ימכר איש את בתו לאמה", לא באת לידו עד שלהו ברבית, שנאמר (ויקרא כה, לה): "כי ימוך אחיך ומטה ידו", ונאמר (שם שם, לו): "אל

תקח מאתו נשך ותרביח", לא באת לידו עד שמוכר את עצמו, שנאמר (שם שם, ט): "כי ימוך אחיך עמך ונמכר לך", ולא לך אלא לגר, שנאמר "ונמכר לך", ולא לגר צדק אלא לגר תושב, שנאמר: "ונמכר לגר", ולא לגר תושב אלא לעובד כוכבים, שנאמר (ויקרא כה, מז): "או לעקר משפחת גר", נעשה כמר לעבודת כוכבים.

ה. המקדיש בית בבתי ערי חומה - הרי זה גואל מיד, וגואל לעולם, לא גאלו - צמת להקדש. המוכר בית בבתי ערי חומה - הרי זה גואל מיד, גואל והולך כל שנים עשר חדש. לא גאלו כל שנים עשר חדש - צמת ללוקח. מכרה לראשון ועמד הראשון ומכרה לשני - הרי זה גואל מיד, גואל והולך כל שנים עשר חדש, לא גאלו כל שנים עשר חדש - צמת לשני.

ו. המקדיש בית בבתי חצרים - הרי זה גואל מיד, גואל והולך לעולם. גאלה אחר - יוצא לבעלים ביוכל. המוכר בית בבתי חצרים - הרי זה גואל מיד, גואל והולך לעולם, שאם הגיע יוכל ולא גאלה - יוצא לבעלים ביוכל. בתי חצרים, אף על פי שיש להם חומת גג - אינו בבתי ערי חומה.

ז. עיר שנפלה חומתה - כל המצוה הזאת נוהגת בה. בנה בית חוצה לה - נדון בבתי חצרים. בתי ערי חומה וחוצה לארץ - הכל הולך אחר העקר. ירושלים וערי מקלט ומעשר שני - הכל הולך אחר הנוף. הבורגנין, והמגדל, והשובך שבתוכה - הרי הן בבתי ערי חומה. והדירים, והגנות, והפרדסות שבתוכה. רבי מאיר אומר: הרי הן בבתי ערי חומה. וחכמים אומרים: הרי הן כשדות. בית בנוי בחומה; רבי יהודה אומר: כאלו הוא בחוץ. רבי שמעון אומר: כאלו הוא בפנים. בתי בדין שפתיחיהם לפנים וחללן לחוץ, או שפתיחיהן לחוץ וחללן לפנים; בית שמאי אומרים: אין פודין בהם מעשר שני, כאלו הם בפנים, אין אוכלים בהם קדשים קלים כאלו הם בחוץ. בית הלל אומרים: מכנגד החומה ולפנים

כלפנים, מכנגד החומה ולחוץ כלחוץ. אמר רבי יוסי: זו משנת רבי עקיבא, משנה הראשונה; בית שמאי אומרים: אין פודין בהם מעשר שני כאלו הם בחוץ, ואין אוכלים בהם קדשים קלים כאלו הם בפנים. בית הלל אומרים: כלשכות, את שפתחה לפנים - כלפנים, את שפתחה לחוץ - כלחוץ. אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי: וכי אין לנו מקפות חומה אלא אלו בלבד? הרי הוא אומר (דברים ג, ד): "ששים עיר כל חבל ארצו וגו' כל אלה ערים בצורות חומה גבוהה" וגו', אלא כיון שגלו ישראל לבבל - בטלה מהן מצות ערי חומה. וכשעלו מן הגולה, מצאו אלו שמקפות חומה מימות יהושע בן נון, וקדשו, ולא אלו בלבד, אלא כל שתבא לך במסרת שמקפות חומה מימות יהושע בן נון. כל המצוה הזאת נוהגת בה, ושקדשום מכאן ואילך - כל המצוה הזאת נוהגת בה.

ח. חמר בבתי ערי חומה שאין בשדה אחוזה, ובשדה אחוזה שאין בבתי ערי חומה, שבת ערי חומה אין יוצאין ביוכל. אם לא גאלה כל שנים עשר חדש - צמת ללוקח, מה שאין בן בשדה אחוזה. חמר בשדה אחוזה, שהמקדיש שדה אחוזה שלא בשעת היובל - אין מתר לגאול פחות משתי שנים. יוצאין ביוכל ובגרעון, מה שאין בן בבתי ערי חומה.

ט. אין עושין שדה מגרש, ולא מגרש שדה, מגרש עיר, ולא עיר מגרש. רבי אליעזר אומר: במה דברים אמורים? בערי הלויים, אכל בערי ישראל - עושין שדה מגרש, ומגרש שדה, מגרש עיר, ולא עיר מגרש - כדי שלא יחריבו את ערי ישראל. לא יסתר אדם את ביתו לעשותו גנה, לא ישע אדם את חרבתו גנה, מפני שהוא כמחריב את ארץ ישראל. רבי שמעון בן גמליאל אומר: נוטע אדם את חרבתו גנה, שפך הוא ישובה. רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: אלפים אמה תחום ערי הלויים, צא מהן אלה

אמה מגרש, נמצא מגרש, והשאר שדות וכרמים.

מסכת תמורה פרק ראשון

א. הממיר אפלו בשבת - הרי זה מומר, וסופג את הארבעים. כהנים אין ממירים בקדשי ישראל. ישראל - אין ממירין בקדשי כהנים, שאין אדם עושה תמורה בזבח שאינו שלו. בכור אצל ישראל עושה תמורה. אצל הכהנים - אין עושה תמורה; דברי רבי עקיבא. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כיון שבאו לידי כהן - זה וזה אין עושין בו תמורה, זו מה יעשה לה? תרעה עד שתסתאב ותאכל לבעלים במום.

ב. אחד קדשי קדשים ואחד קדשים קלים - אין רשאי להמיר, בין בחול בין בשבת. אין משנין אותן מקדשתן, אפלו מקדשה קלה לקדשה חמורה, ואין צריך לומר מקדשה קלה חמורה לקדשה קלה. אמר על הבכור על השלמים - 'הרי אלו עולה' - לא אמר כלום, ואין צריך לומר לעולה. 'הרי זה בכור והרי זה שלמים' - מחרימין אותן ומקדישין אותן הקדש עליו.

ג. אלו הם חרמים: האומר 'חרם זה לכהן'. אלו הם הקדשות - האומר: 'הקדש זה לבדק הבית'. מן כמה הוא נותן קדשים שחיב באחריותן, כגון חטאת ואשם. האומר 'הרי זו עלי עולה'; 'הרי זו עלי שלמים' - נותן דמי בלן. קדשים שאין חיב באחריותן, כגון הבכור והמעשר, והאומר 'הרי אלו עולה'; 'הרי אלו שלמים' - נותן טובת הנאתן. וכמה טובת הנאתן? אומר כמה אדם רוצה לתן בעולה שאין צריך לה לקח בכור לתנו לבן בתו.

ד. עושין תמורה באחרים. עושין תמורה זה בזה. עושין תמורה אחד בשנים ושנים באחד, אחד במאה ומאה באחד; רבי שמעון אומר: אין עושין תמורה אלא אחד באחד, שנאמר (ויקרא כז, י): "בהמה בהמה ולא בהמות בבהמה". אמרו לו: כשם שהבהמה יחידה קרויה בהמה - כך

בהמות הרבה קרויות בהמה, שנאמר (יונה ד, יא): "ובהמה רבה".

ה. אמר: 'רגלה של זו עולה' - אין כלה עולה אלא אותה הרגל בלבד. מה יעשה לה? תמכר לחיבי עולות חוץ מרגלה ודמיה חלין; דברי רבי מאיר. רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אומרים: אין כלה עולה. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה בדבר שאין הנשמה תלויה בו, ודברי רבי יוסי ורבי שמעון בדבר שהנשמה תלויה בו. רבי יוסי אומר: עושין תמורה שלמין באברים, עושין תמורה ברובע ונרבע, ונרבע במקצה, ובנעבד באתנן, ובמחיר וכלאים, ובטרפה וביוצא דפן; רבי אלעזר אומר: הכלאים והטרפה, ויוצא דפן, וטמטום ואנדורוגינוס - לא קדושין ולא מקדישין.

ו. המקדיש בעל מום למזבח - עובר בחמשה לאוין: בל תקדיש, בל תשחט, בל תזרק את הדם, ובל תקטיר חלב, ובל תקטיר מקצתו, שנאמר (ויקרא כב, כא): "תמים יהיה לרצון כל מום" וגו'. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אף משום 'בל תקבל את דמו'. הקדישו ולא שחטו - אינו חיב אלא אחת, הקדישו ושחטו וזרק את דמו - חיב על כל אחת ואחת, המקדיש רובע ונרבע, מקצה ונעבד, אתנן ומחיר, שרוע וקלוט - עובר משום שמות הללו, והרי הן כבעלי מומין שקדם הקדשם את מומם, ואין יוצאין לחלין, אלא על מום קבוע בלבד. המקדיש תמימים לבדק הבית - חיב בעשהו ו'לא תעשה'; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: אין חיב אלא משם אחד בלבד. המקדיש תמימים לבדק הבית - אין פודין אותו אלא למזבח בלבד, המקדיש בעל מום למזבח. רצה לפדותו להקדש בדק הבית - הרשות בידו. הולד - אין עושה תמורה, ואין צריך לומר ולד הולד. רבי יהודה אומר: הולד - עושה תמורה, הצבור - אין עושה תמורה. בהמת צבור - אין עושין תמורה. השתפין - אין עושין תמורה, ובהמת השתפין - אין עושין תמורה. בהמה

שְׁחֻצָה קָדֵשׁ וְחֻצָה חוֹל - לֹא עוֹשֶׂה וְלֹא נַעֲשִׂית, וְלֹא הִזְבַּח הַבֵּא מִחֻמַּת תְּמוּרָה עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

אז קָרְבָּנוֹת צָבוּר - דּוּחִים אֶת הַשֶּׁבֶת וְאֶת הַטְּמֵאָה, קָרְבָּנוֹת יָחִיד - אֵינָם דּוּחִים לֹא הַשֶּׁבֶת וְלֹא הַטְּמֵאָה; דְּבָרֵי רַבֵּי יְהוּדָה. אָמַר לוֹ רַבִּי יַעֲקֹב: מִצִּינוּ בַּחֲבִיתִי כֶּהֱנִי מְשִׁיחַ וּפְרִי יוֹם הַכַּפּוּרִים וְהַפֶּסַח, שֶׁהֵן קָרְבָּנוֹת יָחִיד וְדוּחִין אֶת הַשֶּׁבֶת וְאֶת הַטְּמֵאָה. מִצִּינוּ כִּפּוּר הַבֵּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת, וְשִׁעֲרֵי עֲבוּדַת כּוֹכָבִים, וְחֻגִיגָה, שֶׁקָּרְבָּנוֹת צָבוּר; וְאֵינָם דּוּחִין, לֹא אֶת הַשֶּׁבֶת וְלֹא אֶת הַטְּמֵאָה. כָּלֵל אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב: כָּל שֵׁשׁ לוֹ זְמַן קָבוּעַ מִן הַתּוֹרָה, וְאֵין יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מֵעֶרֶב שֶׁבֶת - דּוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת. וְכָל שָׂאִין לוֹ זְמַן קָבוּעַ מִן הַתּוֹרָה, וְיָכוֹל לַעֲשׂוֹת מֵעֶרֶב שֶׁבֶת - אֵין דּוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת.

ח. אֵלוֹ דְּבָרִים שְׂבִין קָרְבָּנוֹת צָבוּר לְקָרְבָּנוֹת יָחִיד: שֶׁקָּרְבָּנוֹת צָבוּר תַּחֲלַת הַקֹּדֶשׁ מוֹעֲלִין בָּהֶן, קָרְבָּנוֹת, יֵשׁ מֵהֶן שְׂמוּעֲלִין בָּהֶן וְיֵשׁ מֵהֶן שָׂאִין מוֹעֲלִין בָּהֶן. יֵשׁ מֵהֶן חֲטָאת מִן הַצֹּאֵן הַבֵּא עַל 'לֹא הוֹדַע', וְכֵלֶן קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁים וְנֹאֲכָלִין לְפָנִים מִן הַקְּלָעִים, וְנֹאֲכָלִין לְזִכְרֵי כְּהוּנָה וְנֹאֲכָלִין בְּיוֹם וּבְלֵילָה, מֵה שָׂאִין בְּקָרְבָּנוֹת יָחִיד. קָרְבָּנוֹת יָחִיד עוֹשִׂין תְּמוּרָה וְבָאִים בְּשִׁתְּפוּת, יֵשׁ מֵהֶן חֲטָאת מֵתָה וְחֲטָאת נִקְבָה, אֶשֶׁם וְדָאִי וְאֶשֶׁם תְּלוּי, וּבָאִין מִן הַמַּעֲשֵׂר, וְטַעֲוִינֵן סְמִיכָה מֵה שָׂאִין בְּקָרְבָּנוֹת צָבוּר.

ט. אֵלוֹ דְּבָרִים שְׂבִין בְּהֵמָה לַעֲוֹפוֹת, שֶׁבְּהֵמָה דּוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת וְדוּחָה אֶת הַטְּמֵאָה, וְנוֹהֲגַת בְּצָבוּר כִּיחִיד, וְיֵשׁ בָּהּ חֲטָאת מֵתָה, וְחֲטָאת נִקְבָה, וְאֶשֶׁם וְדָאִי, וְאֶשֶׁם תְּלוּי, וְתוֹדָה, וְשִׁלְמִים, וּבָאָה מִן הַמַּעֲשֵׂר, וְקִרְבָּה בְּכֵמָה, וְטַעֲוִנָה סְמִיכָה וְנִסְכִּים וְתַנּוּפַת חֲזוּה וְשׁוֹק, וְטַעֲוִנָה מִתֵּן אֲרָבַע, וְיֵשׁ שָׂאִין מִדְּמָה נִכְנַס לְפָנִים וְלִפְנֵי וְלִפְנֵים, מֵה שָׂאִין כֵּן בְּעוֹפוֹת.

י. אֵלוֹ דְּבָרִים שְׂבִין עוֹפוֹת לְבְּהֵמָה: שֶׁעוֹפוֹת תַּחֲלַת הַקֹּדֶשׁ מוֹעֲלִין בָּהֶן. וּבְהֵמָה, יֵשׁ הֵימְנָה שְׂמוּעֲלִין בָּהּ וְיֵשׁ הֵימְנָה

שָׂאִין מוֹעֲלִין בָּהּ. וְהִכְשִׁרוּ לְהֵבִיא נִקְבוֹת כְּזָכָרִים לַעֲוֹלוֹת, וּבְעֲלֵי מוּמִין כְּנִקְבוֹת לְגִבֵּי מִזְבֵּחַ, וְיֵשׁ מֵהֶן חֲטָאת הַעוֹף הַבֵּא עַל הַסֶּפֶק, וְכֵלֶן קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁים, וְנֹאֲכָלִין לְפָנִים מִן הַקְּלָעִים וְנֹאֲכָלִים לְזִכְרֵי כְּהוּנָה, וְנֹאֲכָלִים לְיוֹם וְלַיְלָה, מֵה שָׂאִין כֵּן בְּבְהֵמָה.

יא. וְאֵלוֹ דְּבָרִים שְׂבִין מִנְחוֹת לַעֲוֹפוֹת, שֶׁהַמִּנְחוֹת נוֹהֲגוֹת בְּצָבוּר כִּיחִיד, וְדוּחוֹת אֶת הַשֶּׁבֶת וְאֶת הַטְּמֵאָה, וְטַעֲוֹנוֹת הַגִּישָׁה וְתַנּוּפָה וְטַעֲוֹנוֹת כָּלֵי, וְדְבָרִים אֲחֵרִים הַבָּאִין חוֹבָה לָהֶן, מֵה שָׂאִין כֵּן בְּעוֹפוֹת.

יב. וְאֵלוֹ דְּבָרִים שְׂבִין עוֹפוֹת לְמִנְחוֹת: שֶׁהַעוֹפוֹת בָּאִין בְּשִׁתְּפוּת וּמִתְרִין מִחֲסָרֵי כִפּוּרָה, וְהֵתֵר מְכַלֵּל אֲסוּרִין בְּקֹדֶשׁ, וְחִיבִים עָלֶיהָ בַחוּץ, מֵה שָׂאִין כֵּן בְּמִנְחוֹת. וְלֹד חֲטָאת וְתַמּוּרַת חֲטָאת שְׂמֵתוֹ בְּעֲלִיהָ - עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. וְשֹׁאֲבָדָה, וְשִׁנְמַצָּאת עַד שֶׁלֹּא כִפּוּר הַבְּעָלִים - עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. מְשַׁכְּפָרוּ בְּעָלִים - אֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמֵר: אִף שְׁכַפְּרוּ הַבְּעָלִים. וְשִׁעֲבָרָה שְׁתָּה; יְהוּ מֵתוֹת, וּבְצָבוּר מִצִּינוּ כּוֹלֵד חֲטָאת וּבְתַמּוּרַת חֲטָאת, וּבְחֲטָאת שְׂמֵתוֹ בְּעֲלִיהָ, כִּיחִיד דְּבָרִים אֲמוּרִין וְלֹא בְצָבוּר, אִף אֵלוֹ כִּיחִיד דְּבָרִים אֲמוּרִין וְלֹא בְצָבוּר. חִמְרָ בְּזִבְחָ שָׂאִין בְּתַמּוּרָה, וּבְתַמּוּרָה שָׂאִין בְּזִבְחָ, שֶׁהִזְבַּח דּוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת, וְאֶת שְׂטֵמָה נוֹהֵג בְּצָבוּר כִּיחִיד, וְעוֹשֶׂה תְּמוּרָה, מֵה שָׂאִין כֵּן בְּתַמּוּרָה. חִמְרָ בְּתַמּוּרָה, שֶׁהַתְּמוּרָה קְדוּשָׁה חָלָה עָלֶיהָ בְּעֵלַת מוֹם קָבוּעַ, מֵה שָׂאִין כֵּן בְּזִבְחָ. רַבִּי יוֹסִי בַר יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׂגָגָה כְּדוֹן.

מִסַּכַּת תְּמוּרָה פָּרָק שְׁנִי

א. הַמִּפְרִישׁ נִקְבָה לַעוֹלָה - תְּרַעָה עַד שִׁתְּסַתָּאב, וְתַמְכָר וְיִפְלוֹ דְמִיָּה לְנִדְבָה. רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמֵר: אָמַר עַל בְּהֵמָה טְמֵאָה וְעַל בְּעֵלַת מוֹם: 'הֲרִי אֵלוֹ עוֹלָה' - לֹא אָמַר כְּלוּם! 'הֲרִי אֵלוֹ לַעוֹלָה' - אֶפְלוֹ זָבֵל, אֶפְלוֹ אֲבָנִים - יִמְכְרוּ, וְיֵבִיא בְּדַמְיָהּ עוֹלָה. הַמִּפְרִישׁ נִקְבָה לְאֶשֶׁם תְּרַעָה עַד שִׁתְּסַתָּאב וְתַמְכָר, וְיִפְלוֹ דְמִיָּה לְנִדְבָה.

וְהַקְרִיבוּ, וְאַחַר כֵּן נִמְצְאוּ מְעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת יִפְלוּ לַנְּדָבָה. רַבִּי אוֹמֵר: יִלְכוּ לַיָּם הַמְּלַח. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יָבִיא בְהֵן עוֹלָה. וְהֵלֵא אִף הַנְּדָבָה עוֹלָה הִיא, מֵה בֵּין דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְדְבָרֵי חֲכָמִים? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

ו. הַמְּפָרִישׁ חֲטָאתוֹ וְאִבְדָּהּ, וְהַפְּרִישׁ אַחֲרַת תְּחִתִּיהָ, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבָהּ עַד שֶׁנִּמְצְאוּ הָרֵאשׁוֹנָה, וְהָרֵי שְׁתִּיחַן תְּמִימוֹת, רֵאשׁוֹנָה תִּקְרַב וְשֵׁנִיָּה תְּמוּת; דְּבָרֵי רַבִּי. אַחַת תְּמִימָה וְאַחַת בְּעֵלְת מוֹם: תְּמִימָה - תִּקְרַב, וּבְעֵלְת מוֹם - תִּשְׁחָט. נִשְׁחָטָה בְּעֵלְת מוֹם עַד שֶׁלֹּא נִזְרַק דָּמָה שֶׁל תְּמִימָה - מִתְּרַת. מִשְׁזוֹרֵק דָּמָה שֶׁל תְּמִימָה - אֶסוּרָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֶפְלוּ בְּשׂוֹר בְּקִדְרָה - הָרֵי זֶה תִּקְרַב. הַמְּפָרִישׁ חֲטָאתוֹ וְאִבְדָּהּ, וְהַפְּרִישׁ אַחֲרַת תְּחִתִּיהָ, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבָהּ עַד שֶׁנִּמְצְאוּ הָרֵאשׁוֹנָה, וְהָרֵי שְׁתִּיחַן עוֹמְדוֹת - יָבִיא אֶת אֵיזָה מֵהֵן שִׁירְצָה, שְׁנִיָּה תִרְעָה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב, וְהַמְּכַר, וְיִפְלוּ דָּמָה לַנְּדָבָה אוֹ תְּמוּת. הַמְּפָרִישׁ מְעוֹתָיו לְחֲטָאתוֹ וְאִבְדּוֹ, וְהַפְּרִישׁ חֲטָאת תְּחִתִּיהֶן, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבָהּ עַד שֶׁנִּמְצְאוּ; רַבִּי אוֹמֵר: יִלְכוּ לַיָּם הַמְּלַח. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי, בְּמַפְרִישׁ חֲטָאתוֹ וְאִבְדָּהּ, וְהַפְּרִישׁ אַחֲרַת תְּחִתִּיהָ, וְהַקְרִיבָהּ, וְאַחַר כֵּן נִמְצְאוּ הָרֵאשׁוֹנָה - שֶׁתְּמוּת. הַמְּפָרִישׁ מְעוֹת לְחֲטָאתוֹ וְאִבְדּוֹ, וְהַקְרִיב חֲטָאת, וְאַחַר כֵּן נִמְצְאוּ מְעוֹת - יִלְכוּ לַיָּם הַמְּלַח, שְׂרַבִּי אוֹמֵר: אֵין הַמְּעוֹת נּוֹפְלוֹת לַנְּדָבָה אֶלֶּא אִם כֵּן לִקְח בְּהֵן חֲטָאת, וְהוֹתִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין חֲטָאת מִתָּה, וְאֵין הַמְּעוֹת יִלְכוּ לַיָּם הַמְּלַח, אֶלֶּא שֶׁנִּמְצְאוּ מֵאַחַר שֶׁכִּפְּרוּ הַבְּעֵלִים.

ז. תְּמוּת הַבְּכוֹר וְהַמְּעַשֵּׂר, וְלָדָן, וְלָד וְלָדָן, עַד סוֹף הָעוֹלָם - הָרֵי אֵלוֹ בְּכוֹר וְכַמְעַשֵּׂר, וְיִאֲכְלוּ בְּמוֹמֵן לְבַעֲלִים. מֵה בֵּין בְּכוֹר וְיַמְעַשֵּׂר לְכָל הַקְּדוּשִׁים? שֶׁכָּל הַקְּדוּשִׁים חִיב בְּאַחֲרֵינֵיהֶן וְיִטְפֵּל בְּהֵן לְהִבִּיא מִחוּץ לְאַרְץ, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּכוֹר וּבְמַעַשֵּׂר.

ב. הַמְּפָרִישׁ נִקְבָה לְפֶסַח - תִּרְעָה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב וְיָבִיא בְּדַמְיָהּ פֶּסַח. רַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן יְהוּדָה אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: תִּמְכֹּר שְׁלֹא בְּמוֹם. יִלְדָה זָכָר - יִרְעָה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב וְיִמְכֹּר וְיָבִיא בְּדַמְיוֹ פֶּסַח. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הוּא עֲצָמוֹ יִקְרַב פֶּסַח. תְּמוּת הַפֶּסַח, וְלָד תְּמוּת פֶּסַח, וְלָדָן וְלָדָן עַד סוֹף הָעוֹלָם - יִרְעוּ עַד שֶׁתִּסְתָּאֵבוּ, וְיִמְכְּרוּ וְיָבִיא בְּדַמְיָהֶן שְׁלָמִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: וְלָדוֹת עֲצָמָן יִקְרַבוּ שְׁלָמִים, וְלָד תְּמוּת שְׁלָמִים, וְלָדָן וְלָדָן עַד סוֹף הָעוֹלָם - יִרְעוּ עַד שֶׁתִּסְתָּאֵבוּ, וְיִמְכְּרוּ וְיָבִיא בְּדַמְיָהֶן שְׁלָמִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: וְלָדוֹת עֲצָמָן יִקְרַבוּ שְׁלָמִים.

ג. הַמְּפָרִישׁ נִקְבָה לְעוֹלָתוֹ וּלְפֶסַחוֹ וְלֶאֱשָׁמוֹ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: לְעוֹלָתוֹ - עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, לְפֶסַחוֹ וְלֶאֱשָׁמוֹ - אֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. אֵין לָךְ דְּבָר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, אֶלֶּא דְּבָר הַרְּוָעָה וּמִסְתָּאֵב. אָמַר רַבִּי: רוֹאֶה אֲנִי דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּפֶסַח, שֶׁמֵּא הַקְּדִישׁ הַפֶּסַח וּבָאוּ שְׁלָמִים.

ד. הַמְּפָרִישׁ אֶשְׁמוֹ וְאִבְדּוֹ, וְהַפְּרִישׁ אַחֲרַת תְּחִתּוֹ, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבוֹ עַד שֶׁנִּמְצְאוּ הָרֵאשׁוֹן, וְהָרֵי שְׁנִיָּהֶם עוֹמְדִין - יָבִיא אֶת אֵיזָה מֵהֶם שִׁירְצָה, וְהַשְּׁנִי יִרְעָה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב, וְיִמְכְּרוּ, וְיִפְלוּ דָּמָיו לַנְּדָבָה.

ה. הַמְּפָרִישׁ מְעוֹת לֶאֱשָׁמוֹ, וְאִבְדּוֹ, וְהַפְּרִישׁ מְעוֹת תְּחִתִּיהֶן, וְלֹא הִסְפִּיק לְקַח בְּהֵן אֶשֶׁם עַד שֶׁנִּמְצְאוּ מְעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת - יָבִיא מֵאֵלוֹ וּמֵאֵלוֹ אֶשֶׁם, וְיִקְרַב, וְהִשְׁאֵר יְפוֹל לַנְּדָבָה. הַמְּפָרִישׁ מְעוֹת לֶאֱשָׁמוֹ, וְאִבְדּוֹ, וְהַפְּרִישׁ מְעוֹת תְּחִתִּיהֶן, וְלֹא הִסְפִּיק לְקַח בְּהֵן אֶשֶׁם עַד שֶׁנִּמְצְאוּ מְעוֹת - הַמְּעוֹת יָבִיא בְּהֵן אֶשֶׁם, וְיִקְרַב, וְאֶשֶׁם יִרְעָה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב, וְיִמְכֹּר, וְיִפְלוּ דָּמָיו לַנְּדָבָה. הַמְּפָרִישׁ אֶשְׁמוֹ וְאִבְדּוֹ, וְהַפְּרִישׁ מְעוֹת תְּחִתּוֹ, וְלֹא הִסְפִּיק לְקַח בְּהֵן עַד שֶׁנִּמְצְאוּ אֶשֶׁם, אֶשֶׁם יִקְרַב וְהַמְּעוֹת יִפְלוּ לַנְּדָבָה. הַמְּפָרִישׁ אֶשְׁמוֹ וְאִבְדּוֹ, וְהַפְּרִישׁ אַחֲרַת תְּחִתּוֹ, וְהַקְרִיבוּ, וְאַחַר כֵּן נִמְצְאוּ הָרֵאשׁוֹן - יִרְעָה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב, וְיִמְכֹּר, וְיִפְלוּ דָּמָיו לַנְּדָבָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יָבִיא בְּדַמְיוֹ עוֹלָה. הַמְּפָרִישׁ מְעוֹת לֶאֱשָׁמוֹ וְאִבְדּוֹ, וְהַפְּרִישׁ מְעוֹת תְּחִתִּיהֶן, וְלִקְח בְּהֵן אֶשֶׁם,

<p>21</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יב 12</p>	<p>נץ החמה _____ 7:14 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:56 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:51 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:19 נ"ך: ישעיה נב-נג תוספתא: ערכין א</p>	<p>עלות השחר _____ 6:02 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:20 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:27 שקיעה _____ 6:07 בבלי: מנחות עב ירושלמי: פאה י</p>
<p>22</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יג 13</p>	<p>נץ החמה _____ 7:15 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:57 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:51 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:18 נ"ך: ישעיה נד-נה תוספתא: ערכין ב</p>	<p>תענית שני תנינא עלות השחר _____ 6:03 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:21 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:27 שקיעה _____ 6:05 בבלי: מנחות עג ירושלמי: פאה יא</p>
<p>23</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יד 14</p>	<p>נץ החמה _____ 7:16 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:57 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:51 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:16 נ"ך: ישעיה נז-נח תוספתא: ערכין ג</p>	<p>עלות השחר _____ 6:04 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:21 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:27 שקיעה _____ 6:04 בבלי: מנחות עד ירושלמי: פאה יב</p>
<p>24</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>טו 15</p>	<p>נץ החמה _____ 7:17 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:58 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:52 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:15 נ"ך: ישעיה נח-נט תוספתא: ערכין ד</p>	<p>עלות השחר _____ 6:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:22 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:28 שקיעה _____ 6:02 בבלי: מנחות עה ירושלמי: פאה יג</p>
<p>25</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>טז 16</p>	<p>נץ החמה _____ 7:18 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:58 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:52 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:14 נ"ך: ישעיה ס-סא תוספתא: ערכין ה</p>	<p>עלות השחר _____ 6:06 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:22 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:28 שקיעה _____ 6:01 בבלי: מנחות עו ירושלמי: פאה יד</p>
<p>26</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יז 17</p>	<p>נץ החמה _____ 7:19 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:59 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:52 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:12 נ"ך: ישעיה סב-סג תוספתא: תמורה א</p>	<p>עלות השחר _____ 6:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:23 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:28 שקיעה _____ 6:00 בבלי: מנחות עד ירושלמי: פאה טו</p>
<p>27</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יח 18</p>	<p>נץ החמה _____ 7:20 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:59 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:53 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:11 נ"ך: ישעיה סד-סה תוספתא: תמורה ב</p>	<p>וירא עלות השחר _____ 6:08 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:23 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:29 שקיעה _____ 5:58 בבלי: מנחות עה ירושלמי: פאה טז</p>

הדלקת הנרות **5:42** Candle Lighting

זמן מוצש"ק **7:11** Shabbos Ends

ווען דו זעסט עס פאסירט אן אויסער געווענליכע זאך, זאלסטו נישט זאגן אז ס'איז פונקט אזוי געשען, נאר דו זאלסט גלייבן אז דאס האט זיכער דער אייבערשטער געפירט אזוי.

(ספד המדות אות אמונה סימן ג')